

ADVOKATUNDERSØGELSE
af
Social-, Børne- og Integrationsministeriets
tildeling af kr. 1 million
til
”Stemmer på Kanten”

Udarbejdet af advokat Pernille Backhausen den 8. maj 2014

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	5
1.1	Baggrund for advokatundersøgelsen	5
1.2	Kommissorium	6
1.3	Afgrænsning	8
1.3.1	Tidsmæssig afgrænsning	8
1.3.2	Personmæssig afgrænsning	8
1.4	Forbehold	8
2.	FREM GANGSMÅDE VED UNDERSØGELSEN	9
2.1	Modtaget materiale og oplysninger	9
3.	RETSGRUNDLAG	10
3.1	Indledning	10
3.2	Forvaltningsakter og adgangen til at tilbagekalde eller annullere	10
3.3	Ansøgningspuljer på SBIM's område og de overordnede regler om tilde- ling af tilskudsmidler	11
3.4	Forvaltningsretlige grundsætninger og principper	13
3.4.1	Habilitet	13
3.4.2	Principperne om lighed og saglige hensyn	15
3.5	Embedsmænds pligter	15
3.5.1	Generelt	15
3.5.2	Rådgivnings- og advarselspligt	16
3.5.3	Pligten til at sige fra	16
3.5.4	Vejledning og notatpligt	17
3.5.5	Vurdering af tjenesteforseelser	17

4.	SELVE UNDERSØGELSEN	19
4.1	Beskrivelse af faktum	19
4.1.1	Ministeriets organisation, Huset Zornig og de involverede personer	19
4.1.2	Tiden frem til offentliggørelsen af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse" (indtil den 26. august 2013)	20
4.1.3	Tiden fra den 27. august til den 2. september 2013	25
4.1.4	Beskrivelse af forløb vedrørende perioden den 2. til den 16. september 2013, herunder forhøjelsen af puljen	35
4.1.5	Ansøgningsprocessen og SBIM's vejledning til ansøgerne	41
4.1.6	Beslutningen om at give tilskud, henholdsvis afslag, til ansøgerne den 19. september 2013	43
4.1.7	Efterfølgende forhold	46
5.	VURDERING AF SOCIALMINISTERIETS HÅNDTERING AF TILDELING AF KR. 1 MILLION TIL "STEMMER PÅ KANTEN"	47
5.1	Etablering og offentliggørelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" på kr. 1 million besluttet den 13. august 2013	47
5.2	Forhøjelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" fra kr. 1 million til kr. 2 millioner besluttet den 5. september 2013	48
5.3	Inddragelse af ministeren i puljeforhøjelsen	52
5.4	Habilitet	53
5.5	Notatpligt	54
5.6	Udmøntning af puljen på kr. 2 millioner til "Fremme af udsattes valgdeltagelse"	55
5.7	Tilrettelæggelse af regler om tildeling af puljemidler	57
6.	VURDERING AF GRUNDLAGET FOR INDLEDNING AF SAGER OM DISCIPLINÆRT ELLER ANSÆTTELSESRETLI GT ANSVAR MOD EMBEDSMÆND	58
6.1	Indledende bemærkninger	58
6.2	Mulige sanktioner over for embedsmændene	61

6.3	Vurdering af de involverede embedsmænd	62
6.3.1	Jesper Zwisler, Departementschef	62
6.3.2	Jesper Brask Fischer, Koncerndirektør, Koncernstyring	65
6.3.3	Henrik Thorning, Kontorchef, Puljekontoret	68
6.3.4	Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Souschef, Puljekontoret	71
6.3.5	Mikkel Boje Nielsen, Kontorchef, Ministersekretariat	73
6.3.6	Jan Alder, Særlig Rådgiver for ministeren	74
6.3.7	Øvrige medarbejdere	75
6.4	Det videre forløb over for de embedsmænd, hvor jeg har vurderet, at der er grundlag for at indlede sag om muligt disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar	75
7.	BILAG	
Bilag 1	Kommissorium	
Bilag 2	Endelig indstilling vedrørende "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten", akt 129	
Bilag 3	Endelig indstilling vedrørende "Udmøntning af puljen til Fremme af udsattes valgdeltagelse", akt 215	

1. INDLEDNING

1.1 Baggrund for advokatundersøgelsen

I sommeren 2013 overvejede det daværende Social-, Børne- og Integrationsministerie mulighederne for at give støtte til projekter vedrørende særlige udsatte persongrupper valgdeltagelse til kommunalvalget den 19. november 2013. Social-, Børne- og Integrationsministeriet var i den forbindelse inspireret af de oplysninger, som de havde om kampagnen "Stemmer på Kanten". Denne kampagne blev ført af Huset Zornig.

Ministeriet har siden skiftet navn til Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold. I undersøgelsen anvendes "ministeriet" eller "SBIM" som forkortelse.

Den 9. august 2013 tiltrådte Annette Vilhelmsen (herefter "Annette Vilhelmsen" eller "ministeren") som minister for SBIM. Ligeledes i august 2013 udarbejdede SBIM et beslutningsgrundlag om at afsætte midler til en ansøgningspulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse", som skulle medvirke til at fremme socialt udsatte borgeres valgdeltagelse ved kommunalvalget den 19. november 2013. Den 13. august 2013 besluttede ministeren at afsætte midler til denne ansøgningspulje.

Den 26. august 2013 offentliggjorde SBIM, at der var afsat en pulje på kr. 1 million, som kunne søges af organisationer, kommuner m.fl. til aktiviteter, der faldt inden for puljens formål.

Den 29. august 2013 deltog ministeren i arrangementet "Brugernes Bazar" i Odense. Ministeren holdt tale ved arrangementet og nævnte i talen, at der var afsat midler til at støtte aktiviteter, som ville gøre det lettere for udsatte grupper at deltage i det efterfølgende kommunalvalg. Efter talen tilkendegav ministeren over for en journalist fra Fyens Stiftstidende, at der var afsat midler til "Stemmer på Kanten", og senere samme dag bekræftede Annette Vilhelmsen over for Lisbeth Zornig Andersen, at der var afsat kr. 1 million til "Stemmer på Kanten".

I dagene efter den 29. august 2013 var SBIM's embedsmænd i kontakt med Lisbeth Zornig Andersen samt en medarbejder fra Huset Zornig. Der var i denne forbindelse drøftelser, mails og sms-korrespondance om ministerens tilkendegivelse, og hvordan ministeriet ville håndtere denne tilkendegivelse og den ansøgningspulje "Fremme af udsattes valgdeltagelse" der var udmeldt.

Den 5. september 2013 forhøjede SBIM beløbet i ansøgningspuljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse" fra kr. 1 million til kr. 2 millioner. På tidspunktet for puljens forhøjelse var der indkommet 5 ansøgninger med en samlet ansøgningssum på kr. 245.000.

I perioden fra den 26. august 2013 til den 16. september 2013 (hvor der var frist for ansøgning om støttemidler fra puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse") modtog SBIM i alt 36 ansøgninger til en samlet sum af ca. kr. 4 millioner. Den 14.

september 2013 modtog SBIM ansøgning fra Huset Zornig om støtte til kampagnen "Stemmer på Kanten" med kr. 1 million. Den 18. september 2013 deltog Lisbeth Zornig Andersen i et "hilse-på-møde" med ministeren.

Den 19. september 2013 traf ministeren beslutning om at tildele i alt 17 projekter støtte fra puljen, herunder fik "Stemmer på Kanten" tildelt kr. 1 million. De pågældende ansøgere fik ved brev af 20. september 2013 besked, om de havde fået tilskud eller afslag, og den 23. september 2013 blev der udsendt en pressemeddelelse om udmøntning af puljen.

Den 11. december 2013 og den 22. januar 2014 besvarede ministeren samrådspørgsmål om den beskrevne sag vedrørende udmøntning af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse".

Den 11. december 2013 meddelte ministeren, at hun ville iværksætte en uvildig advokatundersøgelse af forholdene vedrørende udmøntningen af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse".

1.2 Kommissorium

Den 7. februar 2014 bad SBIM mig om at undersøge forløbet i sagen vedrørende bevillingen til "Stemmer på Kanten". Samme dag modtog jeg fra SBIM det skriftlige materiale i sagen.

Advokat Mona Pedersen og advokat Helle Nøhr Larsen har medvirket ved undersøgelsen og ved udarbejdelse af undersøgelsesrapporten.

Rammerne for undersøgelsen blev fastlagt i kommissorium af den 16. januar 2014, hvoraf det bl.a. fremgår:

"3. På samrådet den 11. december 2013 oplyste social-, børne- og integrationsministeren, at hun ville iværksætte en uvildig advokatundersøgelse af sagen.

På den baggrund ønskes gennemført en uvildig advokatundersøgelse af det faktiske begivenhedsforløb i forbindelse med Social-, Børne- og Integrationsministeriets beslutning den 19. september 2013 om fordelingen af puljen, "Fremme af udsattes valgdeltagelse", der skulle medvirke til at fremme socialt udsatte borgeres valgdeltagelse ved kommunal- og regionsvalget den 19. november 2013. Undersøgelsen skal omfatte hele forløbet i sagen og optakten til denne vedrørende udmøntningen af puljen fra den 12. august 2013, hvor beslutningsgrundlaget udarbejdes, til beslutning træffes om udmøntningen af puljen til fremme af udsattes valgdeltagelse den 19. september 2013.

Undersøgelsen skal omfatte en redegørelse for, om fordelingen af puljen og sagsbehandlingen i den forbindelse har været i overensstemmelse med de gældende regler og principper samt vejledninger og retningslinjer mv.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal anmode Dem om at forestå undersøgelsen.

Advokatundersøgelsen skal bygge på en gennemgang af alt foreliggende materiale i Social-, Børne- og Integrationsministeriet vedrørende de forhold og den periode, der er genstand for undersøgelsen, herunder sagens dokumenter, e-mails, sms'er og øvrigt skriftligt materiale. Materiale udarbejdet til brug for ministerens efterfølgende mundtlige besvarelse af folketings-spørgsmål såvel som skriftlige svar til Folketinget indgår heri. Skriftligt materiale fra Huset Zornig, som er tilgængeligt, vil kunne inddrages i undersøgelsen, i det omfang dette er relevant.

På baggrund af den nævnte gennemgang af sagsmaterialet anmodes De om at foretage en vurdering af, om der i Social-, Børne- og Integrationsministeriet er begået fejl og forsømmelser, og i så fald om der er grundlag for at indlede sager om disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar mod bestemte embedsmænd. I givet fald anmodes De om at udarbejde udkast til tjenstlig indberetning vedrørende den eller de pågældende personer.

Der kan ikke foretages afhøringer af eller indhentes udtalelser eller lignende fra implicerede embedsmænd eller andre.

Som led i vurderingen af embedsmændenes forhold skal det på baggrund af ovennævnte undersøgelse af det faktiske begivenhedsforløb undersøges og beskrives, i hvilket omfang ministeren har været inddraget i sagen.

Hvis Deres gennemgang af sagen giver anledning hertil, bedes De komme med et forslag til, hvorledes sagsbehandlingen i sager som den foreliggende om tildeling af puljemidler mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges.

4. Resultatet af undersøgelsen vil blive offentliggjort.

Advokatundersøgelsen skal afsluttes snarest muligt og så vidt muligt senest den 1. april 2014.”

Det blev i forbindelse med min udpegning aftalt, at undersøgelsesrapporten skulle foreligge primo maj 2014.

1.3 Afgrænsning

1.3.1 Tidsmæssig afgrænsning

Det fremgår af kommissoriet, at advokatundersøgelsen skal omfatte hele forløbet i sagen og optakten til denne vedrørende udmøntning af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse" fra den 12. august 2013, hvor beslutningsgrundlaget vedrørende puljen blev udarbejdet, til beslutningen om udmøntning af puljen blev truffet den 19. september 2013. For at dække hele forløbet i sagen (herunder optakten til denne) vil der også være enkelte bemærkninger knyttet til både tiden før og efter den anførte periode.

1.3.2 Personmæssig afgrænsning

Undersøgelsen af forløbet i sagen vedrørende tilskuddet til kampagnen "Stemmer på Kanten" og optakten til denne, omfatter i henhold til kommissoriet en vurdering af, om der findes grundlag for at indlede sager om disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar mod bestemte embedsmænd. Kommissoriet omfatter endvidere en undersøgelse og beskrivelse af, i hvilket omfang ministeren har været inddraget i sagen.

Til brug for en vurdering af om der er grundlag for disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar mod bestemte embedsmænd, har jeg modtaget yderligere oplysninger om de involverede medarbejderes ansættelsesretlige status, herunder om der er tale om tjenstemandsansættelse eller overenskomstansættelse samt oplysninger om de involverede embedsmænds anciennitet i ministeriet samt deres uddannelsesmæssige baggrund.

1.4 Forbehold

Undersøgelsen er foretaget på baggrund af det i pkt. 1.2 anførte skriftlige materiale, herunder telefonnotater, mails, udskrifter af sms-beskeder m.v. Af hensyn til principperne om selvinkriminering og under hensyntagen til, at mit kommissorium alene baserer sig på det modtagne skriftlige materiale, har jeg ikke rettet hverken skriftlig eller mundtlig henvendelse til den personkreds, som denne undersøgelse vedrører. De pågældende personer har således ikke haft lejlighed til at udtale sig. Det forhold, at undersøgelsen som udgangspunkt alene hviler på skriftligt grundlag, uden at de involverede parter har haft lejlighed til at udtale sig om konkrete forhold eller mine vurderinger, medfører et generelt forbehold om, at mine konklusioner er behæftet med usikkerhed.

Jeg tager endvidere forbehold vedrørende oplysninger, der måtte hvile på mundtligt grundlag, og som ikke er nedfældet i notater, referater eller lignende. Det gælder blandt andet:

1. Jan Alders (Særlig Rådgiver for ministeren) samtale med Lisbeth Zornig Andersen den 30. august 2013 (akt 103).
2. Jan Alders og/eller Jesper Zwislens (Departementschef) orientering til ministeren, herunder om de risici, der var forbundet med beslutningen om at gennemføre ansøgningsprocessen som det skete, rådgivning om muligheden for over for Lisbeth Zornig Andersen at fastholde, at SBIM ikke var bundet af den fejlbehæftede tilkendegivelse fra ministeren.
3. Hvilken beslutning der blev truffet om det videre sagsforløb den 30. august 2013 (jf. akt 101), hvem der traf beslutningen, og hvilke overvejelser, der nærmere lå bag.
4. Indholdet af vejledningmøder den 5. og 10. september 2013 mellem embedsmænd i SBIM og medarbejdere fra Huset Zornig.

Afslutningsvis tages der forbehold for, at Lisbeth Zornig Andersen kan være i besiddelse af yderligere oplysninger af betydning for vurdering af sagen, jf. brev af den 10. februar 2014 fra Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, hvor Ombudsmanden henviser til en samtale, han har haft med Lisbeth Zornig Andersen den 22. december 2013.

Den 4. marts 2014 i forlængelse af en omtale i Politiken samme dag skrev Mikael Lindholm (gift med Lisbeth Zornig Andersen og medarbejder i Huset Zornig) pr. mail til mig, at Huset Zornig ikke tidligere har kontaktet mig eller tilstillet mig yderligere informationer. På den baggrund skrev jeg den 10. marts 2014 til Mikael Lindholm med præcisering af mit kommissorium, herunder at jeg alene gennemgår skriftlig information i relation til sagen, og jeg meddelte, at yderligere informationer af relevans for undersøgelsen kunne sendes til mig. Jeg blev den 24. marts 2014 kontaktet telefonisk af Mikael Lindholm, der ikke under samtalen kom med nye oplysninger, ligesom jeg ikke har modtaget yderligere skriftligt materiale.

2. FREMGANGSMÅDE VED UNDERSØGELSEN

2.1 Modtaget materiale og oplysninger

Til brug for undersøgelsen har jeg modtaget det i pkt. 1.2 anførte fuldstændige skriftlige materiale fra SBIM. Jeg har modtaget materialet i form af 4 A4 ringbind og har sammen med materialet modtaget indholdsfortegnelse vedrørende dette. I min henvisning til materialet anvender jeg samme nummerering og betegnelsen "akt", som er anvendt ved overlevering af materialet fra SBIM til mig.

Jeg har i undersøgelsens forløb haft adgang til at stille spørgsmål til Dorte Bech Vizard, Juridisk Chef i SBIM. Der har været tale om spørgsmål af afklarende generel karakter og ikke af indholdsmæssig konkret karakter.

Endvidere har jeg på forespørgsel haft adgang til supplerende materiale af mere generel karakter, samt adgang til SBIM's elektroniske sagsbehandlingsystem (også kaldet F2).

Undersøgelsen relaterer sig til en kort periode og må betegnes som afgrænset.

3. RETSGRUNDLAG

3.1 Indledning

I dette afsnit gennemgås de retsregler og principper, som indgår i vurderingerne i denne undersøgelse. Der er ikke tiltænkt en fuldstændig gennemgang af reglerne - men derimod alene at få skabt et overblik over den overordnede juridiske ramme for de emner, som advokatundersøgelsen omfatter.

3.2 Forvaltningsakter og adgangen til at tilbagekalde eller annullere

For at en disposition foretaget af en offentlig myndighed kan anses for at være en afgørelse og dermed som en forvaltningsakt, er der en række kriterier, der skal være opfyldt:

- der skal være tale om en sproglig tilkendegivelse af en beslutning hidrørende fra en offentlig myndighed (kan altså være mundtlig),
- denne tilkendegivelse skal ensidigt fastsætte, hvad der er eller skal være ret,
- tilkendegivelsen skal være eksternt rettet mod borgerne/juridiske personer i modsætning til internt mod forvaltningen selv,
- den tilkendegivne beslutning skal være truffet på offentligretligt grundlag i modsætning til privatretligt grundlag, som for eksempel en aftale eller erstatning uden for kontrakt.

Det er almindeligt antaget, at blotte udtalelser, indstillinger og andre ikke bindende tilkendegivelser ikke er omfattet af afgørelsesbegrebet.

Der er mulighed for, at forvaltningsakter, også begunstigende forvaltningsakter, kan annulleres eller tilbagekaldes. Ved vurderingen af om der kan ske annullering eller tilbagekaldelse af en forvaltningsakt, vil der ske en afvejning af samtlige sagens forhold, de involverede interesser m.v. I denne vurdering indgår også forhold som afgørelsens lovlighed, om der er sket tilsidesættelse af forvaltningsretlige grundsætninger, om der er tale om en begunstigende forvaltningsakt, om borgeren har nået at indrette sig på afgørelsen, om borgeren kender eller burde kende til de forhold, der kan begrunde annullering eller tilbagekaldelse m.v.

3.3 Ansøgningspuljer på SBIM's område og de overordnede regler om tildeling af tilskudsmidler

Tildeling af midler eller etablering af ansøgningspuljer indenfor det offentlige område er underlagt en række regler.

Overordnet gælder, at tildeling af ydelser kræver hjemmel.

Hjemlen til at tildele et tilskud skal have sit udgangspunkt i en bevilling på finansloven, en tillægsbevillingslov eller en midlertidig bevillingslov, jf. grundloven § 46, stk. 2. Finanslovens beskrivelse af bevillingen kan være mere eller mindre specifik i forhold til beskrivelsen af, hvordan midlerne skal anvendes. Hvis anvendelsesmulighederne er bredt formuleret vil det i større omfang være overladt til den enkelte minister at fastsætte nærmere regler for, hvordan midlerne skal anvendes.

SBIM's bevilling for finansåret for 2013 fremgår af finansloven § 15. Det fremgår herunder af § 15.13.11, at der for 2013 var afsat kr. 15,8 millioner til omstillingsinitiativer. Denne konto på finansloven benævnes af SBIM "Omstillingspuljen", og denne betegnelse vil også i det følgende blive anvendt for denne finanslovskonto.

Det fremgår af teksten til finansloven § 15.13.11, at bevillingen anvendes til omstillingsformål, herunder til forskning, således at der kan gås dybere ind på områder af særlig interesse. Midlerne kan desuden anvendes til informations- og analyseaktiviteter, konsulenter, konferencer mv. Endvidere kan kontoen anvendes til at støtte forsøgs- og udviklingsinitiativer centralt og i kommuner, i regioner, i frivilligt arbejde og i partnerskaber for dermed at skabe grundlag for den bedst mulige effekt af indsatsen.

Derudover fremgår det af tekstanmærkning nr. 111 til finansloven for 2013, at socialministeren er bemyndiget til at fastsætte regler for anvendelsen af bl.a. bevillingen under § 15.13.11, herunder regler om ydelse af tilskud, for regnskab og revision samt tilbagebetaling, endelighed og afvisning af ansøgninger.

SBIM har endvidere udarbejdet "Puljeinstruks – oktober 2012" samt "Puljestrategi – december 2012". Puljeinstruks – oktober 2012 beskriver i pkt. 8.1 omstillingspuljen. Det fremgår her, at omstillingspuljens formål er bredt defineret, og derfor kan puljen anvendes bredt inden for ministeriets fagområde. Der er således i puljeinstruksen fastsat andre begrænsninger for midlernes anvendelse end ministeriets fagområde.

Det er endvidere anført i pkt. 8.1.1. at maksimalt kr. 7 millioner afsættes inden årets begyndelse til fremadrettede og strategiske tiltag. Der friholdes minimum kr. 7 millioner til eventuel udmøntning i løbet af året. Dette beløb er forbeholdt uforudsete og uomgængelige udgifter samt til initiativer med et overordnet strategisk sigte.

I instruksens pkt. 8.1.2. er det yderligere anført, at initiativer, der kan finansieres af andre kilder, ikke kan søges finansieret via omstillingspuljen. Det er yderligere

anført, at for at opnå midler fra omstillingspuljen skal der sendes en ansøgning til Koncernøkonomi. Materialet skal forinden være godkendt af kontorchefen for det kontor, der skal bruge midler til et initiativ. Koncernøkonomi giver besked til det enkelte kontor og til Puljestyling om, at ansøgningen er godkendt.

De generelle regler om forvaltning af tilskudsordninger er sammenfattet i Økonomistyrelsens "Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning – juni 2011".

I pkt. 2.1 i "Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning" fremgår:

"Tilskudsgiver skal være opmærksom på, at den offentlige myndighed har et selvstændigt ansvar for at overholde de forvaltningsretlige regler og principper, herunder reglerne i forvaltningsloven.

Det indebærer blandt andet, at tilskudsgiver sikrer, at tilskudsmodtagerne, herunder potentielle tilskudsmodtagere, behandles ens. Det kan evt. sikres vha.:

- At alle potentielle tilskudsmodtagere har lige mulighed for at blive bekendt med tilskudsmuligheden,
- At kravene til ansøgningen er gennemskuelige, fx via et ansøgningsskema,
- At administrationen af tilskudsordningen er dækket af en sagsbehandlervejledning,
- At tildelingskriterierne operationaliseres i overensstemmelse med ordningens formål, jf. tilskudsloven eller finanslovens anmærkninger, og at de fx fremgår af den interne sagsbehandlervejledning,
- At afslag begrundes,
- At habilitetsreglerne er overholdt, hvilket kan stille særlige krav til den organisatoriske tilrettelæggelse af tilskudsforvaltningen."

Det følger af det anførte, at et ministerium ikke må give tilskud til en enkelt borger eller organisation, hvis andre borgere eller organisationer udøver samme type virksomhed. I sådan en situation vil en tildeling af tilskud til en enkelt aktør være udtryk for forskelsbehandling i forhold til de andre, der ikke får tilskud eller alene et mindre tilskud. Er der flere borgere eller organisationer, som udøver samme type virksomhed/aktivitet er eneste mulighed for at støtte den pågældende aktivitet, at der oprettes en ansøgningspulje, som alle aktører frit kan søge.

Derudover findes en række interne retningslinjer i form af intern vejledning om Puljestyrlings administration af puljer, samt bilagsoversigter vedrørende reglerne. Dette materiale indeholder ikke forhold af særsomt betydning for denne undersøgelse.

3.4 Forvaltningsretlige grundsætninger og principper

3.4.1 Habilitet

Reglerne om speciel habilitet – det vil sige, at en embedsmand ikke må have uvedkommende tilknytning til eller interesse i en sag - findes i kapitel 2 i forvaltningsloven. Baggrunden for reglerne er at forebygge, at uvedkommende hensyn påvirker behandlingen af den enkelte sag, ligesom reglerne også skal medvirke til at undgå, at der skabes mistillid til den offentlige forvaltning. Der er således tale om en retssikkerhedsgaranti, og vurderingen hviler på objektivt og formelt grundlag. Det vil med andre ord sige uden hensyn til, om den pågældende person rent faktisk ville lade sig påvirke af uvedkommende interesser eller ej i den pågældende sag. I medfør af forvaltningsloven § 3, stk. 1, nr. 5, er en person inhabil, hvis "der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed". Bestemmelsen kan både omfatte minister og embedsmænd.

Som et eksempel på speciel habilitet nævnes i litteraturen blandt andet den situation, hvor en politiker offentligt markerer sig som modstander i forhold til en konkret sag på en så kategorisk måde, at medlemmet politisk vil være bundet til bestemte standpunkter – og dermed være inhabil ved en efterfølgende behandling af sagen.

Hvis den øverste ansvarlige for en myndighed, for eksempel en minister, er personligt inhabil i forhold til en sag, antages det i teori og praksis, at selve myndigheden bliver inhabil. I FOB 2004.226 mente Ombudsmanden således, at Kirkeministeriet var inhabil i forhold til at rykke kirkeministerens ægtefælle og 5 andre præster op i en højere lønramme. Ministeriet burde derfor have foranlediget, at statsministeren overførte sagen til en anden minister, for eksempel finansministeren.

I U 2005B.205 behandler Jørgen Steen Sørensen spørgsmålet om forskellige habilitetsforhold, herunder myndighedsinhabilitet og ministres personlige inhabilitet. Det fastslås i artiklen, at Forvaltningslovens regler omfatter spørgsmålet om personlig inhabilitet, men ikke regler om såkaldt myndighedsinhabilitet, hvorved forstås tilfælde, hvor myndigheden "som helhed", og ikke kun enkelte ansatte i myndigheden, er inhabil.

Jørgen Steen Sørensen redegør videre for, at der kan foreligge personlig inhabilitet for en minister, hvis en minister "på forhånd offentligt har tilkendegivet sin holdning til en sag på en sådan måde, at der opstår spørgsmål om, hvorvidt ministeren nu vil kunne vurdere sagen med den fornødne upartiskhed, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 5, og John Vogter, anførte sted [Forvaltningsloven 3. udgave, 2001], side 195".

Efter forvaltningsloven § 6, stk. 1, skal den, der er bekendt med, at der for pågældendes vedkommende foreligger risiko for inhabilitet, snarest underrette sin foresatte inden for myndigheden om dette. Efter § 6, stk. 2, afgøres spørgsmålet om, hvorvidt en person er inhabil af den pågældende myndighed selv. På trods af forvaltningsloven § 6, stk. 1 og 2, antages det, at selvom statsministeren ikke formelt er den enkelte fagministers foresatte i forvaltningsloven § 6's forstand, så udøver statsministeren en tilsynslignende funktion, og det antages, at spørgsmålet om

eventuel inhabilitet hos en fagminister, skal forelægges statsministeren, jf. forvaltningsloven § 6, stk. 1.

Jørgen Steen Sørensen konkluderer, at "Ordnningen .. således fremover [er], at der i tilfælde som nævnt i forvaltningslovens § 6, stk. 1 – det vil sige i tilfælde, hvor det efter Ombudsmandens udtalelse skulle overlades til statsministeren at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger inhabilitet – ved statsministerens foranstaltning skal ske overførsel af sagen til en anden minister. Det betyder, at den enkelte fagminister skal anses for inhabil i alle tilfælde, hvor der foreligger omstændigheder, som kan rejse spørgsmål herom (også selvom en nærmere retlig vurdering måtte vise, at der faktisk ikke foreligger inhabilitet)".

Såfremt der foreligger myndighedsinhabilitet, kan den videre sagsbehandling foregå på den måde, at den sag, hvor ministeren er inhabil, overføres til en anden minister, men at den videre sagsbehandling varetages af den inhabile ministers embedsværk. Der kan også ske fuld overførsel – også til nye embedsmænd vedrørende selve sagsbehandlingen – men dette vil være mere usædvanligt, og vil typisk give udfordringer i forhold til at sikre fagligheden ved behandling af sagen.

SBIM har i forbindelse med advokatundersøgelsen udleveret "Redegørelse af 17. februar 2004 om regler for tilskudspuljer", som er udarbejdet af Finansministeriet på baggrund af en diskussion om administration af velfærdspuljen under Skov- og Naturstyrelsen. Redegørelsen er sendt til samtlige departementschefer den 5. marts 2004. Redegørelsen er genfremsendt til SBIM i december 2013.

Redegørelsen har fokus på det forhold, at "ministre helt generelt bør være varsomme med at deltage i behandlingen af sager i tilfælde, hvor der kan rejses spørgsmål om ministerens habilitet." Videre anføres det, at "Vedkommende ministerium bør derfor i alle tilfælde, hvor der kan rejses spørgsmål om en ministers habilitet, rette henvendelse til Statsministeriet med henblik på ved kgl. resolution at få overført den omhandlede sag til en anden minister, medmindre det er åbenbart, at de foreliggende forhold ikke kan medføre, at ministeren er inhabil, jf. side 5."

Redegørelsen henviser i øvrigt til Ombudsmand Hans Gammeltoft Hansens redegørelse af 17. december 2003 vedrørende daværende miljøminister Hans Christian Schmidts habilitet i forbindelse med en sag om tildeling af tilskud til Sommersted Skole. Folketingets Ombudsmand konkluderer i den omtalte redegørelse for det første, at det er mest nærliggende at opfatte statsministeren som den, ministre bør underrette i overensstemmelse med principperne i forvaltningsloven § 6, stk. 1, hvis der foreligger forhold, som kan rejse spørgsmål om den pågældende ministers habilitet. Ombudsmanden peger for det andet på den mulighed, at en minister i de nævnte tilfælde i stedet – når det drejer sig om sager, der ikke påkalder sig ministerens særlige politiske interesse – vil kunne vælge at overlade sagens reelle afgørelse til sin administration i nøje overensstemmelse med sædvanlig praksis eller fremgangsmåde på det pågældende område. Dette kan ske, hvis ministeren i samråd med sine embedsmænd efter nøje overvejelse er nået frem til, at der trods de foreliggende forhold ikke er tale om egentlig inhabilitet.

Hvis en vurdering af en ministers forhold fører til, at der i en konkret sag foreligger inhabilitet, bør det pågældende ministerium således rette henvendelse til Statsministeriet med henblik på, at sagen overføres til en anden minister.

Begrundelsespligten skærpes i de tilfælde, hvor en myndighed som sådan, eller en eller flere af de involverede sagsbehandlere, er inhabile, men alligevel har truffet afgørelse, fordi der ikke har været substitutionsmulighed. I sådanne tilfælde må der udvises særlig omhu for at kunne påvise, at afgørelsen er i fuld overensstemmelse med sædvanlig praksis på området, ligesom myndigheden udtrykkeligt skal anføre, at der har foreligget myndighedsinhabilitet, men at substitution ikke har været anset for mulig. Det må antages, at der i den beskrevne situation også vil være tale om, at kravene til eksempelvis notatpligt skærpes, jf. tillige pkt. 3.5.4.

I alle sager, hvor det er overvejet, om der foreligger forhold, som efter forvaltningsloven § 3 kan begrunde, at ministeren er inhabil, bør dette fremgå af sagen.

3.4.2 Principperne om lighed og saglige hensyn

De i praksis udviklede grundsætninger om, at der ikke må udøves forskelsbehandling, og at der skal ligge saglige hensyn til grund for den offentlige forvaltning, indebærer et krav til forvaltningsafgørelsens materielle rigtighed og lovlighed. Hvis den pågældende forvaltningsafgørelse er båret af uvedkommende eller usaglige hensyn eller præmisser, er udgangspunktet, at afgørelsen er ulovlig. Det fremgår af Forvaltningsret – Almindelige Emner, 5. udgave, side 224, at "Hvor der foreligger usaglige hensyn, vil der i almindelighed være en formodning imod, at forvaltningsafgørelsen er materielt lovlig, dvs. bevisbyrden vil blive vendt om, således at det nu påhviler forvaltningen at bevise, at afgørelsen alligevel kan bæres af saglige grunde."

Myndighederne er forpligtet til at sørge for, at der ikke træffes afgørelser, der er båret af usaglige, ulovlige eller uvedkommende hensyn.

Grundsætningen om saglighed har en nær tilknytning til lighedsgrundsætningen, som indebærer, at lige forhold i det væsentlige skal behandles lige.

3.5 Embedsmænds pligter

3.5.1 Generelt

For så vidt angår embedsmændenes ansvar, er udgangspunktet, at den overordnede embedsmand instruerer, og den underordnede embedsmand følger de givne anvisninger og ordrer.

Når en ordre er lovlig, har embedsmanden pligt til at efterkomme ordren. Det er i henhold til straffeloven § 156 strafbehæftet, hvis ikke en lovlig ordre efterkommes.

Over for kravet om lydighedspligt står kravet om lovmæssig forvaltning.

3.5.2 Rådgivnings- og advarselspligt

En af de helt centrale pligter for en embedsmand er, at afgørelser skal træffes på et oplyst og lovmæssigt korrekt grundlag.

Når en embedsmands overordnede – herunder ministeren – skal involveres i en afgørelse, skal embedsmanden rådgive den overordnede korrekt og fyldestgørende om de faktiske og juridiske forhold. Har den overordnede truffet en afgørelse, der muligvis er ulovlig, er det som udgangspunkt den underordnedes pligt at gøre den overordnede opmærksom på det mulige problem.

Som en del af den almindelige informations- og rådgivningspligt, har embedsmændene pligt til at informere deres minister i tilfælde, hvor det retlige eller faktiske grundlag for ministerens politik forekommer tvivlsomt. Embedsmændene har også pligt til at advare ministeren, selvom embedsmændene må formode, at ministeren allerede er bekendt med, hvorledes tingene forholder sig.

Det antages, at der er tale om en ubetinget pligt til at advare ministeren, hvilket har været fastslået siden slutningen af 50'erne (med Kjærbøl-sagen). Dette blev også konkluderet i Tamil-sagen, hvor det blev lagt til grund, at to departementschefer havde haft pligt til at advare statsministeren mod at fastholde "Gulvtæppetalen" i den foreliggende udformning. Det blev slået fast, at denne pligt til at advare måtte antages at bestå "også selv om det bevismæssigt måtte lægges til grund, at Statsministeren havde samme viden som de to departementschefer om, at talen indeholdt ikke fyldestgørende oplysninger".

3.5.3 Pligten til at sige fra

Hvis en ordre er klart ulovlig, har embedsmanden en ret og en pligt til at sige fra.

Dette er almindeligt antaget og fastslået flere gange. Jens Peter Christensen beskriver således i Undersøgelseskommissioner, Embedsmandsansvaret & Folketingets rolle, med kommentarer (1. udgave 2002, s. 296), at en tjenestemand (embedsmand) "generelt må være forpligtet til utvetydigt at gøre den overordnede bekendt med de faktiske og retlige omstændigheder, der bevirker den ulovlige situation".

En medarbejder skal derfor som udgangspunkt utvetydigt gøre den overordnede bekendt med, hvorledes et forhold juridisk må bedømmes, hvis der er tale om et klart ulovligt forhold. Dette gælder også, hvor embedsmanden mener, at den overordnede er bekendt med alle relevante forhold, og selv om embedsmanden har en forventning om, at den ulovlige ordre vil blive fastholdt. En mundtlig redegørelse bør følges op med en skriftlig, hvis den overordnede fastholder den klart ulovlige ordre.

En særlig problemstilling i forhold til pligten til at sige fra er, at det ikke altid er åbenbart, hvornår der foreligger en ordre, idet ordrer kan afgives mere indirekte samt være underforstået i situationen.

3.5.4 Vejledning og notatpligt

Der stilles ikke særlige krav, herunder formkrav, til embedsmændenes vejledning, herunder vejledningsform. Følgende anføres eksempelvis i Forvaltningsloven med kommentarer, side 277: "For så vidt angår mundtlig vejledning kan denne gives såvel under et møde med den pågældende som telefonisk. Fremtræder vejledningen som et væsentligt sagsbehandlingsskridt i forhold til den sag, som har givet anledning til vejledningen, kan der være pligt til at gøre notat herom med nærmere angivelse af vejledningens indhold og omfang, samt hvornår den fandt sted og i hvilken form vejledningen blev givet. Se hertil offentlighedslovens § 13, stk. 2, FOB.2007.279. og pkt. 3.2 i indledningen til kapitel 4."

I forhold til notatpligten generelt, fremgår det af side 325 i Forvaltningsloven med kommentarer, 1. udgave, at "efter offentlighedslovens § 13, stk. 2 gælder notatpligten tillige i forhold til væsentlige sagsekspeditionsskridt, der ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter. Den viderefører imidlertid den hidtil gældende retstilstand, idet der længe har eksisteret en almindelig retsgrundsætning, hvorefter offentlige myndigheder har pligt til at gøre notat om alle væsentlige ekspeditioner i en sag, herunder telefonsamtaler, som ikke fremgår af brevvekslingen i sagen eller af sagens øvrige dokumenter...".

Notatpligten må således også i visse situationer kunne omfatte interne møder, hvor der træffes afgørende beslutning omkring sagsbehandlingen af en sag.

Der kan endvidere være tale om et skærpet krav til opfyldelse af notatpligt, hvis sagen eller forholdene i øvrigt tilsiger dette, eksempelvis i forbindelse med inhabilitetsovervejelser, jf. punkt 3.4.1.

3.5.5 Vurdering af tjenesteforseelser

Grundlaget for vurderingen af embedsmænds ansvar er blandt andet straffeloven §§ 156 og 157. Disse bestemmelser anses dog ikke relevante i denne undersøgelse og medtages derfor ikke.

Reglerne for vurdering af eventuelle tjenesteforseelser for embedsmænd, som er tjenestemandsansatte, fremgår af følgende bestemmelser og regler:

- Tjenestemandsløven § 10:

"Tjenestemanden skal samvittighedsfuldt overholde de regler, der gælder for hans stilling, og såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver."

- Tjenestemandsløven § 24:

”Som disciplinær straf for tjenstlig forseelse kan anvendes advarsel eller irettesættelse, bøde, der dog ikke må overstige 1/2 måneds løn, overførelse til andet arbejde eller andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation – herunder helt eller delvis bortfald af anciennitetsbestemte løndele – eller afsked. Bøde over 1/25 af månedslønnen og overførelse til andet arbejde kan ikke anvendes, inden forhør er afholdt i overensstemmelse med §§ 20-22, medmindre der foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse, i hvilken tjenstemanden vedgår de faktiske omstændigheder i det påsigtede forhold og erkender sig skyldig i en tjensteforseelse. Overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation eller afsked som straf for tjensteforseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, aldrig finde sted uden efter afholdt tjenstligt forhør. Ikendte bøder kan indeholdes i lønnen.”

Når ikke-tjenstemænd (overenskomstansatte) begår fejl og forsømmelser gælder de almindelige ansættelsesretlige regler om sanktioner i form af påtale, advarsel og i grovere tilfælde opsigelse m.v.

Det lægges til grund, at det er en forudsætning for, at der foreligger en ansvarspådragende tjensteforseelse eller et brud på de ansættelsesretlige pligter, at tjenstemanden eller den overenskomstansatte embedsmand objektivt set har tilsidesat de normer (pligter), der følger af stillingens beskaffenhed. Det lægges også til grund, at embedsmanden kun stilles til ansvar for en tilsidesættelse af sine pligter, der subjektivt kan tilregnes embedsmanden som forsætlig eller uagtsom, og at der foreligger en tjensteforseelse eller en pligttilsidesættelse, som har den fornødne grovhed.

Jens Peter Christensen, skriver i ”Undersøgelseskommissioner, Embedsmandsansvaret og Folketingets Rolle”, side 259, at disciplinært ansvar, ”... forudsætter et pligtstridigt forhold. Pligtforsømmelsen kan bestå i tilsidesættelse af udtrykkelige retsfor skrifter. Dette er imidlertid ingen betingelse for pålæggelse af disciplinært ansvar. Efter gældende ret kan en tjenstemand således utvivlsomt drages disciplinært til ansvar for tilsidesættelse af uskrevne retsgrundsætninger med hensyn til tjenstlige handle- og undladelsespligter, hvis indholdet heraf kan fastlægges med rimelig sikkerhed. Et pligtstridigt forhold antages normalt kun at burde give anledning til tjenstlige reaktioner, hvis det er af en vis grovhed.”

Ved vurderingen af om et givent forhold blot er et fejlskøn og dermed ansvarsfri, eller må betegnes som en ansvarspådragende fejl, indgår et betydeligt element af skøn, og der er ikke nogen skarp afgrænsning. Vurderingen vil afhænge af, om der er tale om en bevidst tilsidesættelse af gældende regler, herunder om afgørelsen er truffet på et område med betydelig retlig usikkerhed. Selv om en tjensteforseelse ikke kan tilregnes en embedsmand som forsætlig, kan embedsmanden alligevel være ansvarlig for forseelsen, hvis der foreligger uagtsomhed vedrørende denne.

Udgangspunktet er, at den overordnede ansvar indskrænker sig til et ansvar for, at opgaven tilrettelægges og varetages af kvalificerede medarbejdere. I de tilfælde, hvor den øverste ansvarlige selv tager del i sagsbehandlingen, har denne også et ansvar for, at sagen behandles korrekt. I sidstnævnte situation lægges det til grund, at den overordnede som udgangspunkt fritager de underordnede medarbejdere for ansvar, med mindre der foreligger et klart ulovligt forhold, som de underordnede medarbejdere selv skal sige fra over for. Foreligger der ikke et sådant klart ulovligt forhold, vil de underordnede embedsmænd i den nævnte situation være underlagt deres loyalitets- og lydighedspligt, og er dermed forpligtet til at gennemføre de mere eller mindre direkte pålagte sagsbehandlingsskridt.

4. SELVE UNDERSØGELSEN

4.1 Beskrivelse af faktum

Jeg har til brug for undersøgelsen haft adgang til skriftligt materiale modtaget fra SBIM vedrørende de forhold og den periode, der er genstand for undersøgelsen, herunder sagens dokumenter, mails, sms'er og øvrigt skriftligt materiale. Endvidere har jeg haft adgang til materiale udarbejdet til brug for ministerens efterfølgende mundtlige besvarelse af folketingssspørgsmål såvel som skriftlige svar til Folketinget. Det fremgår af kommissoriet, at skriftligt materiale fra Huset Zornig, som er tilgængeligt, vil kunne inddrages i undersøgelsen, i det omfang dette er relevant, jf. ovenfor.

På baggrund af det modtagne materiale vil jeg i det følgende beskrive sagens faktum, idet jeg har inddelt forløbet i kortere tidsmæssige perioder.

I min beskrivelse af faktum citerer jeg som udgangspunkt kronologisk de dokumenter, som jeg har modtaget, og som jeg anser for relevante for de problemstillinger, sagen rejser. Til gengæld undlader jeg som udgangspunkt at citere direkte fra de dokumenter, som har været relevante for ministeriets behandling, men som jeg ikke anser som havende betydning for mine konklusioner og vurderinger.

4.1.1 Ministeriets organisation, Huset Zornig og de involverede personer

De involverede afdelinger fra SBIM i denne sag er Ministersekretariatet, Ledelsesekretariatet, Puljekontoret, Socialpolitik, Koncernstyring, Kontoret for udsatte og Presseenheden.

I de akter, som er udleveret fra SBIM, optræder en lang række navne fra ovennævnte afdelinger. Det er dog relativt få medarbejdere, som konkret har haft med sagen at gøre på de for undersøgelsen relevante tidspunkter.

Fra Huset Zornig optræder Lisbeth Zornig Andersen, hendes ægtefælle og medarbejder i Huset Zornig, Mikael Lindholm samt pressemedarbejderne Therese Evald

og Tine Jørgensen i sagens akter. Derudover nævnes en frivillig medarbejder fra Huset Zornig, som tillige er ansat som student i SBIM.

4.1.2 Tiden frem til offentliggørelsen af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse" (indtil den 26. august 2013)

Den 16. maj 2013 modtager SBIM en henvendelse fra DR2, der ønsker at lave en programserie med fokus på socialt udsatte og deres deltagelse ved kommunal- og regionsvalget i november 2013. Det fremgår af telefonnotat af den 17. maj 2013 vedrørende samtale mellem Peter Engel (DR 2) og Morten Spies (Integrationskontoret), at de drøfter et eventuelt samarbejde og støtte til dokumentarfilmen, som udarbejdes af produktionsselskabet Wingman i samarbejde med Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig.

I maj og starten af juni 2013 er der dialog mellem SBIM og DR2 om eventuel støtte til programserien. Konklusionen er dog, at SBIM ikke ønsker at støtte programmet, idet SBIM ønsker at bruge de kampagnemidler, der er afsat til kampagnen "Alles valg", så de rammer målgruppen mest direkte. Det bliver vurderet at skulle ske ved støtte til samarbejdsorganisationer, således at midlerne kunne bruges lokalt og tæt på borgerne.

Det fremgår af en mail af den 9. juni 2013 fra Jesper Zwisler til Henrik Lund (Direktør for Integration, Familieret og tværgående koordination, Ministersekretariatet), Nina Eg Hansen (Direktør for Socialpolitik) og Mikkel Boje Nielsen (Kontorchef i Ministersekretariatet) cc Maria Heickendorff (Ledelsessekretær, Ledelsessekretariatet), at Jesper Zwisler overvejer, om SBIM kan samarbejde med Lisbeth Zornig Andersen/Huset Zornig på projektet med at styrke de svages valgdeltagelse ved kommunal- og regionsvalget. Følgende fremgår af mailen (akt 7) med emne "Delt artikel på dr.dk": "Kære Alle. Hermed en bekræftelse på at Lisbeth arbejder på at styrke de svages valgdeltagelse – måske kan vi hænge os på den sag!? Jesper".

I en efterfølgende mailkorrespondance, blandt andre mellem Nina Eg Hansen og Anders Møller Jakobsen (Kontorchef, Kontoret for Udsatte) og mellem Anders Møller Jakobsen og Henrik Thorning (Kontorchef Puljekontoret), jf. blandt andet akt 7 og 8, drøftes det, at det vil være i tråd med ministeriets kampagne at støtte et initiativ, som skal hjælpe udsatte danskere til en bedre valgdeltagelse. På et tidspunkt overvejes det også, om der kan gives støtte direkte til initiativet. Det overvejes om direkte støtte kan finansieres fra omstillingspuljen, som er en pulje, der ikke er reserveret på forhånd, og som SBIM og ministeren løbende kan disponere over inden for SBIM's område i overensstemmelse med puljens brede formål og i henhold til de til enhver tid gældende regler. Der kan ikke ansøges om midler fra omstillingspuljen.

Den 3. juli 2013 skriver Anne Katrine Tholstrup Bertelsen (Souschef, Puljekontoret) en mail til Henrik Thorning. Anne Katrine Tholstrup Bertelsen foreslår, at der kan findes midler til finansiering af Huset Zornigs kommunalvalgskampagne og henviser

til konti 15.13.15.10 og 15.75.79.10. Der foretages dog på dette tidspunkt ikke yderligere.

Den 9. august 2013 tiltræder Annette Vilhelmsen som ny minister for SBIM. Samtidig tiltræder Jan Alder som særlig rådgiver for ministeren.

Den 10. august 2013 (akt 12) fremgår det af en mail fra Henrik Lund, at den nye minister gerne vil hurtigt ud med valgkampagnen (kampagnen "Alles valg", som har det formål at fremme nydanskernes valgdeltagelse). Det fremgår ligeledes, at ministeren gerne vil lave en kampagne for udsatte danskere. Henrik Thomassen (Kontorchef, Integrationspolitik) svarer, at på dette område har Huset Zornig gang "...i det helt store..", og at der kan blive "lidt trængsel".

Den 12. august 2013 beder Christina Skytte Christensen (Specialkonsulent, Ministersekretariatet) om input til udvidelse af kampagnen "Alles valg". Det fremgår, at der er et ønske om at udvide den kampagne, som har fokus på indvandreres valgdeltagelse, til også at have fokus på udsattes valgdeltagelse, "herunder Zornigs kampagne". I en efterfølgende mail fra den 13. august 2013 (akt 17) fra Mikkel Boje Nielsen til Jan Alder, cc Julie Ørnø (Journalist, Presseenhed) fremgår det, at Mikkel Boje Nielsen oprindeligt havde givet udtryk for, at den bedste mulighed ville være, at der blev udmeldt en pulje på cirka kr. 1 million, der skulle kunne søges af kommuner og de lokale Udsatteråd til lokale valgarrangementer og debatter m.v.

Den 13. august 2013 besvarer Anders Møller Jakobsen (akt 18) mail fra Christina Skytte Christensen. Anders Møller Jakobsen nævner i mailen, at det tidligere har været drøftet at støtte indsatsen vedrørende udsattes valgdeltagelse. Vedrørende muligheden for at yde økonomisk støtte til udsattes valgdeltagelse nævner Anders Møller Jakobsen, at der er to mulige spor. Det ene er at yde direkte støtte til Lisbeth Zornig Andersens initiativ "Stemmer på Kanten", ifølge Anders Møller Jakobsen eksempelvis med et beløb på kr. 200.000. Det fremgår af mailen, at der "udestår en endelig afklaring af, om ministeriet har hjemmel til at yde bidrag til initiativet. UCF er i dialog med Puljestyre herom". Den anden mulighed der nævnes er, at der hurtigt træffes beslutning om, at ministeriet udmelder en pulje på eksempelvis kr. 1 million, der kan søges af kommuner og lokale Udsatteråd m.v. Det nævnes, at der i denne forbindelse udestår en konkret anvisning af puljemidler, hvor der er hjemmel og udgiftsloft til at afholde udgiften. Det anføres, at midlerne eventuelt kan findes i omstillingspuljen.

Det fremgår af mailkorrespondance mellem Maren Sørensen (Fuldmægtig, Puljekontoret) og Henrik Thorning (akt 18), at den mulighed der er for midler til den drøftede pulje, enten er omstillingspuljen eller konto 15.75.2611.

Den 15. august 2013 skriver Anders Møller Jakobsen følgende til Mikkel Boje Nielsen (akt 19): "Til brug for puljestyre og argumentation over for KØ [Koncernøkonomi] kan jeg forstå, at der er behov for en skriftlig melding om, at vi kører med en puljemodel (1 mio. kr.) finansieret af omstillingspuljen... Vil du ikke lige her bekræfte, at DC/ministeren ønsker at køre videre med denne model?".

Herefter foreligger "Notat om pulje til fremme af udsattes valgdeltagelse" af den 15. august 2013 (akt 20). Det fremgår af dette notat, at der skal tages initiativ til en indsats for at understøtte socialt udsattes valgdeltagelse i forbindelse med kommunalvalget. "Formålet med puljen er at give udsatte borgere bedre adgang til at deltage i demokratiske handlinger ved fx at flytte afstemninger ud på forsorgshjem, herberger og væresteder. Puljen skal desuden understøtte at relevante botilbud og væresteder kan arrangere debattmøder mv."

Vedrørende finansiering fremgår det af notatet, at det ikke har været muligt at finde finanslovskonti, hvor der var ubundne midler og lovhjemmel til indsatsen. Endvidere anføres: "Det indstilles, at puljen til fremme af udsattes valgdeltagelse finansieres af omstillingspuljen med et beløb svarende til 1 mio. kr."

Den 15. og 16. august 2013 er der mailkorrespondance mellem Henrik Thomassen, Mikkel Boje Nielsen og Julie Ørnø om, hvornår valgkampagnen offentliggøres, finansiering af den nye pulje m.v. Julie Ørnø skriver i denne forbindelse til de to andre (akt 23): "Ministeren vil gerne ud på kampagnen, men vil også have, at der er fokus på socialt udsattes valgdeltagelse. Vi er derfor ved at finde økonomi til et initiativ (pulje eller lign.) til den målgruppe. Ministeren vil gerne ud på det hurtigst muligt, så Udsatte og Puljer arbejder på beredskab og økonomien er under afklaring i Koncernøkonomi." Umiddelbart herefter skriver Mikkel Boje Nielsen (ligeledes akt 23), at "Pengene er fundet".

Den 16. august 2013 foreligger udkast til "Vejledning til ansøgning om støtte fra puljen Fremme af udsattes valgdeltagelse § 15.13.11.10 - Ansøgningsfrist d. 16. september 2013" (akt 25). Det fremgår af indledningen, at puljen udmeldes som ansøgningspulje op til kommunal- og regionsvalget den 19. november 2013, og at der afsættes kr. 1 million til puljen. Formålet med puljen er at give udsatte borgere bedre adgang til at deltage i demokratiske handlinger i forbindelse med kommunal- og regionsvalget 2013, og dette kan eksempelvis ske ved, at væresteder, herberger og relevante forsorgshjem arrangerer debattmøder, eller ved at kommuner tager initiativ til, at selve valghandlingen kan foregå på relevante forsorgshjem m.v. Puljens målgruppe er socialt udsatte borgere, og ansøgerkredsen er "...kommuner, partiforeninger, relevante forsorgshjem, væresteder og herberger samt frivillige organisationer på området for socialt udsatte borgere, som tager initiativ til projekter beskrevet i afsnittet Støtteegnede projekter."

Puljen fastsættes til kr. 1 million. Af det skriftlige materiale, blandt andet akt 24 med diverse mails og udkast til "Notat om pulje til fremme af udsattes valgdeltagelse", fremgår det, at puljen, baseret på erfaringer med tilsvarende puljer, bør være mindst kr. 1 million. Der er ikke konkrete forhold, som indikerer, at puljestørrelsen ikke fra start kunne have været fastsat til kr. 2 millioner.

Indstilling til ministeren vedrørende udmelding af puljen til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse (akt 30, 30.1-30.9 – indstilling til ministerbeslutning), bliver internt forelagt den 19. august 2013. Indstillingen forefindes i 8 versioner, og det fremgår af indholdsfortegnelsen vedrørende det modtagne materiale, at version 7

er godkendt. På indstillingen, fremlagt som akt 30, er der et håndskrevet notat, hvoraf fremgår "omstillingspulje => vi skal ikke høre andre".

Af akt 30, indstillingen, fremgår det, at både Henrik Thorning, Jesper Brask Fischer, Jesper Zwisler og Annette Vilhelmsen, har set indstillingen. Af akt 30.7 (den godkendte) fremgår det af hovedbudskabet, at "...der udmeldes en pulje på 1,0 mio. kr. til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse i forbindelse med kommunalvalget i 2013. Initiativer, som kan støttes af puljen, omfatter eksempelvis debattmøder arrangeret af væresteder, herberger og relevante forsorgshjem, eller at kommuner tager initiativ til at brevafstemning kan foregå på relevante forsorgshjem, herberger og væresteder eller lignende. Puljens ansøgerkreds er kommuner, partiforeninger, relevante forsorgshjem, væresteder og herberger, samt frivillige organisationer på området for socialt udsatte."

Sammen med indstillingen findes den endelige "Vejledning til ansøgning om støtte fra puljen Fremme af udsattes valgdeltagelse § 15.13.11.10 - Ansøgningsfrist d. 16. september 2013" (akt 30.7 svarer til den endelige vejledning, der findes som akt 80).

Det fremgår af vejledningen, om "Støtteegnede projekter – ansøgningspuljens anvendelsesområde", at "Der kan søges støtte til projekter, som fremmer socialt udsatte borgeres valgdeltagelse i forbindelse med kommunalvalget i 2013. Dette kan eksempelvis tilvejebringes ved at væresteder, herberger og relevante forsorgshjem arrangerer debattmøder, og/eller ved at kommuner tager initiativ til, at brevafstemning kan foregå på relevante forsorgshjem, herberger og væresteder eller lignende. Det er centralt, at relevante arrangementer og mulighed for at brevstemme fysisk placeres dér, hvor målgruppen opholder sig, og på den måde fremmer socialt udsattes valgdeltagelse. Der lægges i udvælgelsen af projekterne vægt på en geografisk spredning af projekterne samt andelen af socialt udsatte i den kommune, hvor projektet er hjemhørende."

Af vejledningen fremgår endvidere, hvilke kriterier en ansøger skal opfylde for at få tildeling af støtte. Det fremgår således, at der vil blive lagt vægt på:

- at projektets formål er beskrevet,
- at projektets målgruppe er beskrevet kort og præcist,
- at projektets mål på brugerniveau er klart og præcist beskrevet,
- at det er beskrevet, hvordan målene/resultaterne nås, det vil sige, at det er beskrevet kort og præcist, hvilke aktiviteter, som projektet vil gennemføre,
- at tidsplan for aktiviteter skal udarbejdes,
- at det fremgår, hvordan projektet vil dokumentere aktiviteterne i projekterklæringen,
- at projektets organisation og ledelse er beskrevet.

Videre fremgår det af vejledningen, hvilke tilskudsberettigede udgifter der kan dækkes (punkt 9), og hvilke der ikke kan søges tilskud til (punkt 10). Endelig fremgår det, at der skal udarbejdes et budget vedrørende det projekt, som der søges tilskud til, herunder hvordan budgettet mere detaljeret skal udarbejdes.

Det fremgår af SBIM's sagssystem, at puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse" godkendes i perioden den 19. til den 22. august 2013, og den endelige minister-godkendelse sker den 22. august 2013, hvilket fremgår af akt. 30.9.

Den 20. august 2013 (akt 33) skriver pressemedarbejder fra "Stemmer på Kanten" Tine Toft Jørgensen en mail til ministeren (via Christina R. Kibsgaard, Fuldmægtig, Puljekontoret). I forbindelse med relanceringen af kampagnen "Stemmer på Kanten" ønsker "Stemmer på Kanten" ministerens kommentarer til kampagnen, herunder eventuelt at udarbejde en artikel om ministeren.

Det fremgår af mail af den 21. august 2013 (akt 42) fra Anni Lundqvist (Journalist, Presseenheden) til Jan Alder, cc Julie Ørnø, Mie Henriette Eriksen (Ministersekretær, Ministersekretariatet), Christina Skytte Christensen og Mikkel Boje Nielsen, at Anni Lundqvist er indstillet på, at der på vegne af ministeren skal sendes en kommentar til kampagnen "Stemmer på Kanten". Anni Lundqvist foreslår, at samtidig med at der sendes citat til kampagnen "Stemmer på Kanten", skal puljen vedrørende "Fremme af udsattes valgdeltagelse", offentliggøres.

Det fremgår af forslag af den 21. august 2013 (akt 43) fra Line Karlskov Jensen (Fuldmægtig, Kontoret for Udsatte) til Anni Lundqvist, cc Julie Ørnø, Anders Møller Jakobsen, at Line Karlskov Jensen i et forslag til tekst til ministercitater lægger op til, at ministeren støtter initiativet "Stemmer på Kanten", og at ministeren samtidig skal oplyse, at hun har oprettet en pulje til aktiviteter i kommunerne frem mod kommunal- og regionsvalget, som skal give udsatte borgere bedre adgang til at deltage i demokratiet.

Af udkast til tale, udarbejdet den 21. august 2013 (akt 46) til brug for ministerens tale på "Brugernes Bazar" den 29. august 2013, fremgår det ligeledes, at ministeriets intention er, at ministeren i sin tale den 29. august 2013 skal oplyse om den oprettede pulje og understrege, at midlerne skal gå til aktiviteter i kommunerne mv. frem mod kommunalvalget, jf. nedenfor.

Af mail af den 22. august 2013 (akt 57) fra Anni Lundqvist til Jan Alder, cc Julie Ørnø, Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen, Mikkel Boje Nielsen fremgår det, at Anni Lundqvist har udarbejdet ministercitater til nyhedsbrevet "Stemmer på Kanten" og vedhæftet pressemeddelelse vedrørende puljen der skal fremme socialt udsattes valgdeltagelse ved kommunalvalget. Det fremgår af mailen, at Anni Lundqvist vil sende pressemeddelelsen til "Stemmer på Kanten" i forventning om, at "Stemmer på Kanten" vil bygge en hel artikel op over nyheden om puljen.

Af mailkorrespondance i perioden den 23. august til den 25. august 2013 (akt 59-63) mellem Anni Lundqvist og Tine Jørgensen (Presse- og kommunikationsansvarlig for "Stemmer på Kanten"), drøfter Anni Lundqvist og Tine Jørgensen den mest hensigtsmæssige udmelding vedrørende ministeriets pulje vedrørende "Fremme af udsattes valgdeltagelse". Tine Jørgensen giver udtryk for, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at der er en tidsmæssig forskel mellem ministeriets udmelding om puljen og "Stemmer på Kantens" udmelding om samme pulje. I korrespondancen

bruges der en formulering om "Det kommer til at se meget aftalt ud, når det er kl. 10.00.", og en anden formulering "Ja præcis, på den måde ser Lisbeths ros lidt mindre købt ud.". Der er ikke materiale, der indikerer, at disse bemærkninger knytter sig til andet end udmeldingerne i forbindelse med den vedtagne pulje.

På baggrund af korrespondancen opnås der enighed om, at ministeriet skal sende pressemeddelelsen om puljen kl. 10.00, og "Stemmer på Kantens" udmelding kl. 13.00.

Af mail af den 25. august 2013 (akt 68.2) fra Tine Jørgensen til Anni Lundqvist fremgår det, at Tine Jørgensen ønsker oplyst, om det er "...muligt for os ["Stemmer på Kanten"] at se ansøgningskemaet?", hvilket Anni Lundqvist bekræfter, idet ansøgningskemaet vil være linket til pressemeddelelsen, der sendes ud den 26. august 2013.

Det fremgår af mail af den 26. august 2013 (akt 76) fra Susan Østerdal Simonsen (Presseenheden, SBIM) til Anni Lundqvist og Julie Ørnø, at pressemeddelelsen (vedrørende puljen) er lagt på ministeriets hjemmeside, sådan at den går ud kl. 16.00. Akt 77 er den endelige pressemeddelelse, hvor det fremgår, at der er afsat en pulje på kr. 1 million, der blandt andet skal gøre det lettere for socialt udsatte at afgive deres stemme. Som akt 78-80 forefindes det endelige puljemateriale, herunder budgetske ma, ansøgningskema og vejledning, som er i overensstemmelse med de ovenfor beskrevne endelige dokumenter.

4.1.3 Tiden fra den 27. august til den 2. september 2013

I perioden efter offentliggørelsen af puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" er der flere aktører med interesse i puljen, som henvender sig til ministeriet, både med forespørgsel vedrørende puljen, spørgsmål til anvendelse af ansøgningsformular, spørgsmål om mulighed for støtte til konkrete projekter samt konkrete ansøgninger. Det fremgår af akt 91, at ministeriet løbende behandler de forskellige henvendelser – dog endnu ikke de konkrete ansøgninger.

Bortset fra akt 49 med ministerens tale til "Brugernes Bazar" foreligger der ikke skriftligt materiale vedrørende "Brugernes Bazar", ligesom der ikke er skriftligt materiale fra dagen, der belyser begivenhederne på "Brugernes Bazar". Ministeriet har bekræftet, at ministerens tale blev holdt ud fra det skriftlige oplæg. Der foreligger en artikel i Fyens Stiftstidende og mails m.v. fra de følgende dage, som belyser, hvad der skete den 29. august 2013. Ud over det skriftlige materiale foreligger der også materiale om, hvad der skete den 29. august 2013 i form af videoklip og artikler. Dette har ikke været en del af materialet modtaget fra SBIM, men er offentligt kendt.

Talen, som ministeren holder på "Brugernes Bazar", indeholder blandt andet følgende afsnit (akt 49, side 4): "Og derfor er jeg enig med Rådet for Socialt Udsatte i, at vi skal gøre det lettere at deltage i demokratiet – særligt for udsatte grupper. Vi skal flytte de politiske debatter ud, der hvor mange af jer lever jeres liv – på væ-

resteder, forsorgshjem og varrestuer. Og det skal være muligt at brevstemme flere af de steder, hvor I har jeres hverdag. Derfor har jeg også i sidste uge afsat midler, der skal hjælpe til at gøre det nemmere for udsatte borgere at deltage i vores demokrati. Midlerne skal gå til aktiviteter i kommunerne frem mod og under det kommende kommunalvalg, så debatterne og muligheden for at afgive sin stemme rykker ud til jer."

Vedrørende ministerens tilkendegivelse over for Lisbeth Zornig Andersen den 29. august 2013, har ministeren nærmere redegjort for detaljerne i sin samrådstale fra den 11. december 2013 (akt F16), side 6. Det fremgår, at Annette Vilhelmsen på "Brugernes Bazar" blev spurgt af en journalist fra Fyens Stiftstidende, om hun havde afsat midler til kampagnen "Stemmer på Kanten". Hertil svarede ministeren, at det havde hun. Herefter fremgår følgende af talen: "Da jeg umiddelbart bagefter mødte Lisbeth Zornig Andersen, som også deltog i Brugernes Bazar, bekræftede jeg over for hende, at jeg havde afsat 1 million kroner til Stemmer på kanten op til kommune- og regionsvalget. Det blev Lisbeth Zornig Andersen forståeligt nok både overrasket over og glad for. Mit svar til journalisten og min tilkendegivelse til Lisbeth Zornig Andersen beroede på en misforståelse, hvor jeg blandede puljen og kampagnen sammen, så jeg faktisk på det tidspunkt troede, at der var afsat 1 mio. kr. til Stemmer på kanten."

Det kan på baggrund af ministerens tale i samrådet lægges til grund, at ministeren den 29. august 2013 har en samtale med Lisbeth Zornig Andersen, hvor hun bekræfter det, som hun allerede havde sagt til journalisten fra Fyens Stiftstidende; nemlig at "Stemmer på Kanten" vil få en tildeling på kr. 1 million.

Som akt 92 er fremlagt mail af den 30. august 2013 fra Henrik Thorning til Anni Lundqvist, cc Julie Ørnø. I mailen fremsender Henrik Thorning kopi af artikel i Fyens Stiftstidende fra samme dag med overskriften "Zornigs projekt lettede på Fyn". Henrik Thorning skriver: "Kære Anni, Budskabet i nedenstående artikel er vel misforstået eller hva'?. Af artiklen fremgår blandt andet følgende: "I går blev en god dag for Stemmer på Kanten endnu bedre, da Lisbeth Zornig til sidst fik bekræftet tilsagnet om en million fra Socialministeriet af ministeren selv: Det er en million til dig. Det er det, der skal til, sagde Annette Vilhelmsen (SF). –Tak. Nu får jeg gåsehud igen, svarede Lisbeth Zornig Andersen."

Forud for mailen fra Henrik Thorning til Anni Lundqvist var der om morgenen den 30. august 2013 mailkorrespondance mellem blandt andre Anni Lundqvist, Mie Henriette Eriksen (Ministersekretær, Ministersekretariatet), Christina Skytte Christensen, Julie Ørnø og Mikkel Boje Nielsen. Af denne korrespondance (akt 93) fremgår følgende:

Anni Lundqvist skriver (man kan ikke se til hvem) følgende: "Kære begge, Ifølge denne artikel har ministeren givet en mio. Kr. Til Zornig og stemmer på kanten, men det er jo en pulje man kan søge... Vh Anni."

Mie Henriette Eriksen sender en mail til Anni Lundqvist, cc Christina Skytte Christensen, Julie Ørnø og Mikkel Boje Nielsen, kl. 06.57, med følgende tekst i emnefelt:

tet: "Har ministeren givet en mio kr til Zornig og stemmer på kanten?", og hun skriver i selve teksten: "Det er en pulje, ja. Og stemmer på kanten kan søge på lige fod med andre."

Mikkel Boje Nielsen skriver kl. 07.06 (man kan ikke se til hvem): "Hørte du, hvad hun konkret sagde, Christina? Ellers må vi høre hende selv. Og så tænker jeg følgende: 1) Få afklaret med Pulje, at der slet ikke er hjemmel til at donere penge på den måde (vi havde jo overvejelsen, men som jeg forstod det, droppede vi idéen pga hjemlen – det håber jeg, da det vil gøre det lettere at forklare nu)
2) Nogen - Jan eller måske Annette selv – må ringe til Zornig i en helvedes fart og beklage. Vi havde overvejelsen, fordi det er universets bedste projekt, men vi må slet ikke. Derfor har vi lavet det som en pulje, de også kan søge. Det må de endelig gøre. Mikkel".

Christina Skytte Christensen svarer (man kan ikke se til hvem) kl. 7.39: "Som jeg hørte hende sagde hun 1 mio. til udsattes valg generelt. Men jeg kan da godt blive i tvivl, om det kunne misforstås. Hvilket det jo så er. Det var lige efter at hun havde talt med Zornig."

Herefter tilføjer Christina Skytte Christensen i en efterfølgende mail: "Hov fik tryk- ket sendt for hurtigt. Ville lige have tilføjet at vi måske lige skal høre hende hvordan hun selv husker det." Denne mail er sendt til Mikkel Boje Nielsen, cc Henriette Eriksen, Anni Lundqvist og Julie Ørnø.

Mikkel Boje Nielsen skriver (man kan ikke se til hvem): "Det gør vi nu her."

Christina Skytte Christensen sender herefter mail til Mikkel Boje Nielsen, cc Mie Henriette Eriksen, Anni Lundqvist og Julie Ørnø, kl. 07.54: "Fint. Hun spurgte også ifbm interviewet mig og Anders hvor mange penge der i alt var afsat. Og der nævnte hun ikke Z. Men hun roste initiativet meget - derfor er det måske nærliggende at misforstå. Eller hun sagde det - og jeg hørte det som mere generelt. Kommer også lige til at tænke på, at da vi gik talte hun m Zornig igen helt kort og krammede. Uden at jeg hørte, hvad hun sagde. Så ift citatet om at hun der har sagt direkte til Z at pengene var til hende jf nederst ved jeg altså ikke..."

Ved akt 94, mail af den 30. august 2013, kl. 11.03 skriver Mie Henriette Eriksen til Christina Skytte Christensen med emnet: "Jeg har sagt" og med følgende indhold: "At du svarede på, hvor meget der var afsat til puljen – ikke til Lisbeth Z. Det forstod både Jan og Annette, så alt er på det rene..."

Som akt 95 er fremlagt mail af den 30. august 2013 fra Julie Ørnø til Mikkel Boje Nielsen, Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen og cc Anni Lundqvist. Julie Ørnø skriver: "I tirsdags rost Zornig puljen – se herunder:", hvorefter der er indsat en artikel fra "Stemmer på Kanten", hvor "Stemmer på Kanten" den 27. august 2013 henviser til at: "Social- Børne- og Integrationsminister Annette Vilhelmsen har afsat en pulje på 1 million kroner til initiativer, der blandt andet skal gøre det lettere for socialt udsatte at afgive deres stemme... Lisbeth Zornig Andersen byder puljen velkommen: "Det er rigtigt positivt, at der med dette initiativ sættes fo-

kus på at møde socialt udsatte der, hvor de er... Hun tilføjer, at de afsatte midler er et vigtigt og nødvendigt initiativ.". Til slut fremgår det, at Lisbeth Zornig Andersen udtaler følgende: "Dette initiativ en tiltrængt mulighed, fordi midlerne er tilgængelige for de projekter, der fokuserer på, at møde socialt udsatte i deres nærmiljø. Mange af de mennesker, der ikke stemmer, når vi ikke ved hjælp af traditionelle oplysningskampagner," siger Lisbeth Zornig Andersen."

Mie Henriette Eriksen skriver til Mikkel Boje Nielsen den 30. august 2013, kl. 10.13 (akt 96): "Skal jeg stadig tage en vending med Annette, hvad hendes opfattelse er af, hvad der blev sagt til Zornig? Eller har du ligesom gjort det? Og skal jeg så bare foreslå hende, at Jan ringer til Zornig og siger, at det ikke er korrekt, at der er afsat 1 mio. til hende, men til en pulje - sådan som hun også via sine folk skulle være orienteret om - med budskabet om, at vi ikke har mulighed for at give tilskud til mellemmand, hvorfor Zornig selvfølgelig selv kan søge puljen på lige fod med andre eller kan være med til at udmønte puljen til dem, hun synes det fagligt bedst giver mening at give til. Og så selvfølgelig beklage, at der har været den misforståelse. DR2 laver åbenbart en doku om Zornig og har hørt rygter om 1 mio. kr. - vi skal have dementeret det her hurtigst muligt." Mikkel Boje Nielsen svarer pr. mail: "Vend det med Jan."

Endelig fremgår det af mail (også akt 96) fra Anni Lundqvist til Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen, Mikkel Boje Nielsen, Jan Alder og cc Julie Ørnø kl. 10.17, at: "Nu ligger historien om zornig på DR sjællands hjemmeside. Så vi skal nok prioritere at få løst sagen hurtigst muligt."

Af akt 99 fremgår det, at Jan Alder lige før kl. 12.00 har kontaktet Lisbeth Zornig Andersen, idet Jan Alder skriver: "Ja, det var det [telefonnummer] jeg også fik - har sendt hende en sms om at ringe..."

Den 30. august 2013, kl. 12.46 (akt 100) skriver Jan Alder til Mikkel Boje Nielsen, Anni Lundqvist, Julie Ørnø og Mie Henriette Eriksen, emne: "lisbeth står fast - har bekræftelse på flere medier. Vi må lige vende situationen snarest."

Mikkel Boje Nielsen svarer Jan Alder (akt 100): "What?! Ringer om lidt."

Mie Henriette Eriksen skriver til Mikkel Boje Nielsen den 30. august 2013, kl. 13.20 (akt 101): "Kære Mikkel jeg vil bare lige sige, at jeg har talt med Annette og Jan om, hvad Christina har svaret på, da hun bliver spurgt, hvor meget der er afsat... Og de er helt med på, at hun har svaret under antagelse af, at der blev spurgt til puljen og ikke til, hvad der er afsat til Lisbeth Z. Jeg taler med Jesper [Zwisler] ASAP om løsningen på affæren...Mie."

Mikkel Boje Nielsen skriver (man kan ikke se til hvem), kl. 14.19 (akt 101): "Hvad er status? Jeg kan forstå, at hun har sagt til Jan, at hun er tæt på at gå i pressen. Det må ikke ske."

Mie Henriette Eriksen skriver til Mikkel Boje Nielsen, kl. 14.25 (akt 101): "Jesper [Zwisler] er med på løsningen - at vi finder nogle penge. Jan skulle gerne have talt

med Thorning om, at han [jeg forstår "han" som Jan Alder] giver Lisbeth et kald og bekræfter pengene. Og at han understreger, at de penge selvfølgelig skal underlægges samme krav som alle andre puljer."

Mikkel Boje Nielsen skriver kl. 14.27 (man kan ikke se til hvem) (akt 101): "Fint. Tak."

Mie Henriette Eriksen svarer Mikkel Boje Nielsen, kl. 14.41 (akt 101): "Jeg ved, at Jan har fået fat i Anne Katrine, som ville få fat i Thorning - du er sammen med ham, ikk?!"

Mikkel Boje Nielsen svarer (man kan ikke se til hvem) (akt 101): "Jo. Men Thorning er med på det."

Mie Henriette Eriksen svarer Mikkel Boje Nielsen, kl. 14.47 (akt 101): "Ok".

Af den mail og sms-korrespondance, der ses i akt 92 til 101, fremgår det ikke, at den løsning som embedsmændene vælger, kommer fra ministeren eller drøftes med eller informeres til ministeren. Ministeren siger på samrådet den 11. december 2013, at hun vælger at stå fast, uden at det i denne forbindelse fremgår, hvilken information, rådgivning og drøftelser ministeren har fået henholdsvis har indgået i.

Samtidig med korrespondancen der lige er beskrevet fra den 30. august 2013, sender Maren Sørensen en mail til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, cc Christina R. Kibsgaard (akt 102) kl. 14.31. Sammen med mailen er vedhæftet et dokument med overskriften "Notat om bidrag til "Stemmer på kanten" blandt andet med følgende indhold:

"Baggrund: Der er givet indtryk af, at ministeriet vil støtte kampagnen Stemmer på kanten, som Lisbeth Zornig har taget initiativ til, med henblik på at understøtte socialt udsattes valgdeltagelse i forbindelse med kommunalvalget, jf. artikel i Fyns Stiftstidende d. d. Indstillingen med støtte til kampagnen skal ses i sammenhæng med puljen til fremme af udsattes valg, som ministeriet udmeldte den 26. august 2013...

Formål: Formålet med Stemmer på kanten er at fremme udsatte borgeres deltagelse i kommunal- og regionsvalget. Stemmer på kantens aktiviteter omfatter at stemme dørklokker...

Finansiering: Det indstilles, at ministeriet støtter Stemmer på kanten med 1,0 mio. kr. fra omstillingspuljen."

Det fremgår ikke, hvem der har informeret Maren Sørensen om sagen.

Som akt 103 forefindes et dokument, der ikke er underskrevet og ikke udtrykkeligt angiver, hvem der har udarbejdet dokumentet. Det kan dog af indholdet udledes, at det er Jan Alder der har skrevet dokumentet, som indeholder Jan Alders beskrivelse/referater og gengivelser af, hvad der i forskellige sammenhænge er sagt og skrevet. Der er tale om et dokument betegnet "Jf. anmodning om aktindsigt, frem-

sendt af Berlingske, v/ journalist Jette Aagaard omhandlende undertegnedes korrespondance med repræsentanter for Huset Zornig i perioden 9/8 2013 til dags dato.”

Det første notat vedrører en telefonsamtale den 30. august 2013, der angiveligt har fundet sted med Lisbeth Zornig Andersen, kort efter kl. 12.00.

Det fremgår af notatet, at der er ”redegjort for samtalen i svar til Medies aktindsigtsanmodning afsendt d. 5/12 om aftenen af ministeriet.”

Herefter fremgår følgende:

”Kontakt mellem Lisbeth Zornig Andersen og Jan Alder: Der er ikke udarbejdet referat af samtalen. Indholdet gengives nedenfor:

Jan Alder (JA) ringer til Lisbeth Zornig (LZ) d. 30. august 2013 og har en kort afklarende tlf. samtale på baggrund af artikler i Fyens Stiftstidende samme dag. Samtalen drejede sig om ministerens udtalelse til LZ på Brugernes Bazar den 29. august 2013, jf. den omtalte tilkendegivelse om støtte. Telefonsamtalen handler om, at JA gerne vil have konfirmeret forløbet af snakken mellem ministeren og LZ fra LZ selv, og om, at udtalelsen fra ministerens side jo kan give problemer, fordi ministeren med sin udtalelse muligvis har formuleret sig noget uhensigtsmæssigt.”

Herefter kommer følgende notat:

”Der har ikke været mailkorrespondance mellem undertegnede og repræsentanter fra huset Zornig i perioden.”

Den 30. august 2013 skriver Anne Katrine Tholstrup Bertelsen kl. 15.59 (akt 104) til Jan Alder, cc Henrik Thorning, at ”Vil bare lige orientere dig om, at jeg har været i kontakt med Lisbeth Zornig og nu har talt med hendes kampagneleder og aftalt en proces for det praktiske med tilskuddet. Vi har aftalt at få betingelserne for tilskuddet på plads i løbet af næste uge.”

Som akt 105 er fremlagt en sms-korrespondance mellem Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og andre medarbejdere i SBIM, vedrørende sagen om ministerens tilkendegivelse om støtte til kampagnen ”Stemmer på Kanten”. Af dette dokument fremgår følgende:

Den 30. august 2013, kl. 14.03, fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Henrik Thorning: ”KØ [Koncernøkonomi] vil meget nødtigt i FM [Finansministeriet] med sagen. De forslår en mio mere fra omstillingspuljen. Jeg har sagt fint, og de er i gang med at spørge jbf [Jesper Brask Fischer]. Er det ok?”

Herefter fremgår der oplysning om, at der har været en telefonsamtale mellem Henrik Thorning og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen. Der er ikke referat fra samtalen.

Akt 120 er en udskrift af sms-korrespondance og referat fra en samtale mellem Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og medarbejdere i Huset Zornig om "Stemmer på Kanten", udarbejdet af Anne Katrine Tholstrup Bertelsen.

Den 30. august 2013 kl. 14.45 skriver Lisbeth Zornig Andersen til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen: "Hej. Jeg kan ringe om et par timer medmindre det er en super haster. Bh lisbeth."

Den 30. august 2013 kl. 14.51 skriver Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Lisbeth Zornig Andersen: "Det er helt fint. Jeg ville bare lige snakke praktik i forbindelse med tilskuddet til Stemmer på kanten, så vi kan få midlerne afsted. Vi tales ved. Mvh Anne Katrine".

Lisbeth Zornig Andersen svarer tilbage 14.55: "Smukt. Troede der var problemer? Det forstod jeg på jan adler? Får lige en af mine folk til at ringe til dig. Bh lisbeth".

Herefter kommer et kort referat af efterfølgende telefonsamtale den 30. august 2013 kl. 15.28 mellem Therese Evald (Pressemedarbejder, Huset Zornig), Huset Zornig og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen: "I samtalen blev den forvirring, som var opstået, kort drøftet. Anne Katrine Bertelsen oplyste at være bekendt med ministerens tilkendegivelse om støtte til Stemmer på kanten. Dernæst blev Therese Evald oplyst om, at ministeriet har retningslinjer og en procedure for behandling af tilskud fra ministeriet, som skal overholdes i forbindelse med støtte til projekter m.v., hvorfor ministeriet ville vende tilbage med en vejledning til Huset Zornig. Endelig drøftes det mere konkrete indhold af kampagnen."

Endelig følger uddrag af sms-korrespondance mellem Therese Evald og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, hvoraf det blandt andet fremgår af sms den 30. august 2013 kl. 22.54, at Therese Evald skriver til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen: "Hej Anne Katrine. Beklager den telefonbesked jeg lige har lagt. Jeg fik en besked fra en Signe Hartmann [studentemedhjælper i SBIM og frivillig i Huset Zornig] om, at der ikke var en million til Stemmer på kanten. Men jeg tror måske hun ikke er up to date ☺ Send mig gerne din mail i morgen, vi er i fuld gang med koncept og budget! Kh Therese, Stemmer på kanten". Anne Katrine Tholstrup Bertelsen svarer den 31. august 2013 kl. 00.17: "Kære Therese, det har jeg ikke hørt noget om og jeg tror du har ret i, at det er en misforståelse...."

Efterfølgende meddeler Therese Evald, at mailen var udtryk for, at Signe Hartmann ikke var opdateret, hvilket Anne Katrine Tholstrup Bertelsen bekræfter tilbage.

Den 31. august 2013 kl. 00.11 (akt 105) sender Anne Katrine Tholstrup Bertelsen en sms til Mikkel Boje Nielsen, Mie Henriette Eriksen og Henrik Thorning: "Kære Mikkel og Mie, jeg har lige fået en ret ophidset besked fra Stemmer på kantens kampagneleder om, at Signe Hartmann har sendt dem en mail om, at der ikke er noget tilskud alligevel. Har det noget på sig, eller er det en melding fra tidligere på dagen? Mvh Anne Katrine."

Den 31. august 2013 kl. 00.26 (akt 105) skriver Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til samme modtagere som ved sms kl. 00.11: "Nå, har så nu fået en melding om, at Signe har kontaktet dem og sagt, at det var en misforståelse. Så alt i orden. Mvh Anne Katrine."

Der foreligger ikke skriftlige oplysninger om information og inddragelse af Annette Vilhelmsen i løbet af den 30. august 2013, bortset fra den ovenfor nævnte bemærkning fra Annette Vilhelmsen på samrådet den 11. december 2013.

Akt 103 er et dokument, hvor Jan Alder har samlet notater og referater vedrørende forskellige samtaler, møder m.v. Af akten fremgår følgende:

"1. september - omkring kl. 18.00. Modtaget sms fra LZA: (eksisterer ikke længere på Jan A's telefon) Indhold i sms fremgår af mail sendt fra Jan A til ministeret d. 1/9 2013 kl. 18.36 – "Kære jan, dejligt at tingene faldt på plads. Jeg vil meget gerne mødes meget snart med Annette og takke og fortælle om projektet. Hvis hun vil skal jeg høre om det er ok, hvis DR2 vælger at deltage i noget af mødet. De følger vores valg projekt som munder ud i en serie på 8 afsnit startende denne måned. Kh lisbeth."

Herefter følger følgende notat vedrørende 2. september 2013: "På baggrund af opringning fra LZA, som jeg ikke besvarer, sender jeg auto sms-svar til LZA: Auto-svaret lyder: "Kan ikke tale nu...Jeg ringer til dig senere."

Vedrørende mødet som nævnes i den sms, som Jan Alder videresendte til SBIM medarbejdere den 1. september 2013, jf. ovenfor, så var der en omfattende mail-korrespondance med at etablere et såkaldt "hilse på møde" mellem ministeren og Lisbeth Zornig Andersen. Akt 121-122, 131-132, 134-135, 141, 150 og 155 indeholder en række mails i perioden den 4. til den 12. september 2013 mellem Mikael Lindholm (Huset Zornig) og Christina Neirup Jensen (Sekretær for ministeren, Ministersekretariatet) vedrørende et møde mellem Annette Vilhelmsen og Lisbeth Zornig Andersen. Der er flere datoer i forslag, både datoer før og efter fristen for ansøgning til puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse."

Ved mail af den 12. september 2013 fra Mikael Lindholm til Christina Neirup Jensen (akt 141) bliver parterne enige om, at mødet mellem Lisbeth Zornig Andersen og Annette Vilhelmsen skal holdes den 19. september 2013. Det fremgår dog af mail af den 13. september 2013 (akt 155) fra Mette Holdt-Simonsen (Ministersekretær, Ministersekretariatet) til Henrik Thorning, at mødetidspunktet mellem Annette Vilhelmsen og Lisbeth Zornig Andersen ændres til den 18. september 2013 kl. 17.00.

Som akt 150 findes mail mellem Mie Henriette Eriksen og Christina Neirup Jensen, hvor det fremgår, at ministeriet overvejer, om man skal acceptere, at et TV-hold fra DR får adgang til en del af mødet.

Som akt 107 er en mail fra Jan Alder af den 1. september 2013 kl. 18.36 til Mikkel Boje Nielsen, Anne Lundkvist, Julie Ørnø, Christina Skytte Christensen, Mie Henriette Eriksen og cc Jan Alder, jf. tillige ovenfor. Emnet er: "Modtaget denne SMS for

lidt siden fra Lisbeth Zornig". Herefter skriver Jan Alder, at de skal vende sms'en i morgen.

Den 1. september 2013 om formiddagen (tidsrummet 10.45-11.05) udveksles mellem Maren Sørensen og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen et "Notat om bidrag til Stemmer på Kanten" dateret den 30. august 2013, hvor der under punktet "finansiering" fremgår, at det indstilles, at ministeriet støtter "Stemmer på Kanten" med kr. 1. million fra omstillingspuljen (akt 109).

Herefter sender Anne Katrine Tholstrup Bertelsen den 2. september 2013 kl. 11.56 en mail til Maren Sørensen og Christina R. Kibsgaard (akt 110), vedhæftet et generelt notat, som Anne Katrine Tholstrup Bertelsen oplyser "Måske kan dette bruges som inspiration (problemstillingen er naturligvis lidt en anden!!)."

Det vedhæftede notat er et baggrundsnotat vedrørende "generel ansøgningsprocedure for social og integrationsministeriets puljer ". Følgende fremgår af første del af notatet:

"Social og Integrationsministeriet følger de forvaltningsretlige regler, herunder blandt andet Budgetvejledning, samt Økonomistyrelsens (nu Moderniseringsstyrelsen) Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning fra juni 2011 i tilrettelæggelsen af ministeriets udmøntning af puljemidler, herunder udmøntning af ansøgningspuljer. Herudover følges de generelle anvisninger fra Rigsrevisionen samt generelle regelsæt vedr. regnskabsaflægelse mv.

Af vejledningen mv. fremgår det, at ministeriet er forpligtet til at sikre, at modtagere af tilskud fra statslige puljer, herunder potentielle modtagere af tilskud, behandles ens. Dette sikres bl.a. ved:

- "At alle potentielle tilskudsmodtagere har lige mulighed for at blive bekendt med tilskudsmuligheden,
- [...]
- At administrationen af tilskudsordningen er dækket af en sagsbehandlervejledning,
- At tilskudskriterierne operationaliseres i overensstemmelse med ordningens formål, jf. tilskudsloven eller finanslovens anmærkninger, og at de fx fremgår af den interne sagsbehandlervejledning,
- At afslag begrundes,
- [...]"

Det er bl.a. disse principper for god forvaltningsskik på puljeområdet, som Rigsrevisionen tager udgangspunkt i, når ministeriets tilskudsforvaltning revideres.

Det er ministeriets vurdering, at principperne ovenfor ikke overholdes i tilstrækkeligt omfang, såfremt udvalgte ansøgere af udviklingspuljen gives

mulighed for at modtage midler fra enten drifts- eller overgangspuljen. Baggrunden for denne vurdering er:

1. Omfanget af midler i den enkelte pulje offentliggøres i forbindelse med, at puljen annonceres. Det er ministeriets vurdering, at den enkelte puljes størrelse har væsentlig indflydelse på dels hvor mange organisationer, der vælger at søge om midler til projekter fra den konkrete pulje og dels, hvilke projekter, der ansøges midler til. Således udgør puljens størrelse et af de grundlæggende vilkår for organisationernes beslutning om, hvorvidt de vil søge midler fra den pågældende pulje eller ej. Ændres dette vilkår i forbindelse med sagsbehandlingen af ansøgningerne vurderes det, at alle potentielle tilskudsmodtagere ikke er blevet stillet samme betingelser for ansøgning af midler.

.....”

Kriterierne, som delvist er citeret ovenfor, stammer fra afsnit 2.1 i ”Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning” og ovennævnte afsnit fra baggrundsnotatet er tilsyneladende senere kopieret ind i den første version af ”Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på kanten”, jf. akt 129.1.

Den 2. september 2013 kl. 13.19 (akt 111) fremsender Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Signe Maria Christensen (Fuldmægtig, Center for Økonomi og Virksomhedsstyring), cc Maren Sørensen og Christina R. Kibsgaard, en mail vedrørende ”Pulje til udsattes valgdeltagelse (2)”.

Følgende fremgår af mailen: ”Hermed udkast til indstilling vedr. den yderligere mio. fra omstillingspuljen til udsattes deltagelse i kommunalvalget, som vi talte om i fre-dags. Til din orientering er der i dag en sag på vej til ministeren om udmøntningsmulighederne – JBF [Jesper Brask Fischer] er bekendt med denne”.

Vedhæftet mailen er et notat - ”Notat om bidrag til Stemmer på kanten” – som indeholder indstilling vedrørende den ekstra million kroner.

Af notatet fremgår følgende: ”I forbindelse med ministerens besøg på årets Brugernes Bazar, blev der givet det indtryk, at ministeren vil støtte kampagnen Stemmer på kanten, som Lisbeth Zornig har taget initiativ til, jf artikel i Fyns Stiftstidende den 30. august 2013”.

Vedrørende finansieringen fremgår det: ”Det er ministeriets vurdering, at de eksisterende bevillinger på området ikke udgør tilstrækkelig lovhjemmel for støtte til indsatsen. Det indstilles, at der reserveres 1,0 mio. kr. fra Omstillingspuljen til Stemmer på kanten. Det er en forudsætning for anvendelsen af midlerne, at dette sker i overensstemmelse med gældende tilskudsadministrative regler”.

Det ser ikke ud til, at der sker yderligere vedrørende ”Notat om bidrag til Stemmer på Kanten”.

Den 2. september 2013 er der en mailkorrespondance mellem Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og Therese Evald (akt 115 – 117). Af mail af den 2. september 2013, kl. 19.20 fra Therese Evald til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Henrik Thorning og Maren Sørensen fremgår følgende under emnet "Budget og koncept":

"..Her er det så. Vi har ikke udarbejdet noter til budgettet, men sig gerne til, hvis noget skal uddybes eller ikke fremgår tydeligt nok. Hvornår kan vi forvente at høre fra jer? Som du ser har jeg indtænkt det du nævnte omkring koordinering mellem Stemmer På Kanten og dem som søger den anden pulje.

Jeg har et par spørgsmål:

1. Vi går ud fra, at den million vi kan få tildelt er ex moms, ikke?
2. Vi får henvendelser og spørgsmål fra forskellige, som er forvirrede omkring de midler afsat til os og den pulje til andre organisationer og kommuner mv. Det er værd at tænke over, hvordan I får fortalt, at det ikke er den samme million vi taler om. Er du ikke enig? ☺ Glæder mig til at høre fra jer og hvad I synes. Som sagt, hvis der er mangler, eller noget der rammer ved siden af, finder vi ud af det. Denne kampagne er fyr og flamme! kh"

Sammen med mailen fra Therese Evald er vedlagt et budget vedrørende "Stemmer på Kanten" for perioden september, oktober og november 2013. I budgettet indgår blandt andet en indtægt på kr. 1 million fra SBIM samt yderligere indtægter fra andre bidragsydere, således at der i alt er indtægter for kr. 1.235.000. Vedrørende udgifter indgår kr. 180.000 til projekt og kampagneledelse, kr. 90.000 til frontfigur (Lisbeth Zornig Andersen), kr. 200.000 til IT og kommunikation m.v. I alt ser det ud til, at budgettet indeholder lønudgifter på kr. 625.000. Endelig er vedhæftet en projektbeskrivelse, hvor der redegøres for kampagnen.

4.1.4 Beskrivelse af forløb vedrørende perioden den 2. til den 16. september 2013, herunder forhøjelse af puljen.

Den 2. september 2013 påbegyndes udarbejdelse af et notat, som indeholder en indstilling til ministeren (akt 129).

Der er 13 versioner af notatet, hvoraf de 3 første versioner efter det oplyste er arbejdsdokumenter for sagsbehandlerne. Version 13 er den endeligt godkendte.

De første 2 versioner af akt 129 er benævnt "Notat om indstilling til ministeren ang. Fremme af udsattes valgdeltagelse". I de forskellige versioner af notatet er der under et punkt om gældende administrative regler, indsat en del af teksten fra baggrundsnotatet (del af akt 110), som er citeret ovenfor.

De første 2 versioner indeholder endvidere en opdeling i en model 1, hvor ministeriet fastholder en ansøgningspulje på kr. 1 million, og at der derudover tildeles Huset Zornig kr. 1 million til støtte for projektet "Stemmer på Kanten" og model 2, hvor ministeriet laver en forhøjelse af ansøgningspuljen fra kr. 1 million til kr. 2

millioner. Versionerne indeholder også en oversigt over fordele og ulemper ved de 2 modeller. I version 3 fjernes afsnittet om gældende administrative regler.

Version 4 er ifølge sagssystemet sendt fra Maren Sørensen til Henrik Thorning den 2. september 2013. Version 4 indeholder også et sagsomslag med overskriften "Forslag til udmøntningsmodeller for tilskud til Stemmer på Kanten". Sagsomslag og notat benævnes herefter samlet som "forelæggelsen".

Der sker herefter løbende ændringer i forelæggelsen, hvoraf der både er tale om mindre sproglige ændringer samt indholdsmæssige ændringer.

Henrik Thorning godkender forelæggelsen og sender den videre i systemet til Jesper Brask Fischer, som returnerer forelæggelsen til Maren Sørensen den 3. september 2013 om formiddagen.

Der ændres herefter i forelæggelsen, idet man bl.a. går væk fra en opdeling i 2 modeller, således at der nu kun er 1 løsningsmodel, som benævnes "Støtte til Stemmer på Kanten via udvidelse af puljen med 1,0 mio. kr." Det nævnes også i notatet, at der har været overvejet en anden model med at tildele midler til "Stemmer på Kanten" udenom ansøgningsproceduren, men at det er ministeriets vurdering, at de regler der gælder for tildeling af midler, jf. de tilskudsadministrative regler, ikke vil være opfyldt ved en sådan løsning. På sagsomslaget ændres også i tekstens ordlyd.

Forelæggelsen (version 7 og 8) sendes herefter igen fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Henrik Thorning, som godkender og sender den videre til Jesper Brask Fischer.

Jesper Brask Fischer modtager version 9. Ifølge sagssystemet godkender Jesper Brask Fischer både version 10 og 11 den 3. september 2013 om eftermiddagen. Herefter sendes forelæggelsen videre til Jesper Zwislens godkendelse.

Fra version 10 til 11 er ordlyden under punktet "Problemstilling" ændret fra "Ministerens ønsker at støtte Stemmer på Kanten med 1. mio. kr. i 2013", til "Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på Kanten med 1. mio. kr. i 2013".

Fra version 10 til 12 er endvidere ændret i ordlyden i sagsomslaget under punktet "Baggrund", således at teksten "I forbindelse med ministerens besøg på årets Brugernes Bazar har Lisbet Zornig fået den forventning, at ministeren vil støtte kampagnen Stemmer på Kanten, som Lisbet Zornig har taget initiativ til, med 1. mio., kr. jf. artikel i Fyens Stiftstidende den 30. august 2013" er blevet ændret, jf. nedenfor, hvor den endelige version gennemgås.

Version 12 er den 5. september 2013 godkendt af Line Søndervang Christensen (Ledelsessekretær, Ledelsessekretariatet) på vegne af Jesper Zwisler, hvorefter den sendes til ministerens godkendelse. Version 13, som er identisk med version 12,

godkendes af Mie Henriette Eriksen på vegne af ministeren. Version 13 er den endelige version (akt 129/129.13).

På sagsomslaget af den endelige version 13 fremgår overskriften "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten".

Under punktet "Hovedbudskabet" fremgår følgende: "I forlængelse af mundtligt tilsagn om støtte til kampagnen Stemmer på kanten (Lisbeth Zornig) skal der findes en model for udmøntning af midlerne."

Det fremgår videre under punktet "Til beslutning", at det indstilles, at puljen forhøjes med kr. 1 million. Det fremgår også under dette punkt, at "Det er ministeriets vurdering, at den foreslåede løsningsmodel udgør den mest hensigtsmæssige udmøntning af midlerne henset til dels til de tilskudsadministrative regler samt ministeriets mulighed for at styre processen og håndtere eventuel kritik af ministeriet fra Stemmer på Kanten og andre aktører."

Det fremgår videre under punktet "Baggrunden for sagen", at "Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på kanten med 1,0 mio. kr. i 2013. Stemmer på Kanten er den 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen. Stemmer på kanten er et selvstændigt projekt med samme formål som Ministeriets pulje Fremme af socialt udsattes valgdeltagelse."

Det fremgår af punktet "Særlige problemer", at "Der knytter sig en række problemstillinger til udmøntning af tilskuddet til Stemmer på kanten. Dels vurderes det, at modellen med forhøjelse af den udmeldte pulje, er den eneste mulige, men at modellen på visse områder er problematisk, da den dels åbner op for kritik af ministeriets forvaltningspraksis fra andre aktører herunder rigsrevisionen. Endelig kan den indstillede model skuffe Stemmer på kanten, jf. vedlagte notat."

Vedrørende punktet "Næste skridt" fremgår det, at "Stemmer på Kanten" orienteres om den valgte løsning. Puljestyring håndterer alene kontakten til Stemmer på Kanten i perioden frem til tilskuddet til kampagnen officielt er givet. Stemmer på kanten indkaldes bl.a. til et møde hvor de orienteres om den valgte løsning, ligesom Puljestyring sørger for at være i løbende tæt kontakt med kampagnen."

Af "Notat om udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på kanten", som der henvises til i sagsomslaget, fremgår det under punktet "Baggrund", at "Stemmer på Kanten er et selvstændigt projekt med samme formål, som ministerets pulje Fremme af socialt udsattes valgdeltagelse, jf. faktaboks nedenfor. Stemmer på Kanten er hjemhørende under Zornigs Hus."

Under punktet "Problemstilling" fremgår, at

"Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på Kanten med 1,0 mio. kr. i 2013. Stemmer på Kanten er d. 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeret påtænker at støtte aktiviteter under kampag-

nen. Udmøntning af midler fra ministeret skal foregå i overensstemmelse med de tilskuds administrative regler på puljeområdet, så denne ikke giver anledning til kritik fra rigsrevisionen eller kritik fra andre potentielle modtager af støtte til samme formål.

Det skal i den sammenhæng bemærkes at ministeriet den 2. september 2013 er blevet kontaktet af Gadejuristen Nanna Godtfredsen med spørgsmål til rimeligheden i proceduren for tildeling af midler til Stemmer på kanten fremfor andre relevante projekter på området. Tillige er kampagnelederen i Stemmer på Kanten Therese Evald efter sigende blevet kontaktet af andre organisationer med spørgsmål om, hvorvidt den allerede udmeldte pulje til formålet nu er fuldt reserveret til Stemmer på Kanten."

Under overskriften "Løsningsmodel: Støtte til Stemmer på kanten via udvidelse af ansøgningspuljen med 1,0 mio. kr." fremgår, at

"Det forslås at den eksisterende ansøgningspulje udvides med 1,0 mio. kr., og at Stemmer på kanten bliver anmodet om at indsende en ansøgning til puljen. Stemmer på kanten bliver samtidigt gjort opmærksomme på, at der er reserveret 1. mio. kr. til initiativet, såfremt der indsendes en ansøgning, som lever op til kriterierne for tildeling af støtte.

Med forslaget kan ministeriet gennemføre en ordentlig behandling af ansøgningspuljen, herunder tilskuddet til Stemmer på Kanten. Denne forudsætter, at forhøjelsen af puljen snarest offentliggøres via ministeriets puljeportal, og at ansøgningen fra Stemmer på kanten ikke tildeles støtte fra puljen før ansøgningsfristens udløb.

Stemmer på kanten er den 30. august 2013 blevet gjort bekendt med, at ministeret skal finde en måde at udmønte tilskuddet på, som lever op til de almindelige tilskudsadministrative regler, og at ministeriet betinger sig mulighed for at kordinere tilskuddet til Stemmer på kanten med udmøntning af ansøgningspuljen mv. Det vurderes, at disse aftaler kan være med til at forklare løsningsmodellen over for Stemmer på kanten. I den forbindelse er det centralt at samarbejdet med Stemmer på kanten om indhold i den del af kampagnen, som ministeriet skal støtte, fastholdes frem til ansøgningsfristen, og at Stemmer på kanten herigennem betrygges i, at tilskuddet til deres aktiviteter er sikret. I kommunikationen med Stemmer på kanten, vil der blive lagt vægt på, at kriterierne for puljen samt de almindelige forvaltningsretlige regler efterleves.

Der foreligger en mulighed for, at andre aktører på området vil opfatte forhøjelsen af puljen som et udtryk for, at Stemmer på kanten allerede er lovet tilskud fra puljen på vilkår, som adskiller sig væsentligt fra de vilkår, som gælder øvrige ansøgere. Det vurderes, at kritikken kan håndteres, idet forhøjelsen kan ses som et udtryk for, at ministeriet ser en mulighed

for, at styrke indsatsen i forlængelse af den interesse, der har vist sig fra ansøgernes side.”

Under punktet ”Indstilling” fremgår, at

”Ministeriet har vurderet muligheden for at tildele midler til Stemmer på kanten udenom ansøgningsproceduren. Det er ministeriets vurdering, at de betingelser der gælder for tildeling af midler jf. de tilskudsadministrative regler, ikke vil være opfyldt i en sådan løsning. Tildeling af midler til et initiativ uden en forudgående annoncering af midlerne kan kun ske i de tilfælde, hvor det vurderes, at der ikke er andre aktører, som kan gennemføre initiativet. Alene det faktum, at ministeriet har udmeldt en ansøgningspulje med samme formål, som Stemmer på kanten, understreger, at det ikke er tilfældet.

Det indstilles, at løsningsmodellen vælges, og at puljen til fremme af udsattes valgdeltagelse forhøjes med 1 mio. kr. Forhøjelsen offentliggøres på ministeriets puljeportal.”

Den 5. september 2013 kl. 08.43 (akt 126) skriver Christina Skytte Christensen til Mie Henriette Eriksen og spørger: ”..Er der noget vedr den der zornig forlæggelse? Kl. 11 dansk tid er vi ikke til at træffe i 2 timer... Hvis det går helt galt, kan jan måske nikke til det??”

Den 5. september 2013 kl. 08.58 (akt 127) skriver Mie Henriette Eriksen til Christina Skytte Christensen – under emnet: ”Sag om penge til Stemmer på Kanten”: ”Kære Christina Her er sagen, som du meget gerne må forelægge AV [Annette Vilhelmsen] inden for længe. Du kan bare give svar på mail – og ring, hvis der er spørgsmål. Mie.”

Den 5. september 2013 skriver Mikkel Boje Nielsen kl. 08.03 [formentlig 09.03] – det kan ikke ses til hvem – men jeg formoder det er til Christina Skytte Christensen: ”Vent lige med denne. Jeg er bekymret ☹”.

Christina Skytte Christensen skriver kl. 9.04 tilbage til Mikkel Boje Nielsen, cc Mie Henriette Eriksen: ”Jeg venter.”

Vedhæftet mailen fra Mie Henriette Eriksen findes notatet ”Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten”. Den vedhæftede version er identisk med den endelige version i sagssystemet.

Af akt 128 fremgår det, at Mikkel Boje Nielsen den 5. september 2013 kl. 9.30 skriver til Henrik Thorning, cc Anders Møller Jakobsen vedrørende forslag til udmøntningsmodel for tilskud til ”Stemmer på Kanten” som er vedhæftet mailen, at ”Jeg var lige nede for at vende vedhæftede med dig. Vil du ikke lige kigge op – og evt. tage Anders under armen ☺Mikkel”.

Der foreligger ikke referat af dette møde, ligesom der ikke er skriftlige indikationer om, hvad Mikkel Boje Nielsen er bekymret over.

Som akt 133 findes udskrift fra Puljeportalen, hvoraf det fremgår, at midler til fordelingen fra puljen til "Fremme af socialt udsattes valgdeltagelse" udgør kr. 2 millioner. Det er oplyst, at puljeforhøjelsen bliver offentliggjort den 5. september 2013.

Den 10. september 2013 (akt 138) skriver Maren Sørensen til Mikael Lindholm vedrørende ansøgning til puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse". Der bliver fremsendt link til puljeportalen, og Maren Sørensen forklarer nærmere om, hvordan ansøgning skal ske.

Den 10. september 2013, kl. 14.22, (akt 140) skriver Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen, cc Mikkel Boje Nielsen, Maren Sørensen og Henrik Thorning: "Update vedrørende Stemmer på kanten". Anne Katrine Tholstrup Bertelsen skriver følgende:

"Vi tænkte, at I måske gerne vil have en orientering om forløbet indtil nu med Stemmer på kanten og Zornig-gruppen? Vi har holdt to møder med ledelsesgruppen i Stemmer på kanten – de har taget godt imod kravet om, at de skal indsende en ansøgning om midler og fint imod vores anvisninger i forhold til budget og indhold i projektet. Vi holder løbende kontakt med kampagnelederen for at sikre os, at de ikke bliver usikre undervejs. Indtil videre er samarbejdet med dem altså uproblematisk.

DR har købt en serie, hvor man følger Zornig og arbejdet med Stemmer på kanten (sandsynligvis også andre aktiviteter). Vi ved ikke om forløbet i forbindelse med tilsagnet om støtte til kampagnen bliver en del af udsendelserne. Udsendelserne bliver vist på DR2 i løbet af de næste par måneder."

Det fremgår, at Mikkel Boje Nielsen videresender denne mail til Jan Alder.

Den 11. september 2013 (akt 144) er der korrespondance mellem Maren Sørensen og Kasper Pilmark Andersen (Fuldmægtig, Børnekontoret) vedrørende baggrundsnotat (baggrund til interview med Lisbeth Zornig Andersen) af den 11. september 2013. Det fremgår af disse mails, at notatet er til brug for Annette Vilhelmsens forberedelse af mødet med Lisbeth Zornig Andersen.

Som akt 206 foreligger indstilling vedrørende ministerorientering til brug for mødet med Lisbeth Zornig Andersen dateret den 17. september 2013. Hovedbudskabet er, at Lisbeth Zornig Andersen har ønsket et "hilse-på-møde" med ministeren. Der er ingen dagsorden for mødet, men Lisbeth Zornig Andersen har oplyst over for Puljestyrelsen, at hun ønsker at tale om Huset Zornigs arbejde med nomadefamilier og kampagnen "Stemmer på Kanten".

Som akt 206, 206.1-206.2 foreligger forskellige versioner fra den 17. september 2013 af baggrundsmateriale til brug for ministerens møde med Lisbeth Zornig An-

densen den 18. september 2013. Version 2 bliver godkendt. Det fremgår af dette materiale, at:

”Huset Zornig har d. 30. august modtaget mundtligt tilsagn på 1,0 mio.kr. til kampagnen Stemmer på Kanten. Støtten udmøntes via en ansøgning fra Stemmer på Kanten til ministeriets pulje til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse, jf. vedlagte notat. Puljestyren har modtaget en ansøgning fra Huset Zornig til puljen, som havde ansøgningsfrist d. 16. september 2013.”

Af det vedhæftede notat fremgår det, at:

”Stemmer på kanten

Stemmer på Kanten er den 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen med 1,0 mio. kr. Efterfølgende er der afholdt møder mellem Puljestyre og Huset Zornig d. 5. og 10. september 2013.

På mødet d. 5. september 2013 er Lisbeth Zornig og øvrige ledende kampagnemedarbejdere blevet orienteret om, at de for at modtage den forventede støtte på 1 mio. kr. skal indsende en ansøgning til ministeriets pulje til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse. Dette er accepteret af Stemmer på Kanten, dog med forbehold for at stemmer på Kanten har brug for finansiering senest d. 20. september 2013. I forbindelse hermed tilkendegav Puljestyre, at ministeriet vil tilstræbe at imødekomme dette.

På mødet den 10. september 2013 blev kampagnes budget gennemgået med henblik på tilpasning til ministeriets budgetskabelon og identificering af poster, som kan støttes.

Ministeriet har d. 14. september 2013 modtaget en ansøgning fra Huset Zornig.

Pulje til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse

Ministeriet udmeldte d. 27. august 2013 puljen til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse med samme overordnede formål som Stemmer på Kanten. Der er afsat i alt 2,0 mio. kr. til puljen. Ansøgerkredsen er kommuner, partiforeninger, relevante forsorgshjem, væresteder og herberger samt frivillige organisationer på området for socialt udsatte borgere. Regionerne har desuden fået mulighed for at søge. Puljen havde ansøgningsfrist d. 16. september 2013.

...”

4.1.5 Ansøgningsprocessen og SBIM's vejledning til ansøgerne

I perioden fra den 31. august til den 16. september 2013 ansøgte en række kommuner og organisationer med videre om midler fra puljen til ”Fremme af udsattes

valgdeltagelse" ved kommunal- og regionsvalget. I en række situationer fremgår det, at ansøgeren havde problemer med at indsende ansøgningen via puljeportalen eller i øvrigt har afklarende spørgsmål vedrørende puljen, og i denne forbindelse foreligger der mere eller mindre omfattende korrespondance mellem ministeriet og den pågældende ansøger om, hvordan ansøgeren skal få gennemført sin ansøgning korrekt. Ved akt 83-86, 142-143, 146, 154, 160-161, 167, 168, 183, 193, 194-198, 200, 202-203, 208 er der således tale om korrespondance mellem SBIM og de pågældende ansøgere, hvor SBIM besvarer henvendelser og spørgsmål fra ansøgerne, særligt vedrørende de tekniske forhold i forbindelse med den digitale ansøgning.

I løbet af ansøgningsperioden ansøgte i alt 36 ansøgere midler fra puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse", heraf ansøgte 5 ansøgere (akt 87, 88, 90, 91 og 106) forud for puljeforhøjelsen den 5. september 2013, hvor ansøgningspuljen blev forhøjet fra kr. 1 til kr. 2 millioner. Ansøgningerne er fremlagt i det modtagne materiale, og der er helt generelt tale om ansøgninger af meget varierende omfang – både for så vidt angår de beløb, der søges om, og de aktiviteter der ønskes afholdt, herunder detaljeringsgraden vedrørende aktiviteterne (jf. akterne 87, 88, 90, 91, 106, 137, 151-153, 156-159, 162-166, 171-182, 184-187, 201, 204, 209). Langt hovedparten af ansøgningerne vedrører lokale aktiviteter, mens ansøgningerne fra Blå Kors (akt 153) og Huset Zornig (akt 163) vedrører projekter af landsdækkende karakter. Ansøgningen fra Huset Zornig er på kr. 1 million, og udgifterne til de påtænkte aktiviteter er ligeledes på kr. 1 million, heraf lønudgifter på kr. 764.000.

Som akt 163 er mail af den 15. september 2013 fra Maren Sørensen til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen. Det fremgår, at Maren Sørensen videresender ansøgningen fra "Stemmer på Kanten", og hun skriver følgende: "Stemmernes ansøgning kom i går. Der mangler stadig et par bilag, som jeg får Mikael til at sende ind i morgen, og det er ikke den mest fantastiske ansøgning, jeg nogensinde har set. Men jeg tror det er nok ift. argumentationen for dem sammenlignet med de øvrige ansøgere. Hvad siger du? Bonusinfo – der er pt. søgt for 2.071.666 kr. Vh. Maren."

Der ses ikke at være svar på mailen fra Maren Sørensen.

Den 16. september 2013 (akt 170) skrev Jesper Brask Fischer tilbage til Maren Sørensen, cc Henrik Thorning: "Tak for det. Ca. 700.000 går til løn og ikke arrangementer. Hvad siger vores puljebetingelser om det?". Hertil svarede Maren Sørensen samme dato, cc Henrik Thorning og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen: "Godt spørgsmål. Den høje lønudgift skyldes, at der er adskillige medarbejdere, som posteres under løn til medarbejdere. Lønniveauet i budgettet er indenfor rammerne i vejledningen, ligesom resten af ansøgning/budget falder indenfor de generelle puljebetingelser. I sammenlignelige projekter er lønniveauet ofte to-tredjedele eller op mod tre-fjerdedele af projekternes samlede budget, så de 700.000 kr. til løn falder indenfor almindelige praksis". Jesper Brask Fischer svarede tilbage, cc Henrik Thorning og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen: "Tak for det. Men som jeg nævnte for Henrik, så synes jeg det er en høj løn ift den korte periode, som der er tale om."

Huset Zornig spørger i mails fra den 16. september 2013 (akt 188-192), om der kan være tv-dækning på en del af mødet, hvilket SBIM meddeler, at der ikke kan

være, men at det vil være muligt for tv-holdet at filme på vej ind til mødet. Det bekræftes fra Mikael Lindholm, at Huset Zornig er indforstået med dette.

Af akt 103 som er dokumentet, hvor Jan Alder har samlet notater og referater vedrørende forskellige samtaler, møder m.v., fremgår følgende notat om et møde holdt den 18. september, mellem Annette Vilhelmsen og Lisbeth Zornig Andersen:

"Baggrund: Ifm ministerens hilse-på møde d. 18. september, ønskede LZA (anført i mail korrespondensen mellem ministeriets presseafdeling og TV holdet), at det TV-hold, der lavede dokumentarserien om SPK, skulle have lov at filme under hilse-på mødet. Det ønskede SBIM ikke, og aftalen med filmholdet blev, at de fik lov at filme frem til og med, at ministeren tog imod LZA, men ikke nogen form for dækning under selve mødet.

18.09 - sms til LZA efter hilse-på mødet samme eftermiddag, som jeg sad med i: "Hej lisbeth, fint møde trods sparsom tid. Da du rejste dig, så jeg, du havde en af de sorte trådløse mikrofoner siddende bagpå. Tænker den var slukket under mødet jvf. vores samtale om ingen medier. Hvis ikke vil jeg gerne vide det, fordi det ikke kan bruges i nogen sammenhænge. bh jan a".

4.1.6. Beslutningen om at give tilskud, henholdsvis afslag, til ansøgerne den 19. september 2013

Den 16. september 2013 udløb fristen for ansøgningspuljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse". Maren Sørensen skrev kl. 19.22, denne dato til "alle" (akt 199) (Det fremgår ikke, hvem "alle" er), at "jeg tror, at vi kan aflyse assistance til sagsbehandlingen. Jeg har nu "1. behandlet" de første 20 ansøgninger, og jeg tror godt Christina og jeg kan nå de sidste ca. 15 i løbet af i morgen..." Hertil svarede Henrik Thorning, cc Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og Christina R. Kibsgaard: "Kære Maren, fornemt. Sig til hvis der opstår behov for hjælp. Og må jeg ikke minde om, at antallet af ansøgninger i din mail er 35 ☺".

Af akt 211 fremgår det, at Maren Sørensen ca. kl. 12.00 sendte ministeriets indstilling til, hvilke projekter som skulle modtage støtte vedrørende udsattes valgdeltagelse. Indstillingen blev sendt til Cecilie Skjelmose (Student, Presseenheden) cc Henrik Thorning, Presseenheden og "alle". Maren Sørensen skrev følgende: "undskyld. Nedbruddet i går forsinkede mig noget. Vedhæftet finder du vores indstilling til hvilke projekter, som skal modtage støtte. Vi sender breve ud til alle i morgen – men kun mail til Stemmer på Kanten, så de øvrige vil først modtage brevet mandag." I de følgende mails er der en drøftelse af, hvorvidt der skal udsendes specifik pressemeddelelse vedrørende tildeling til Huset Zornig, men det prioriteres i første omgang at få klargjort den landsdækkende pressemeddelelse.

Den 19. september 2013 skrev Julie Ørnø til Maren Sørensen, cc Henrik Thorning og Anni Lundqvist (akt 213): "Jeg tænker, at det måske kan skabe problemer, hvis Zornig går ud i weekenden inden de andre har fået at vide, at de har fået støtte?"

Hvad siger I? Kan de evt. vente med at få besked til mandag også? Så sender vi også pressemeddelelser ud der.”

Som akt 215 foreligger indstillingen til ministerens beslutning vedrørende fordeling af pulje til ”Fremme af udsattes valgdeltagelse” i 5 versioner. Det fremgår, at version 5 er godkendt af Annette Vilhelmsen. Det fremgår af sagsomslaget under ”Hovedbudskabet”, at: ”Det indstilles, at der gives tilskud til 17 af de 36 projekter, som der er søgt tilskud til via puljen til fremme af udsattes valgdeltagelse, jf. vedlagte indstillingsnotat og bilag. Der er samlet ansøgt om 4,0 mio. kr. fra puljen, og der indstilles projekter for 2,0 mio. kr.

De indstillede projekter omfatter to landsdækkende projekter ved hhv. Blå Kors Danmark og Huset Zornig, samt en række mindre lokale projekter til fremme af udsattes valgdeltagelse fordelt over hele landet. Begge de landsdækkende projekter er kendetegnet ved at omfatte lokale aktiviteter i en række kommuner.”

Det fremgår, at ”baggrunden” for sagen er, at ministeriet den 27. august 2013 har udmeldt puljen til ”Fremme af udsattes valgdeltagelse”. Vedrørende særlige problemer fremgår det:

”Puljen er d. 5. september 2013 hævet med 1,0 mio. kr. på baggrund af et ønske om at kunne støtte projektet Stemmer på Kanten via puljen. Der kan evt. i forbindelse med udmøntningen blive stillet spørgsmål til sagsbehandlingsprocessen og til fordelingen af midler herunder til at halvdelen af midlerne i puljen tildeles Huset Zornig. Enkelte organisationer har telefonisk spurgt til fordelingen af midler.”

I det vedhæftede notat af den 19. september 2013 fremgår det vedrørende ”Ansøgninger”, at:

”Ministeriet har modtaget 36 ansøgninger til puljen til et samlet beløb på 4,0 mio. kr. Ministeriet indstiller 17 projekter til støtte til et samlet beløb på 2,0 mio. kr. I behandlingen af ansøgningerne er der sigtet mod at opnå en så bred geografisk fordeling af midlerne som muligt. En stor del af ansøgningerne er dog til projekter i København eller på Frederiksberg, og 6 projekter i København eller på Frederiksberg indstilles til i alt 0,4 mio. kr. i støtte. Ministeriet vurderer, at dette er acceptabelt set ud fra at disse kommuner også er overrepræsenteret mht. antallet af udsatte. Ministeriet har udover den geografiske fordeling i vurderingen af ansøgningerne lagt vægt på, at projekterne har lokale aktiviteter med inddragelse af lokale politikere, samt at der ydes støtte til gennemførelse af selve valghandlingen.”

Herefter kommer en oversigt over de projekter, der er indstillet til støtte. I det vedhæftede bilag over ”Oversigt over ansøgninger til puljen til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse” foreligger en oversigt over samtlige 36 ansøgninger, og det fremgår af oversigten, 1) hvilket geografisk område en ansøgning vedrører, 2)

hvem ansøgeren er, 3) en projektbeskrivelse for det pågældende projekt, 4) hvilket beløb der er ansøgt om, 5) indstilling vedrørende det ansøgte beløb og endelig, 6) en vurdering af projektet i forhold til kriterierne for støtte fra puljen.

Ud af de 17 projekter, som fik støtte, fik de 15 ansøgere den støtte som der var ansøgt om, og der var således tale om 2 projekter, hvor ministeriet nedsatte støttebeløbet en smule i forhold til det ansøgte. Begrundelsen for at nedsætte støtten i forhold til det ansøgte, blev i begge tilfælde meddelt ansøgerne.

Vedrørende ansøgningen fra Huset Zornig fremgår følgende vedrørende projektbeskrivelsen "Stemmer på Kanten":

"Projektet skal etablere en bevidsthed i befolkningen om det demokratiske underskud, mobilisere en bred indsats over for de socialt udsatte, løfte stemmeprocenten blandt socialt udsatte, skabe stort politisk fokus på de socialt udsattes behov og derved, opfordre og udfordre politikere og deres partier til at nytænke kampagneelementer og gøre dem selv attraktive for denne vælgermålgruppe. Målet er at løfte stemmeprocenten for socialt udsatte borgere fra 32 pct. ved sidste valg til 42 pct. Aktiviteter er landsdækkende og omfatter fokusgruppeinterview med 10 udsatte, 5 valgdebatter på værtshuse, væresteder, jobcentre, misbrugscentre etc., 5 tværpolitiske stormøder hvor politikere udfordres og opfordres til at møde socialt udsatte, brevstemmeindsats hvor 30 væresteder etc. opfordres til at gøre en indsats for at få brugerne til at brevstemme og kommuner opfordres til at opstille mobile brevstemmeurner, dør-til-dør hos 40.000 udsatte borgere, folkekøkkener 5 steder på valgdagen. Den berørte målgruppes samlede størrelse er 44.000 personer."

Ministeriet har i sin vurdering af projektet anført følgende:

"Projektet indstilles til støtte. Det vurderes, at projektet lever op til kriterierne for støtte fra puljen. Det vurderes, at der er tale om et omfattende, landsdækkende og innovativt initiativ til fremme af udsattes valgdeltagelse. Det vurderes, at projektet i høj grad inddrager frivillige i planlægningen og gennemførelsen af projektet, samt at der løbende følges op på udvikling og resultater."

Huset Zornig blev herefter tildelt kr. 1 million i støtte. Helt generelt gælder det, at det af oversigten over ansøgninger fremgår, hvilken vurdering ministeriet har lagt til grund, både når der er tale om tildeling af støtte, tildeling af delvis støtte eller afslag. For så vidt angår nogle af de projekter som fik afslag på støtte, fremgår det blandt andet som begrundelse, at: "Projektet omfatter dog i modsætning til andre arrangementer i København ikke støtte til gennemførelse af selve valghandlingen.", "..at projektets omkostninger er store set i forhold til målgruppens størrelse", "..at målgruppen for projektet ikke er tilstrækkeligt beskrevet i ansøgningen", "..at aktiviteterne ikke i tilstrækkelig grad vil bidrage til puljens formål", "..at projektets aktiviteter ikke i tilstrækkelig grad er beskrevet i ansøgningen" og så videre.

Udmøntning af puljen er godkendt den 19. september 2013 af Henrik Thorning og senere samme dag af Christina Skytte Christensen. Den 20. september 2013 bliver der sendt brev til såvel ansøgere (akt 218-255), som modtog støtte og ansøgere, som modtog afslag. Af brevene fremgår, hvilken støtte den enkelte ansøger modtager, ligesom det i forbindelse med afslag er begrundet, hvorfor der er givet afslag.

4.1.7 Efterfølgende forhold

Efter udmøntningen af puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse", var der fortsat diskussioner i medierne om ministerens håndtering af tilkendegivelsen til Lisbeth Zornig Andersen og udmøntningen af puljen.

I oktober og november 2013 viste DR 2 den udsendelsesrække på 8 afsnit, som var blevet lavet med Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig om kampagnen "Stemmer på Kanten". I starten af november 2013 indgik blandt andet et filmklip fra "Brugernes Bazar", der viser, hvor Annette Vilhelmsen omfavner Lisbeth Zornig Andersen og fortæller hende, at der er "1 million til dig". I Folketinget blev der stillet en række § 20 spørgsmål, og disse spørgsmål og svar er en del af det materiale, som jeg har modtaget fra ministeriet til brug for min undersøgelse. Hen over vinteren havde flere medier søgt aktindsigt i sagen, og i den forbindelse blev processen vedrørende puljehåndteringen og de forskellige problemstillinger i den forbindelse behandlet i en række avis- og internetartikler.

Den 11. december 2013 og den 23. januar 2014 blev der afholdt samråd med ministeren. Jeg har tillige modtaget materialet fra de to samråd til brug for undersøgelsen.

I forbindelse med § 20 spørgsmålene og de to samråd kom der spørgsmål frem, som ikke – eller kun meget lidt - har været behandlet i det skriftlige materiale, som jeg har fået til gennemgang i forbindelse med undersøgelsen.

Støtten til "Stemmer på Kanten" viste sig at være udbetalt til det af Huset Zornigs CVR-numre, som havde relation til den registrerede enkeltmandsvirksomhed og ikke til den registrerede forening. Dette forhold er blandt andet behandlet ved § 20 spørgsmål 572 den 29. november 2013 (F 10), F 16 (samrådstale til den 11. december 2013), side 25-28 og F 28 (beredskab i forbindelse med samråd om "Stemmer på Kanten" den 23. januar 2014), side 27. Ministeren forklarede i sin besvarelse af § 20 spørgsmålene og under samrådene, at pengene var tildelt kampagnen "Stemmer på Kanten", og at det forhold, at ansøgningen angav et forkert CVR-nummer ikke ændrede på, at det var kampagnen "Stemmer på Kanten", der havde fået tildelt støtten. Jeg vurderer ikke, at der er tale om et forhold, som har betydning for min undersøgelse eller mine vurderinger, da det klart har fremgået ved tildelingen, at det var kampagnen, der modtog støtten.

En del spørgsmål handlede om, hvorvidt der var sket forskelsbehandling af Huset Zornig i forhold til andre ansøgere, samt konsekvenserne af ministerens tilkendegivelse om kr. 1 million i forhold til den efterfølgende håndtering af puljen til "Frem-

me af udsattes valgdeltagelse". Ministeren har holdt fast ved, at det var hendes og ministeriets vurdering, at puljeforhøjelsen og udmøntningen af puljen var den model, som gjorde det muligt at tilgodese ministerens tilkendegivelse om kr. 1 million, hensynet til øvrige ansøgere til puljen og i øvrigt ministerens politiske ønske om at bruge flere penge på dette område. Ministeren gentog flere gange på samrådene, at Huset Zornigs ansøgning blev vurderet på lige fod med de øvrige ansøgere, og at ansøgningen levede op til puljekriterierne, og de krav der var til ansøgningerne. "Stemmer på Kanten" var dermed berettiget til det tilskud, de fik. Det er min vurdering, at ministeren svarede i overensstemmelse med egen og SBIM's opfattelse af forløbet.

Jeg har ikke i forbindelse med min undersøgelse modtaget materiale vedrørende den afrapportering og regnskabsaflæggelse, som ansøgerne til puljen skulle eller skal komme med. Jeg har således ikke kendskab til, hvorvidt "Stemmer på Kanten" har udført alle de planlagte aktiviteter eller anvendt de tildelte midler i overensstemmelse med ansøgningen. Dette forhold er ikke en del af kommissoriet og dermed ikke en del af min undersøgelse.

5. VURDERING AF SOCIALMINISTERIETS HÅNDTERING AF TILDELING AF KR. 1 MILLION TIL "STEMMER PÅ KANTEN"

Dette punkt indeholder min juridiske vurdering af SBIM's håndtering af tildeling af kr. 1 million til "Stemmer på Kanten".

Vurdering af sagsforløbet bygger på den faktuelle fremstilling af sagen, som fremgår af pkt. 4 ovenfor samt de relevante regler m.v., som fremgår ovenfor under punkt 3.

5.1 Etablering og offentliggørelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" på kr. 1 million besluttet den 13. august 2013

Det er min vurdering, at der ikke er grundlag for nogen form for kritik af SBIM i forhold til etableringen af en pulje på kr. 1 million til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" den 13. august 2013. Puljen blev endelig godkendt af Annette Vilhelmsen den 22. august 2013 (akt 30.9). Etablering af puljen er foretaget med midler fra omstillingspuljen i overensstemmelse med omstillingspuljens generelle brede formål, og med overholdelse af de myndigheds- og puljeregler, der gælder.

Det fremgår, at ministeriet har overvejet, hvilken størrelse puljen skulle have og er kommet frem til, baseret på erfaring med tilsvarende puljer, at puljen skulle have en størrelse på minimum kr. 1 million. Der ses ikke i forbindelse med beslutningen om kr. 1 million til puljen at være taget stilling til, hvorvidt puljen kunne have været større, men henset til at vurderingen er, at den minimum skal være på kr. 1 million, må det antages, at puljen også kunne have været større.

Indstillingen om etableringen af puljen (akt 30) er godkendt af Henrik Thorning, Jesper Brask Fischer, Jesper Zwisler samt Annette Vilhelmsen.

Det skal bemærkes, at det fremgår af sagens akter, at Huset Zornig fik kendskab til puljen, før den blev offentliggjort. Formålet med dette synes primært at være at skabe så meget opmærksomhed om puljen som muligt, jf. blandt andet akt 57, hvoraf det fremgår, at ministeriet forventer, at Huset Zornig vil bygge en artikel op vedrørende nyheden om puljen. Ministeriet var vidende om, at Huset Zornig med meget stor sandsynlighed ville ansøge om midler fra puljen.

Uanset at Huset Zornig fik kendskab til puljen før andre, er det min vurdering, at dette kendskab ikke har haft indflydelse på den endelige fordeling af midlerne, og at baggrunden for, at Huset Zornig fik kendskab til puljen i øvrigt var, at ministeriet mente, at Huset Zornig kunne bidrage til at få nyheden om puljen udbredt mest muligt.

5.2 Forhøjelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" fra kr. 1 million til kr. 2 millioner besluttet den 5. september 2013

Det er min opfattelse, at ministeriet inden for gældende regler formentlig kunne have forhøjet puljen, som det skete den 5. september 2013 (med halvdelen af ansøgningsperioden tilbage) fra kr. 1 million til kr. 2 millioner, såfremt denne forhøjelse hvilede på saglige kriterier, og der var sikkerhed for, at ansøgere, der allerede havde søgt, blev orienteret om forhøjelsen. Dette er min opfattelse, selvom der som udgangspunkt ikke bør ske forhøjelse af en pulje, efter at denne er udmeldt.

Det følger af beredskab til brug for samråd den 23. januar 2014, at Annette Vilhelmsen angiver tre forhold til støtte for, at hun valgte at forhøje puljen. Det første er, at hun har skabt en forventning hos Huset Zornig om støtte og finder det socialfagligt og politisk oplagt at støtte kampagnen, dernæst at hun ikke ønsker at stille andre ansøgere ringere, og endelig at støtte til udsattes valgdeltagelse var et projekt, som hun prioriterede højt politisk.

Det er dog min vurdering, at ministeriets beslutning om at forhøje puljen i al væsentlighed var båret af ønsket om kunne leve op til den mundtlige tilkendegivelse fra ministeren til Lisbeth Zornig Andersen.

Forhøjelsen skete således med henblik på at kunne tildele Huset Zornig kr. 1 million til deres kampagne "Stemmer på Kanten". Ministeriet fastholdt dog, at Huset Zornig skulle opfylde kriterierne for tildeling, hvis de skulle opnå støtte. Ministeriet forudsatte således en ansøgning, der i det hele opfyldte sædvanlige kriterier. Det er min vurdering, at ministeriet forventede, at Huset Zornig kunne fremkomme med en sådan støtteværdig ansøgning.

Forløbet den 30. august 2013 er centralt for min vurdering. Det fremgår af den interne mailkorrespondance i ministeriet, at embedsmændene tidligt om morgenen den 30. august 2013 bliver opmærksomme på en artikel i Fyens Stiftstidende, hvor

Annette Vilhelmsens udtalelser den 29. august 2013 på "Brugernes Bazar" er gengivet. Dette giver internt i ministeriet anledning til overvejelser om, hvordan situationen kan og skal håndteres. Det fremgår, at Mikkel Boje Nielsen allerede kl. 7.06 anbefaler, at enten Jan Alder eller Annette Vilhelmsen ringer til Huset Zornig og meddeler, at der er sket en fejl.

Det fremgår videre af mailkorrespondancen, at der blandt embedsmændene er enighed om, at det ikke kan komme på tale at opfylde ministerens tilkendegivelse ved anvendelse af de midler, der på det tidspunkt allerede er i puljen, da der er tale om en pulje, der kan søges. Det nævnes i den forbindelse også, at det forinden etableringen af puljen blev overvejet, om der var hjemmel til at tildele midler direkte til Huset Zornig. På baggrund af mail af 30. august 2013 (akt 93) fra Mikkel Boje Nielsen (det kan ikke ses til hvem) samt den endelige indstilling vedrørende forslag til udmøntningsmodel for tilskud til "Stemmer på Kanten" (akt 129.13) fremgår det, at ministeriet har vurderet, at de betingelser, som gælder for tildeling af midler direkte til Huset Zornig, ikke er til stede. Den vurdering er jeg enig i.

Det fremgår videre af mailkorrespondancen den 30. august 2013, at det i hvert fald kl. 10.13 fortsat er holdningen, at udfordringen opstået ved Annette Vilhelmsens udtalelser skal løses ved, at Jan Alder ringer til Lisbeth Zornig Andersen og forklarer og korrigerer misforståelsen.

Umiddelbart derefter konstateres det, at historien allerede ligger på DR Sjællands hjemmeside.

I tidsrummet mellem kl. 12.00 og kl. 12.46, jf. akt 99, har Jan Alder en telefonsamtale med Lisbeth Zornig Andersen, hvor det konstateres, at Lisbeth Zornig Andersen fastholder, at hun - og dermed kampagnen "Stemmer på Kanten" - er blevet lovet kr. 1 million.

Det fremgår yderligere af akt 101, at sagen i tidsrummet mellem kl. 13.20 og 14.25 angives at have været drøftet af eller ville blive drøftet med Jesper Zwisler, Henrik Thorning, Mikkel Boje Nielsen og Jan Alder. Det fremgår af samme akt, at Mikkel Boje Nielsen kl. 14.19 presser på for en afklaring, idet han frygter, at Lisbeth Zornig Andersen ellers vil gå til pressen, hvilket ifølge Mikkel Boje Nielsen "ikke må ske". Der ses ikke af det skriftlige materiale, hvilken inddragelse der har været af ministeren, herunder hvilke beslutninger ministeren måtte have truffet efter hvilken rådgivning.

På baggrund af den omtalte mailkorrespondance samt den korrespondance, der er citeret ovenfor, må det lægges til grund, at ministeriet først på eftermiddagen den 30. august 2013 lægger sig fast på en løsning, der indebærer, at der om muligt skal findes ekstra penge for at leve op til Annette Vilhelmsens udtalelse den 29. august 2013.

Derudover fremgår det af akt 105, at det inden kl. 14.03 er blevet foreslået at tage pengene fra omstillingspuljen, hvilket Puljekontoret umiddelbart har accepteret,

men at spørgsmålet også skal forelægges Jesper Brask Fischer. Det ses ikke af det skriftlige materiale, hvad der sker i den forbindelse.

På baggrund af sagsakterne er det ikke min opfattelse, at det klart og udtrykkeligt blev meddelt Huset Zornig eller Lisbeth Zornig Andersen, at ministeriet ikke anså sig for bundet af ministerens tilkendegivelse. Det må lægges til grund, at det ved telefonsamtalen mellem Lisbeth Zornig Andersen og Jan Alder, kommer til at stå klart for Jan Alder, at det vil være forbundet med uheldig pressedækning, hvis det fastholdes, at ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013 var en fejl, idet Lisbeth Zornig Andersen under samtalen gør opmærksom på, at udtalelsen er meldt ud i flere medier.

Der ses i de modtagne sagsakter ikke at være taget stilling til, om Annette Vilhelmsens udtalelse den 29. august 2013 på "Brugernes Bazar" var en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, der som udgangspunkt ville være bindende for ministeriet, eller om der var tale om en udtalelse, som ikke var bindende. Det ligger som nævnt fast, at ministeriets embedsmænd indledningsvis arbejdede med en model, hvorefter det skulle meddeles Huset Zornig, at udtalelsen var udtryk for en fejl, som ministeriet ikke anså sig for bundet af. Jeg lægger til grund, at det den 30. august 2013 om formiddagen var ministeriets opfattelse, at Annette Vilhelmsens udtalelse ikke var juridisk bindende, eller i hvert fald umiddelbart efter den 29. august 2013 kunne annulleres eller tilbagekaldes på grund af den fejl, som lå til grund for udtalelsen. Den vurdering er jeg enig i.

En meddelelse til Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig om, at ministeriet ikke anså sig for bundet af ministerens fejlkommunikation den 29. august 2013, ville have været lovlig og virksom. Dette uanset om udtalelsen anses for en forvaltningsafgørelse eller ej, idet der foreligger forhold, der efter forvaltningsretlige regler ville kunne begrunde en annullering eller tilbagekaldelse af en sådan afgørelse.

Det kan lægges til grund, jf. blandt andet akt 120, at ministeriet senere på dagen den 30. august 2013 meddeler Huset Zornig, at "Stemmer på Kanten" kan forvente et tilskud, jf. mail fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Lisbeth Zornig Andersen. Jeg lægger her til grund, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen taler om et tilskud af den størrelse, som ministeren og diverse medier havde nævnt, nemlig på kr. 1 million. Det fremgår efter min opfattelse blandt andet af akt 129 og 206, at det er ministeriets opfattelse, at det først er den 30. august 2013, at Huset Zornig får bekræftelse på, at ministeriet påtænker at yde et tilskud på kr. 1 million til "Stemmer på Kanten".

Af det skriftlige materiale fremgår det, at embedsværket var af den opfattelse, at Lisbeth Zornig Andersen ville udtrykke kritik i pressen, hvis ikke Huset Zornig og kampagnen "Stemmer på Kanten" fik tildelt kr. 1 million. Det må derfor antages, at risikoen for kritisk mediedækning væsentligt har medvirket til, at ministeriet den 30. august 2013 besluttede at bekræfte Annette Vilhelmsens udtalelse i stedet for at fastholde, at der var tale om en fejl, hvorefter Huset Zornig skulle og måtte have ansøgt på almindelig vis og på lige fod med andre interesserede.

Dette er min opfattelse, uanset at det kan lægges til grund, at både ministeren og ministeriet har ønsket at støtte socialt udsattes valgdeltagelse bedst muligt, og at Huset Zornig utvivlsomt har haft en kampagne, der på saglig vis har skilt sig positivt ud på netop dette område.

Ministeriet var klar over, at reglerne for tilskud og ansøgning til puljer betød, at en direkte tildeling til "Stemmer på Kanten" ikke lovligt kunne finde sted, idet der var tale om et aktivitetsområde med flere aktører. Ministeriet traf alligevel de facto beslutning herom – om end en indirekte beslutning, der hviler på en efter min vurdering fejlagtig forståelse af den juridiske ramme.

Beslutningen om at tilvejebringe hjemmel til at yde tilskuddet til "Stemmer på Kanten" ved en forhøjelse af den allerede etablerede pulje "Fremme af udsattes valgdeltagelse" træffes formelt den 5. september 2013. På dette tidspunkt havde ministeriet modtaget 5 ansøgninger om støtte for i alt kr. 245.000. Hvis der ses bort fra ønsket om at yde tilskud på kr. 1 million til "Stemmer på Kanten", ses der ikke umiddelbart på dette tidspunkt at være behov for at forhøje puljen. Ministeren og ministeriet henviser i forklaringerne til, at ansøgninger typisk indgives umiddelbart forud for fristens udløb. Det anføres i "Notat om udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" (akt 129.13), at en eventuel kritik vil kunne håndteres, idet forhøjelsen kan anses som udtryk for, "at ministeriet ser en mulighed for, at styrke indsatsen i forlængelse af den interesse, der har vist sig fra ansøgnernes side."

Det fremgår yderligere af notatet, at "Ministeriet har vurderet muligheden for, at tildele midler til Stemmer på kanten direkte uden om ansøgningsproceduren. Det er ministeriets vurdering, at de betingelser, der gælder for tildeling af midler, jævnfør de tilskudsadministrative regler, ikke vil være opfyldt i en sådan løsning. Tildeling af midler til et initiativ uden forudgående annoncering af midlerne kan kun ske i det tilfælde, hvor det vurderes, at der ikke er andre aktører, som kan gennemføre initiativet."

Uanset at ministeriet har fastholdt, at de har foretaget en faglig vurdering af Huset Zornigs ansøgning svarende til vurderingen af andre ansøgninger, uanset at ministeriet i hele forløbet har forudsat en sådan vurdering, og uanset at denne holdning er videregivet til Huset Zornig, ligger det fast, at forhøjelsen af den allerede etablerede pulje skete for at sikre, at der i puljen var midler svarende til kr. 1 million til "Stemmer på Kanten". Dette underbygges af overskriften af akt 219; "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemme på Kanten".

Det fremgår direkte af den endelige indstilling vedrørende "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" (akt 129.13), at "puljen til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse forhøjes med op til 1,0 mio. kr. således, at tilskud til Stemmer på Kanten kan finansieres via puljen".

Denne direkte sammenhæng mellem forhøjelsen af puljen og det anførte tilskud til "Stemmer på Kanten" fra puljen - kombineret med de forudgående mails og mundtlige tilkendegivelser over for Huset Zornig - må forstås på den måde, at der samtidig med forhøjelsen de facto reserveres et tilsvarende beløb, som kun Huset Zornig

kan komme i betragtning til, dog under forudsætning af, at Huset Zornig indsender en ansøgning, der opfylder de fastsatte betingelser for at få tildeling fra puljen. Selvom puljen var på kr. 2 millioner var realiteten således, at kun den ene million var tilgængelig for andre ansøgere end Huset Zornig. Dette underbygges af formuleringerne i selve indstillingen til puljeforhøjelsen og notatet i den forbindelse (akt 129.13), jf. gengivelse side 37-39. Hvortil kommer den mail, som Therese Evald sender til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Henrik Thorning og Maren Sørensen den 2. september 2013 (akt 117), hvilket dog ligger inden det første vejledningsmøde. Af mailen fremgår det, at Huset Zornig går ud fra, at "Stemmer på Kanten" får tildelt kr. 1 million, og at der derudover er en pulje på kr. 1 million, som andre aktører kan søge. Denne mail ses ikke at blive besvaret af nogen af modtagerne fra ministeriet.

Sammenfattende er det min vurdering, at beslutningen om at forhøje puljen ikke hvilede på et sagligt grundlag, da forhøjelsen i det væsentlige var begrundet i et ønske om at kunne tildele Huset Zornig kr. 1 million og derved stå ved ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013. Det at "reservere" et beløb til én specifik aktør kan ikke anses for at være i overensstemmelse med reglerne for administration af tilskudsmidler og må anses for at være i strid med forvaltningsretlige principper.

Jeg anser det for en formildende omstændighed, at ministeriet havde et godt kendskab til kampagnen "Stemmer på Kanten", at den oprindelige pulje på kr. 1 million var inspireret af Huset Zornigs kampagne, jf. blandt andet akt 7, og at ministeriet allerede inden Annette Vilhelmsens tiltrædelse som minister, havde overvejet muligheden for at samarbejde med eller støtte "Stemmer på Kanten". Det fremgår endvidere, at det var ministeriets opfattelse, at Huset Zornig ville kunne indsende en ansøgning, der på baggrund af saglige og lovlige kriterier ville kunne berettige til en tildeling af en betydelig størrelse. Det kan derfor ikke udelukkes, at den endelige fordeling af puljemidlerne ville være blevet den samme, hvis puljen fra start havde været kr. 2 millioner, og Annette Vilhelmsen ikke var kommet med sin tilkendegivelse den 29. august 2013.

5.3 Inddragelse af ministeren i puljeforhøjelsen

Efter kommissoriet skal jeg som led i min vurdering af embedsmændenes forhold undersøge og beskrive, i hvilket omfang ministeren har været inddraget i sagen.

Der foreligger kun et sparsomt skriftligt materiale, som viser noget om dette. Det fremgår ikke, hvorvidt - og i givet fald af hvem - ministeren er blevet mundtligt orienteret i sagsforløbet. Der forekommer dog i sms- og mailudveksling en indikation af, at embedsmændene den 30. august 2013 har forelagt forløbet den 29. august 2013 for ministeren, og at embedsmændene den 30. august 2013 er klar over, at Annette Vilhelmsen ved, at der er sket en fejl. Det fremgår ikke klart, om Annette Vilhelmsen fik forelagt muligheden for at fastholde, at tilkendegivelsen ikke kunne anses for bindende. Det må dog formodes, at Jan Alder forud for sin kontakt til Lisbeth Zornig Andersen ved middagstid den 30. august 2013 drøftede forholdet med ministeren, og at ministeren var blevet forelagt ministeriets opfattelse af, at tilken-

degivelsen beroede på en fejl, som "Stemmer på Kanten" ikke kunne støtte juridisk ret på. Efter samtalen mellem Lisbeth Zornig Andersen og Jan Alder, hvor Lisbeth Zornig Andersen holder fast, blev der taget beslutning om at arbejde videre med en anden løsningsmodel. Dette må formodes at være på baggrund af en beslutning eller et ønske fra ministeren, eller i hvert fald med ministerens viden. Dette støttes af formuleringen i beredskab til brug for samråd den 23. januar 2014, jf. ovenfor side 48.

Indstilling til puljeforhøjelse er forelagt skriftligt for ministeren den 5. september 2013. Det fremgår, at der er tale om et beløb, der skal imødekomme den mundtlige tilkendegivelse, som ministeren har fremsat over for Huset Zornig, og som ministeriet bekræftede over for Lisbeth Zornig Andersen den 30. august 2013, jf. ovenfor pkt. 4.1.3. Det fremgår ikke af denne indstilling, at puljeforhøjelsen kan hvile på usaglige kriterier, eller at der kan være problemstillinger vedrørende habilitet og handlinger i strid med tilskudsreglerne. Det fremgår dog, at andre aktører, herunder Rigsrevisionen, kan kritisere udmøntningen, ligesom den valgte model kan skuffe "Stemmer på Kanten".

I den forbindelse har jeg også noteret mig, at det ikke af indstillingen fremgår, at ministeren var gjort bekendt med, hvilket alternativ der var eller kunne have været til en forhøjelse af puljen.

5.4 Habilitet

Ministeriet burde på baggrund af de generelle forvaltningsretlige regler om habilitet, som også er beskrevet konkret i "Redegørelse af 17. februar 2004 om regler for tilskudspuljer", jf. ovenfor punkt 3.4.1, have undergivet spørgsmålet om habilitet nærmere overvejelser. Dette ses ikke at have været tilfældet, og det må anses for kritisabelt, at ministeriet efter det oplyste ikke var opmærksomme på inhabilitet. Dette understreges af, at ministeriet efter min vurdering var inhabile ved beslutningen om puljeforhøjelse og udmøntning af puljen og burde have indset dette.

Da ministeriet den 30. august 2013 beslutter at arbejde hen imod en model, der gør det muligt at tildele Huset Zornig kr. 1 million i overensstemmelse med ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013, var ministeriet i en overvejelserfase. Ministeriet skulle finde ud af, hvordan ministeriet kunne og skulle håndtere ministerens tilkendegivelse. Allerede på dette tidspunkt burde de ledende embedsmænd have overvejet, om det var muligt og lovligt for ministeriet at fortsætte behandlingen af sagen.

Senest på det tidspunkt, hvor puljeforhøjelsen blev endeligt besluttet (den 5. september 2013), burde de overordnede embedsmænd have overvejet, om ministeriet havde den fornødne habilitet til at træffe beslutningen. Da beslutningen om forhøjelse blev truffet, burde embedsmændene have indset, at det eksternt ville fremstå som om, at ministeren allerede havde disponeret over kr. 1 million, der skulle tilfalde "Stemmer på Kanten". Endvidere var der, jf. ovenfor, internt i ministeriet truffet beslutning om, de facto at reservere kr. 1 million til Huset Zornig af den samlede

pulje. På denne baggrund er det min vurdering, at ministeriets beslutning i forbindelse med forhøjelsen af puljen ikke fremstod uafhængig.

Sammenfattende er det min vurdering, at ministeriet var inhabile til at træffe beslutning om puljeforhøjelse den 5. september 2013.

Det er endvidere min vurdering, at ministeriet ved den efterfølgende behandling af de indkomne ansøgninger, herunder ansøgningen fra Huset Zornig, ikke kunne foretage en bedømmelse af ansøgningerne, der var uafhængig af det forudgående forløb, herunder Annette Vilhelmsens tilkendegivelse og ministeriets overvejelser i forbindelse med puljeforhøjelsen. Denne manglende uafhængighed forstærkes af, at ministeriet vejledte Huset Zornig ved udarbejdelse af ansøgningen. Det er endelig min vurdering, at de underordnede medarbejdere efter puljeforhøjelsens ordlyd ikke kan anses for at have haft et frit skøn, men har været bundet af at skulle leve op til ønsket om en tildeling af kr. 1 million til Huset Zornig. Der forelå med andre ord de facto et bundet skøn.

Spørgsmålet om, hvorvidt ministeriet i forhold til omverdenen fremstod som tilstrækkeligt uafhængig, aktualiseres konkret af akt 115-117, hvor Therese Evald fra Huset Zornig gør ministeriet opmærksom på, at forskellige personer og aktører kontaktede Huset Zornig med spørgsmål om, hvorvidt der var tale om 1 eller 2 puljer, og hvordan man skulle forstå tilkendegivelsen over for "Stemmer på Kanten". Det fremgår af akt 129, version 13, at ministeriet havde fået én tilsvarende henvendelse.

Under henvisning til det anførte, herunder de generelle bemærkninger ovenfor, punkt 3.4.1 vurderer jeg, at ministeriet burde have inddraget Statsministeriet i sagen med henblik på, at den videre behandling af sagen blev overdraget til et andet ministerium. Ministeriet var således efter min vurdering inhabilt både i forhold til beslutningen om puljeforhøjelse og i forhold til udmøntning af puljen.

Jeg har forstået, at der ikke tidligere har været situationer, hvor ministeriet på grund af inhabilitet har overført en sag til et andet ministerium, ligesom det fremgår af materialet, at ministeriet ikke overvejede, at der forelå inhabilitet. Dette ændrer dog ikke min vurdering af, at inhabiliteten skulle have været overvejet og håndteret.

5.5 Notatpligt

På trods af at jeg har modtaget alt skriftligt materiale, der foreligger fra ministeriet, er det på visse afgørende tidspunkter ikke muligt at se, hvilke overvejelser, der har ligget bag de beslutninger, som blev truffet, ligesom det på flere punkter ikke er muligt at se, hvilke embedsmænd der har deltaget i beslutninger af væsentlig sagsbehandlingsmæssig karakter.

Dette har betydning for min mulighed for at vurdere centrale spørgsmål, herunder vurdere hvilke medarbejdere, der kan kritiseres for hvad. Derved får det betydning for konklusionerne i denne rapport.

Der foreligger ikke notater fra de to vejledningssmøder med Huset Zornig. Der var tale om to vejledningssmøder, hvor der som udgangspunkt ikke er notatpligt, men sagen havde allerede på dette tidspunkt betydelig politisk bevågenhed, og vejledningssmødet har sammenhæng med udmøntningen af puljen på en måde, der gør, at det er min opfattelse, at notatpligten også omfatter disse møder.

Af akt 140 (mail fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen, cc Mikkel Boje Nielsen, Maren Sørensen og Henrik Thorning: "Update vedrørende Stemmer på kanten"), fremgår det, at SBIM har deltaget i 2 møder med medarbejdere fra Huset Zornig, og at Huset Zornig har taget godt imod kravet om at indgive ansøgning og anvisningerne vedrørende budget og indhold til projektet. Af akt 206 (versioner vedrørende baggrundsmateriale til brug for ministerens møde med Lisbeth Zornig Andersen) fremgår det, at Huset Zornig på mødet den 5. september 2013 havde givet udtryk for, at de skulle have pengene inden den 20. september 2013, og SBIM medarbejderne havde meddelt at ville bestræbe sig på dette. På mødet den 10. september 2013 havde der været gennemgang af kampagneregnskabet med henblik på tilpasning til den gældende budgetskabelon, ligesom der var gennemgang af de poster, der kunne gives støtte til. Umiddelbart indikerer de nævnte informationer om de afholdte møder, at der var tale om mere end generel vejledning, herunder muligvis konkret rådgivning om den præcise udarbejdelse af budgettet til brug for ansøgningen.

Endelig er der ikke notater, der viser, hvem i ministeriet der besluttede - og hvornår det den 30. august 2013 blev besluttet - ikke at fastholde, at der var tale om en fejlkommunikation den 29. august 2013.

5.6 Udmøntning af puljen på kr. 2 millioner til "Fremme af udsattes valgdeltagelse"

I forhold til den forhøjede pulje er der tale om en relativ kort ansøgningsfrist på 11 dage fra den 5. september 2013. Der er dog ikke noget, der indikerer, at relevante aktører ikke har været opmærksomme på puljen og dennes forhøjelse. Puljen blev i overensstemmelse med sædvanlig praksis offentliggjort via ministeriets mailingliste til relevante aktører samt på ministeriets hjemmeside under "Pulje til fremme af socialt udsattes valgdeltagelse", jf. akt 133.

Det fremgår, at der inden offentliggørelse af puljeforhøjelsen var modtaget 5 ansøgninger med et samlet beløb på mindre end kr. 250.000. Der foreligger ikke oplysninger om disse 5 ansøgere har haft mulighed for eller har været opmærksomme på muligheden for at ansøge om flere midler eller andet i anledning af forhøjelsen.

Ved min gennemgang af de 36 ansøgninger kan jeg konstatere, at der er væsentlig forskel på disses indhold og kompleksitet. Visse ansøgninger vedrører afholdelse af et enkelt valgmøde, mens Huset Zornigs ansøgning blandt andet indeholder 50 valgmøder. Det er alene Blå Kors og Huset Zornig, der ansøger til landsdækkende kampagner, og der er ikke tvivl om, at Huset Zornigs kampagne på mange måder er mere omfattende og mere velunderbygget i beskrivelsen af sit indhold end de øvrige ansøgere. Dette understøttes af, at det fremgår, at der næppe ville have været en pulje til socialt udsattes valgdeltagelse, medmindre ministeriet og ministeren havde været inspireret af den kampagne, som blev ført af Huset Zornig, vedrørende "Stemmer på Kanten".

Det ville have været muligt for ministeriet at tildele Huset Zornig en betydelig del af den oprindelige pulje eller den forhøjede pulje, hvis ikke Annette Vilhelmsen havde fremsat tilkendegivelsen den 29. august 2013. Det kan altså ikke udelukkes, at Huset Zornig ville have modtaget kr. 1 million, hvis puljen oprindeligt havde været på kr. 2 millioner.

Trods ovennævnte er det min opfattelse, at udmøntningen af puljen og dermed tildeling af kr. 1 million fra puljen til "Stemmer på Kanten" strider mod lighedsprincippet og tilskudsadministrative regler.

Der kan på baggrund af de klare tilkendegivelser, der er indeholdt i puljeforhøjelsens tekst, ikke være tale om et frit skøn for de underordnede medarbejdere, når ansøgningerne skulle vurderes og puljemidlerne fordeles. Uanset at ministeriet havde pålagt Huset Zornig at ansøge, og uanset at ministeriet havde taget et formelt forbehold om, at tildelingen alene ville ske under forudsætning af, at "Stemmer på Kanten" levede op til de sædvanlige og saglige kriterier, der var for puljen, er det min opfattelse, at der ikke var realitet i muligheden for at give helt eller delvist afslag på den indgivne ansøgning fra "Stemmer på Kanten". I hvert fald kan det lægges til grund, at ministeriet ville strække sig langt for at vejlede Huset Zornig på en måde, så deres ansøgning ville leve op til ministeriets (og dermed puljens) krav, således at der ikke ville opstå en konflikt mellem ministeriets tilkendegivelser og den faktiske udmøntning. Det betyder, at Huset Zornig må anses for at have haft en fordel i forhold til andre ansøgere.

Ministeriet har tidligt i forløbet betrygget Huset Zornig i, at millionen er på vej. Herunder har Anne Katrine Tholstrup Bertelsen blandt andet den 30. august 2013 kl. 14.51, akt 120, skrevet til Lisbeth Zornig Andersen: "Det er helt fint jeg ville bare lige snakke praktik i forbindelse med tilskuddet til Stemmer på kanten, så vi kan få midlerne afsted. Vi tales ved. Mvh, Anne Katrine" Hvor Lisbeth Zornig Andersen kl. 14. 55 svarer: "Smukt. Jeg troede der var problemer? Det forstod jeg på Jan Alder? Får lige en af mine folk til at ringe til dig. Bedste Hilsner, Lisbeth". Der er et referat af en telefonsamtale den 30. august kl. 15.28 mellem Therese Evald og Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, hvori der blandt andet fremgår: "dernæst bliver Therese Evald oplyst om, at ministeriet har retningslinjer om procedure for behandling af tilskud fra ministeriet som skal overholdes i forbindelse med støtte til projekter med videre, hvorfor ministeriet vil vende tilbage med en vejledning til Huset Zornig."

Uanset ministeriets generelle og forudgående opfattelse af, at Huset Zornig kunne leve op til kriterierne for puljen, synes der at være en sådan sammenhæng mellem ministerens og ministeriets tilkendegivelser, puljeforhøjelsen og den deraf følgende udmøntning, at afgørelsen om udmøntningen samlet set ikke kan anses for at være udtryk for et frit skøn baseret på saglige og objektive kriterier. Beslutningen om tildeling af kr. 1 million var reelt truffet forud for vurderingen af ansøgningerne til puljen, og forløbet må forstås på den måde, at Huset Zornig ville modtage det tilkendegivne tilskud, hvis de indsendte en ansøgning, som opfyldte de opstillede puljebetingelser.

Det er i den forbindelse kritisabelt, at ministeriet vælger at vejlede Huset Zornig om, hvordan ansøgningen skal udformes ved to møder med embedsmænd fra ministeriets puljekontor. Der er tale om vejledning, der klart overstiger, hvad andre aktører modtager.

Ministeriet må endvidere, jf. ovenfor, antages at være inhabilt ved denne udmøntning. For så vidt angår de konkrete medarbejdere, kan inhabiliteten endvidere opstå ved, at de – eller den ene - har deltaget i de to vejledningsmøder for derefter at træffe beslutning om uddeling. Dette kan imidlertid ikke vurderes på baggrund af det foreliggende skriftelige materiale, og synes i øvrigt at være et mindre centralt kritikpunkt i sammenhængen.

Som tidligere nævnt må det anses som en formildende omstændighed, at kampagnen "Stemmer på Kanten" ville have søgt og ville have opnået betydelig støtte fra den oprindeligt afsatte pulje – uanset fejkommunikationen den 29. august 2013.

5.7 Tilrettelæggelse af regler om tildeling af puljemidler

Jeg anmodes i kommissoriet om at komme med forslag til, hvordan sagsbehandlingen i sager som den foreliggende om tildeling af puljemidler mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges, hvis min gennemgang af sagens dokumenter giver anledning til det.

Det er min opfattelse, at de foreliggende regler og vejledninger er dækkende i forbindelse med tildelinger, og at sagen ikke er opstået eller ville have kunnet være undgået ved andre regler eller vejledninger. Som det fremgår, opstår sagen primært som følge af miskommunikation mellem ministeren og dennes embedsmænd, en fejlagtig udtalelse fra ministeren, samt efterfølgende sagsbehandlingsfejl i forhold til de generelle forvaltningsretlige principper. Jeg finder derfor ikke grundlag for at komme med forslag til anden tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i sager om tildeling af puljemidler, idet det er min opfattelse, at de gældende retningslinjer og regler er dækkende, hvis blot disse følges. Der synes således ikke at være behov for ændrede regler eller retningslinjer som følge af de fejl, der er sket i denne sag.

Klare vejledninger og klare instrukser for medarbejderne kan dog naturligvis også på dette område mindske risikoen for misforståelser og dermed fejl i såvel ansøgnings- som tildelingsfaserne.

6. VURDERING AF GRUNDLAGET FOR INDLEDNING AF SAGER OM DISCIPLINÆRT ELLER ANSÆTTelsesRETLIGT ANSVAR MOD EMBEDSMÆND

6.1 Indledende bemærkninger

Dette punkt indeholder min vurdering af, hvorvidt der er grundlag for at indlede sager om disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar mod enkelte embedsmænd i de tilfælde, hvor det i punkt 5 ovenfor er konkluderet, at der er begået fejl eller forsømmelser af ministeriet.

Det skal igen understreges, at vurderingen i denne rapport alene er baseret på skriftlig dokumentation. Jeg har således ikke haft adgang til at få de implicerede embedsmænds forklaringer. Vurderingen foretages dermed med det forbehold, at de involverede embedsmænd vil kunne bringe forhold frem, som kan justere og ligefrem ændre konklusionerne, både for så vidt angår de faktiske forhold jeg lægger til grund, og den retlige vurdering jeg har foretaget af disse forhold. Endvidere er det skriftlige grundlag på nogle punkter så spinkelt, at jeg ikke har mulighed for at vurdere, hvorvidt der for disse forhold kan være et disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar for udvalgte embedsmænd. Her kan der være behov for at foretage yderligere undersøgelser, herunder eventuelt ved at den eller de involverede embedsmænd får mulighed for at afgive forklaring. Jeg vil i min vurdering indikere, hvor dette kan være tilfældet.

Der er ikke nogen nødvendig sammenhæng mellem en konstatering af fejl eller forsømmelser begået af en myndighed og et ansvar for den enkelte embedsmand, som har været inddraget i sagen. Et tjenstligt ansvar kræver således, at den enkelte embedsmand har tilsidesat en tjenestepligt, at tilsidesættelsen kan tilregnes embedsmanden som forsætlig eller uagtsom, og at forholdet er tilstrækkeligt groft.

Der bør ikke indledes disciplinære eller ansættelsesretlige sager over for en embedsmand, medmindre det er sandsynligt, at der vil blive fastsat en tjenstlig- eller ansættelsesretlig sanktion over for den pågældende medarbejder. Hvorvidt dette er tilfældet, vil bero på et skøn, hvori samtlige sagens forhold skal inddrages, herunder hvor grov en tilsidesættelse af tjenestepligten, der er tale om, hvilke konsekvenser tilsidesættelsen har haft, hvorvidt embedsmanden tidligere har gjort sig skyldig i tjenesteforseelser, embedsmandens stilling, ansvarsområde og faglige kompetence, hvor stort et tidspres der har været m.v.

Inden jeg omtaler de konkrete embedsmænd, skal jeg indledningsvis konstatere, at embedsmændene på alle niveauer har været klar over, hvor politisk denne sag var, og jeg anser det som en generel skærpene omstændighed, at embedsmændene i den forbindelse også var særligt opmærksomme på, hvilken pressemæssig dækning, der kunne opstå som følge af sagen. Dette forhold medfører et behov for, og dermed også et ansvar for, at ministeriets øverste ledelse træffer de væsentligste beslutninger i sagen. Dette betyder samtidig, at de underordnede embedsmænd - medmindre der er tale om klart ulovlige forhold - i overensstemmelse med deres lydigheds- og loyalitetspligt, skal udøve de dispositioner, som ledelsens beslutninger forudsætter.

Endvidere giver det forhold, at der var tale om en sag med risiko for kritisk presse-dækning særligt grundlag for at undersøge, hvorvidt ministeren i tilstrækkelig grad var involveret, underrettet samt rådgivet i sagen og dens detaljer, og det alternativ der var.

Som det vil fremgå nedenfor, er der en række væsentlige forhold, hvor jeg må tage forbehold i forhold til en ansvarsfordeling, idet det ikke er muligt for mig at få et fuldt overblik over, hvem der er inddraget (eller mest inddraget) i de konkrete beslutninger, initiativtager til de væsentligste beslutninger og hvilken rådgivning embedsmændene har givet deres overordnede leder eller minister.

De medarbejdere, hvis dispositioner bliver vurderet nedenfor, er de medarbejdere, hvor jeg anser det for muligt, at der på det foreliggende grundlag kan rejses sag om tjeneste- eller ansættelsesretlige fejl og forsømmelser, samt de ledende medarbejdere, der har været mest inddraget i sagen. De øvrige medarbejdere vurderes under ét.

De medarbejdere, hvis forhold jeg vil omtale, er:

1. Jesper Zwisler, Departementschef
2. Jesper Brask Fischer, Koncerndirektør, Koncernstyring
3. Henrik Thorning, Kontorchef, Puljekontoret
4. Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Souschef, Puljekontoret
5. Mikkel Boje Nielsen, Kontorchef, Ministersekretariatet
6. Jan Alder, Særlig Rådgiver for ministeren
7. Øvrige medarbejdere

I forhold til embedsmændenes ansvar vil dette knytte sig til den ovenfor nævnte gennemgang af ministeriets fejl og forsømmelser, jf. punkt 5. Det er i den forbindelse min vurdering, at en eller flere embedsmænd vil kunne kritiseres for et eller flere af følgende forhold ("de 3 kritikpunkter"), eller at det ikke kan udelukkes, at der kan være grundlag for en sådan kritik:

1. Konstatering og håndtering af inhabilitet

De overordnede embedsmænd burde have konstateret, at ministeren og SBIM som helhed var inhabile til at træffe afgørelse om puljeforhøjelse og udmøntning af puljen.

2. Puljeforhøjelse baseret på usaglige hensyn

De overordnede embedsmænd burde have konstateret, at der ikke kunne ske en puljeforhøjelse med en direkte sammenhæng til udmøntning af et bestemt beløb til én specifik modtager, Huset Zornig. Forhøjelsen antages at hvile på et usagligt grundlag og må dermed anses for at være i strid med de gældende regler om etablering og håndtering af puljer.

3. Udmøntning af puljen baseret på usaglige hensyn

Udmøntningen af puljen med netop kr. 1 million til "Stemmer på Kanten", må anses for at være sket på baggrund af den klare indikation, der var givet til Huset Zornig allerede den 29. august 2013, i dagene derefter og i forbindelse med puljeforhøjelsen den 5. september 2013, jf. akt 129. På udmøntningstidspunktet den 19. september 2013 forelå der således ikke et frit skøn, der baserede sig på saglige og objektive kriterier.

Udover de nævnte kritikpunkter kan det ikke af det skriftlige materiale ses, hvorvidt embedsmændene på tilstrækkelig vis har rådgivet og advaret ministeren eller deres overordnede chef. Det kan være tilfældet. Det kan dog ikke ses, at der er sket tilstrækkelig information om de juridiske problemstillinger som sagen rejser, herunder i forhold til inhabilitet, usaglige hensyn og muligheden for at fastholde, at der forelå en fejlkommunikation, som ministeriet ikke var bundet af. I et vist omfang er dette punkt naturligvis sammenhængende med, om sådanne problemstillinger er indset og afdækket. Imidlertid synes indstillingen til puljeforhøjelse kun i begrænset omfang at vejlede om de juridiske udfordringer, der er ved anvendelse af den valgte model. Dette trods det klart er indikeret, at både Rigsrevision og eksterne parter kan rejse kritik, hvorfor det er særligt vigtigt at holde sig inden for reglerne.

I forhold til de 3 rejste kritikpunkter skal jeg gentage, at jeg anser det for en formildende omstændighed, at der var tale om støtte til en kampagne, som SBIM havde godt kendskab til og havde været inspiration til den allerede iværksatte pulje. Der var i øvrigt tale om en landsdækkende og omfattende kampagne, og derved adskilte den sig betydeligt fra flere af de øvrige projekter på området. Det må således antages, at "Stemmer på Kanten" ville have modtaget en meget væsentlig del af puljemidlerne fra den oprindelige pulje, hvis den mellemkommende tilkendegivelse fra ministeren ikke havde fundet sted. Endelig er det min opfattelse, at SBIM mente at have etableret en lovlig proces, der kunne tilgodese både "Stemmer på Kanten" og øvrige ansøgere, og i denne forbindelse fastholdt et krav over for "Stemmer på Kanten" om, at deres ansøgning skulle opfylde puljebetingelserne for at kunne modtage støtte.

Det må dog omvendt anses for kritisabelt, at det må lægges til grund, at der ikke ville være sket en puljeforhøjelse uden ministerens fejlkommunikation den 29. august 2013, at ministeriet ikke allerede dagen efter – den 30. august 2013 – klart og udtrykkeligt meddeler Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig, at tilkendegivelsen ikke er bindende for ministeriet, ligesom valget med puljeforhøjelse og udmøntningen af kr. 1 million til "Stemmer på Kanten" også synes at være båret af ønsket om ikke at blive udsat for kritik i pressen.

Nedenfor i punkt 6.3 vil jeg gennemgå hvilke medarbejdere, der har været inddraget i et eller flere af de beskrevne tre forhold.

Jeg har lagt vægt på, hvor der har været en faglig kompetent chef involveret i de forskellige beslutninger, da dette har betydning både for vurderingen af den overordnede ansvar og for vurderingen af de underordnede medarbejders ansvar, jf.

ovenfor punkt 3.5.5. Hvor jeg vælger at udtrykke kritik af chefer, skal det nævnes, at jeg ikke har muligheden for at se, hvorvidt de pågældende chefer er blevet tilstrækkeligt rådgivet af deres underordnede medarbejdere, hvilket ligeledes vil kunne have indflydelse på den endelige ansvarsvurdering. Endvidere kan jeg ikke på det foreliggende grundlag endeligt vurdere, om det forhold, at jeg nedenfor udtrykker kritik over for 3 overordnede embedsmænd betyder, at der er grundlag for at rejse sager over for alle 3. Dette forhold afhænger af den præcise ansvarsfordeling mellem de 3 embedsmænd i forhold til den konkrete sag, ligesom det afhænger af den rådgivning m.v., der er sket imellem disse 3. Dette må afdækkes i en høring af de pågældende medarbejdere.

6.2 Mulige sanktioner over for embedsmændene

En beslutning om at pålægge en ansættelses- eller tjensteretlig sanktion skal være begrundet i saglige hensyn, og der skal være et rimeligt forhold mellem de konstaterede forseelser og sanktionen.

Selvom der i denne sag er tale om kritisabel håndtering af grundlæggende forvaltningsretsprincipper, mener jeg ikke, at de begåede tjenstlige og ansættelsesretlige forsømmelser og handlinger er meget grove, idet de i betydeligt omfang synes at være begrundet i manglende indsigt i regelsættene og fejlvurderinger. Dertil kommer, at den manglende konstatering og håndtering af inhabilitet får betydning for vurderingen af de videre sagsbehandlingskridt.

Tjenestemænd kan alene pålægges en disciplinær sanktion ved at anvende tjenstemandslovens system med gennemførelse af tjenstlige forhør. Derudover kan der være tale om, at ledelsen på diskretionært grundlag meddeler en påtale eller tilkendegiver kritik, uden at dette sker som led i en disciplinær sanktion. For de overenskomstansatte er der ikke krav om tjenstligt forhør, men det er antaget, at forvaltningslovens regler om partsmedvirken finder anvendelse, uanset om der er tale om mindre indgribende foranstaltninger.

Det skal understreges, at udviste fejl og forsømmelser ikke i sig selv er ensbetydende med et ansvar i tjenstlig- eller ansættelsesretlig forstand. De udviste fejl og forsømmelser skal være af en sådan karakter og grovhed, at de må betegnes som ansvarspådragende. Fejlskøn, fejlprioriteringer eller lignende kan ikke i almindelighed udgøre det fornødne grundlag for disciplinær forfølgning eller en ansættelsesretlig sanktion.

Ved vurderingen af om et givent forhold må karakteriseres som et fejlskøn eller må betegnes som en ansvarspådragende fejl, indgår et betydeligt element af skøn, og der er ikke nogen skarp afgrænsning. Der er således en glidende overgang mellem på den ene side undskyldelige forhold, som for eksempel en mindre hensigtsmæssig fremgangsmåde eller fejlskøn, og på den anden side forhold, som må betegnes som egentlige fejl og forsømmelser med den konsekvens, at den manglende indsigt i sig selv anses for at være en uagtsom og ansvarspådragende fejl.

Som det fremgår af min vurdering i det efterfølgende punkt 6.3, finder jeg det for flere af de overordnede embedsmænd kritisabelt, at de ikke indså den inhabilitet og de usaglige hensyn (tilkendegivelsen over for Lisbeth Zornig Andersen), som blev bærende ved forhøjelsen og udmøntningen af puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse". Der er intet i materialet, der tyder på, at embedsmændene har haft forsæt til at handle i strid med de gældende puljeregler eller de forvaltningsretlige grundprincipper, som udgør grundlaget for min kritik. Jeg mener derfor, at man kan lægge til grund, at der ikke har været forsæt til at overtræde reglerne, men at overtrædelserne beror på, hvad embedsmændene burde vide og dermed uagtsomhed. Ved min vurdering har jeg lagt til grund, at ukendskab til de tjenesteplichter, der relaterer sig til de væsentlige forvaltningsretlige grundsætnings nærmere indhold ikke fritager for ansvar.

Vurderingerne nedenfor vedrører alene spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at indlede sager om tjenstligt eller ansættelsesretligt ansvar i forhold til en eller flere af de involverede embedsmænd. Ved vurderingerne er ikke taget stilling til, om der er grundlag for endeligt at fastslå, at en eller flere embedsmænd har begået tjenstlige forseelser.

6.3 Vurdering af de involverede embedsmænd

6.3.1 Jesper Zwisler, Departementschef

Det lægges til grund, at Jesper Zwisler i løbet af den 30. august 2013 blev gjort bekendt med situationen om, at Annette Vilhelmsen havde tilkendegivet over for Lisbeth Zornig Andersen, at SBIM ville støtte kampagnen "Stemmer på Kanten" med kr. 1 million, og at Jesper Zwisler indgik i drøftelser med de øvrige involverede embedsmænd (Mikkel Boje Nielsen, Henrik Thorning og Jan Alder) om, hvordan den opståede problemstilling kunne løses ved at finde midler til "Stemmer på Kanten". Det præcise indhold af drøftelserne kan ikke ses af det foreliggende skriftlige materiale, ligesom det ikke kan ses hvilke embedsmænd, der indgår i sagsbehandlingen på hvilken måde, eller i øvrigt hvordan ministeren er inddraget. Beslutningen om at søge at "finde nogle penge" blev dog taget den 30. august 2013, selvom flere af embedsmændene om morgenen den 30. august 2013 var enige om, at Lisbeth Zornig Andersen ikke kunne støtte ret på den skete fejl.

Det fremgår af akt 101, som er en mailkorrespondance om eftermiddagen den 30. august 2013 mellem Mikkel Boje Nielsen og Mie Henriette Eriksen, at Mie Henriette Eriksen skriver til Mikkel Boje Nielsen, at hun "taler med Jesper ASAP om løsningen på affæren", og senere samme dag skriver hun i anden anledning, at "Jesper er med på løsningen – at vi finder nogle penge". Jeg har fra ministeriet fået oplyst, at den anførte "Jesper" er Jesper Zwisler. Det kan lægges til grund, jf. blandt andet akt 120, at SBIM (ved Anne Katrine Tholstrup Bertelsen) om eftermiddagen den 30. august 2013 har kontakt med Huset Zornig vedrørende tilskuddet. Det fremgår blandt andet af sms fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Lisbeth Zornig Andersen kl. 14.51, at hun vil "snakke praktik i forbindelse med tilskuddet til Stemmer på Kanten, så vi kan få midlerne af sted". Jeg lægger til grund, at der tales om et til-

skud af den størrelse, som ministeren og diverse medier havde nævnt, nemlig på kr. 1 million, jf. også den senere sms-korrespondance mellem Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og Therese Evald blandt andet kl. 22.54 og 00.17 (akt 120). Det fremgår ikke af det skriftlige materiale, at Jesper Zwisler er bekendt med disse mails og sms-beskeder, der dog indikerer en arbejdsproces for ministeriet.

Det kan ikke af det skriftlige materiale udledes, hvorvidt det var ministeren, der den 30. august 2013 traf beslutningen om, at ministeriet skulle søge at finde midler til at imødekomme ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013.

Jesper Zwisler godkendte den 5. september 2013 indstilling til ministerbeslutning vedrørende "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til "Stemmer på kanten", hvor der sker forhøjelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" på kr. 1 million til kr. 2 millioner (akt 125 og 129.13).

Henset til sin stilling, viden og erfaring (herunder ca. 20 år i enten det statslige eller kommunale regi og de sidste to år som departementschef) burde Jesper Zwisler - i hvert fald senest den 5. september 2013, hvor han godkendte puljeforhøjelsen, jf. akt 129 - have indset, at ministeren og SBIM var inhabile, og at godkendelse af puljeforhøjelsen reelt var baseret på et ønske om at tildele "Stemmer på Kanten" kr. 1 million. På denne baggrund burde Jesper Zwisler, inden han godkendte puljeforhøjelsen, have inddraget Statsministeriet vedrørende håndtering af sagen.

Det lægges til grund, at Jesper Zwislers godkendelse af puljeforhøjelsen skete på trods af, at Jesper Zwisler var bekendt med de forhold, der medførte, at der ikke lovligt kunne ske tildeling direkte til "Stemmer på Kanten", idet der var tale om et område med flere aktører, hvorfor der ikke kunne ske direkte tildeling til en enkelt aktør. Det fremgår således af selve indstillingen, at en direkte tildeling til en aktør i den givne situation vil være i strid med tilskudsadministrative regler. Det burde derfor have stået Jesper Zwisler klart, at ministeriet heller ikke kunne tildele et på forhånd fastlagt tilskud ved at reservere et beløb i en ansøgningspulje - uanset at kravet om at indgive en ansøgning blev fastholdt.

Jeg har i ovennævnte vurdering lagt særlig vægt på, at Jesper Zwisler i kraft af sin stilling, viden og erfaring burde have været opmærksom på de forvaltningsretlige grundsætninger om habilitet, ligebehandling og saglighed, i sidstnævnte forbindelse, særligt de tilskudsadministrative regler.

Jeg har endvidere lagt vægt på, at det af sagsomslaget og den indeholdte indstilling til ministeren om puljeforhøjelse (akt 129.13), som Jesper Zwisler selv godkendte, direkte fremgår, at der er tale om;

- a) et "forslag til **udmøntningsmodel** [min fremhævelse] for tilskud til **Stemmer på Kanten**" [min fremhævelse]
- b) at "Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på Kanten med kr. 1 million i 2013,
- c) at "Stemmer på Kanten er den 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen" og,

- d) at "Puljestyring alene håndterer kontakten til Stemmer på Kanten i perioden frem til tilskuddet til kampagnen **officielt er givet** [min fremhævelse].

Udover de anførte citater har jeg ved min vurdering lagt til grund, at "Notat om udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" som er en del af indstillingen (akt 129), i væsentligt omfang understreger det forhold, at forhøjelsen af puljen sker på grund af ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013 og "at Stemmer på Kanten den 30. august 2013 er gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen". Det fremgår af notatet, at der fra ekstern side er rejst spørgsmålstejn ved processen, at "der er reserveret 1,0 mio. kr. til initiativet, såfremt der indsendes en ansøgning, som lever op til kriterierne for tildeling", og at det er centralt, at ministeriet i processen samarbejder med Stemmer på Kanten, "og at Stemmer på Kanten herigennem betrygges i, at tilskuddet til deres aktiviteter er **sikret** [min fremhævelse]".

Konklusion:

På baggrund af gennemgangen ovenfor vurderer jeg, at der er grundlag for at indberette Jesper Zwisler for formodede tjenesteforseelser.

Jeg lægger på baggrund af det foreliggende skriftlige materiale til grund, at Jesper Zwisler i forhold til de 3 ovenfor i punkt 6.1 oplistede mulige kritikpunkter, har optrådt kritisabelt vedrørende følgende forhold:

- Manglende konstatering og håndtering af inhabilitet.
- Godkendelse af puljeforhøjelsen baseret på ønsket om at give tilskud til "Stemmer på Kanten".
- Udmøntning af puljen på grundlag af ønsket om at imødekomme tilkendegivelsen over for Huset Zornig.

Jesper Zwislers kritisable håndtering af inhabilitet og godkendelsen af puljeforhøjelsen på det foreliggende grundlag betyder således, at Jesper Zwisler må anses for medansvarlig for den endelige udmøntning af puljen, selvom han ikke er direkte involveret i udmøntningen.

Det kan ikke på det skriftlige grundlag vurderes, om Jesper Zwisler har ydet utilstrækkelig rådgivning over for ministeren.

Jesper Zwisler bør høres om hans deltagelse i behandlingen af sagen, i forbindelse med puljeforhøjelsen og puljeudmøntningen, ligesom jeg finder det relevant, at han får lejlighed til at kommentere på, i hvilket omfang han selv er blevet rådgivet af sine medarbejdere, og i hvilket omfang han selv har rådgivet ministeren om de relevante konsekvenser af de overvejede og truffe beslutninger, samt de relevante alternativer. Jesper Zwislers og de øvrige involverede embedsmænds forklaringer om de forhold, som ikke kan afdækkes på baggrund af det skriftlige materiale, herunder i forhold til ministerens inddragelse, kan ændre den vurdering og konklusion, som jeg her har nået.

I forhold til de ovenfor anførte kritikpunkter skal jeg anføre, at jeg finder, at der ved den endelige vurdering og sanktionering foreligger formildende omstændigheder, som også er nævnt ovenfor særligt i punkt 5.2, 6.1 og 6.2:

- at ministeriet havde et godt kendskab til kampagnen "Stemmer på Kanten" som havde inspireret til oprettelsen af puljen til "Fremme af udsattes valg deltagelse",
- at det var ministeriets opfattelse, at Huset Zornig ville kunne indsende en ansøgning, der på baggrund af saglige og lovlige kriterier ville kunne berettige til en tildeling af en betydelig størrelse,
- at det ikke kan udelukkes, at den endelige fordeling af puljemidlerne ville være blevet den samme, hvis puljen fra start havde været kr. 2 millioner, og Annette Vilhelmsen ikke var kommet med sin tilkendegivelse den 29. august 2013,
- at det må lægges til grund, at ministeriet mente at have etableret en lovlig proces, der kunne tilgodese både "Stemmer på Kanten" og øvrige ansøgere, og i denne forbindelse fastholdte et krav over for "Stemmer på Kanten" om, at deres ansøgning skulle opfylde puljebetingelserne for at kunne modtage støtte, og,
- at ministeriet og Jesper Zwisler således ikke havde forsæt til at handle i strid med puljeregler, inhabilitetsregler m.v.

Selvom der i denne sag er tale om kritisabel håndtering af grundlæggende forvaltningsretsprincipper, mener jeg ikke, at de begåede tjenstlig og ansættelsesretlige forsømmelser og handlinger er meget grove.

6.3.2 Jesper Brask Fischer, Koncerndirektør, Koncernstyring

Af det skriftlige materiale fremgår, at Jesper Brask Fischer om eftermiddagen den 30. august 2013 synes at være inddraget i overvejelser om midler fra omstillingspuljen, jf. akt 105, hvor Anne Katrine Tholstrup Bertelsen skriver til Henrik Thorning, at "KØ vil meget nødig i FM med sagen. De foreslår en mio mere fra omstillingspuljen. Jeg har sagt fint og de er i gang med at spørge jbf. Er det ok?" Det ses ikke af det skriftlige materiale, om Jesper Brask Fischer blev spurgt.

Af mail af 2. september 2013 (akt 111) fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Maren Sørensen og Christina R. Kibsgaard fremgår: "Hermed udkast til indstilling vedr. den yderligere mio. fra omstillingspuljen til udsattes deltagelse i kommunalvalget, som vi talte om i fredags. Til din orientering er der i dag en sag på vej til ministeren om udmøntningsmulighederne - JBF er bekendt med denne".

Jesper Brask Fisher godkendte indstilling til ministerbeslutning vedrørende forslag til udmøntningsmodel for tilskud til "Stemmer på Kanten" den 3. september 2013. Ved godkendelsen af indstillingen har Jesper Brask Fischer som koncerndirektør, på baggrund af ministerens mundtlige tilsagn om at støtte kampagnen "Stemmer på Kanten" med kr. 1 million, godkendt at forhøje puljen til "Fremme af udsattes valg-

deltagelse" med tilsvarende kr. 1 million, således at tilskuddet til "Stemmer på Kanten" kunne finansieres via puljen.

Jeg har i denne forbindelse lagt vægt på, at det af sagsomslaget og den indeholdte indstilling til ministeren om puljeforhøjelse direkte fremgår, at der er tale om;

- a) et "forslag til **udmøntningsmodel** [min fremhævelse] for tilskud til **Stemmer på Kanten**" [min fremhævelse]
- b) at "Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på Kanten med kr. 1 million i 2013,
- c) at "Stemmer på Kanten er den 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen" og,
- d) at "Puljestyring alene håndterer kontakten til Stemmer på Kanten i perioden frem til tilskuddet til kampagnen **officielt er givet** [min fremhævelse].

Udover de anførte citater fra akt 129, har jeg ved min vurdering lagt til grund, at "Notat om udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" som er en del af akt 129, i væsentligt omfang understreger det forhold, at forhøjelsen af puljen sker på grund af ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013 og "at Stemmer på Kanten den 30. august 2013 er gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen". Det fremgår af notatet, at der fra ekstern side er rejst spørgsmålstejn ved processen, og samtidig at "der er reserveret 1,0 mio. kr. til initiativet, såfremt der indsendes en ansøgning, som lever op til kriterierne for tildeling", og at det er centralt at ministeriet i processen samarbejder med Stemmer på Kanten, "og at Stemmer på Kanten herigennem betrygges i, at tilskuddet til deres aktiviteter er **sikret** [min fremhævelse]".

Jesper Brask Fischer fik tilsendt "Stemmer på Kantens" ansøgning. Det fremgår, at Jesper Brask Fischer i denne forbindelse stillede spørgsmål til andelen af lønudgifter i forhold til det samlede budget, jf. akt 170, mail fra Jesper Brask Fischer til Maren Sørensen.

Henset til sin stilling, viden og erfaring, herunder på baggrund af sine cirka 14 år i SBIM og 3 år i Udenrigsministeriet, burde Jesper Brask Fischer den 30. august 2013, eller i hvert fald den 3. september 2013, hvor han godkendte puljeforhøjelsen, jf. akt 129, have indset, at ministeren og ministeriet var inhabile, og at godkendelse af puljeforhøjelsen reelt var baseret på et ønske om at tildele "Stemmer på Kanten" kr. 1 million. Jesper Brask Fischer burde inden den endelige godkendelse af puljeforhøjelsen have rådgivet sin nærmeste chef, Jesper Zwisler, om de væsentlige forvaltningsretlige og tilskudsadministrative problemstillinger, som håndteringen af sagen rejste. Det kan ikke af det skriftlige materiale udledes, om dette er sket.

Det lægges til grund, at Jesper Brask Fischers godkendelse af puljeforhøjelsen ske på trods af, at Jesper Brask Fischer var bekendt med at der ikke lovligt kunne ske tildeling som forudsat til "Stemmer på Kanten", idet der var tale om et område med flere aktører, hvorfor der ikke kunne ske direkte tildeling til en enkelt aktør, jf.

akt 129. Det burde derfor have stået Jesper Brask Fischer klart, at ministeriet heller ikke kunne tildele et på forhånd fastlagt tilskud ved at reservere et beløb i en ansøgningspulje.

Jeg har i ovennævnte vurdering lagt særlig vægt på, at Jesper Brask Fischer i kraft af sin stilling, viden og erfaring burde have været opmærksom på de forvaltningsretlige grundsætninger om habilitet, ligebehandling og saglighed, særligt reglen om ikke at yde direkte tilskud til en aktør på et område, hvor flere aktører agerer.

Konklusion:

På baggrund af gennemgangen ovenfor vurderer jeg, at der er grundlag for at indlede en ansættelsesretlig sag over for Jesper Brask Fischer.

Jeg lægger på det foreliggende skriftlige materiale til grund, at Jesper Brask Fischer i forhold til de 3 ovenfor oplyste mulige kritikpunkter, har optrådt kritisabelt vedrørende følgende forhold:

- Manglende konstatering og håndtering af inhabilitet.
- Godkendelse af puljeforhøjelsen baseret på ønsket om at give tilskud til "Stemmer på Kanten".
- Udmøntning af puljen på grundlag af ønsket om at imødekomme tilkendegivelsen over for Huset Zornig.

Jesper Brask Fischers kritisable håndtering af inhabilitet og godkendelsen af puljeforhøjelsen på det foreliggende grundlag betyder således, at Jesper Brask Fischer må anses for medansvarlig for den endelige udmøntning, selvom han ikke var direkte involveret i udmøntningen.

Det kan ikke på det foreliggende grundlag vurderes, om Jesper Brask Fischer har ydet utilstrækkelig rådgivning af Jesper Zwisler. Jesper Brask Fischer må, som den øverst faglige ansvarlige for puljeområdet, anses for at have en særlig forpligtelse til at sikre korrekt puljebehandling, særligt i en situation, som indeholder en række væsentlige udfordringer.

Jesper Brask Fischer bør høres om hans deltagelse i behandlingen af sagen i forbindelse med puljeforhøjelsen og puljeudmøntningen, ligesom jeg finder det relevant, at han får lejlighed til at kommentere på, i hvilket omfang han er blevet rådgivet af sine medarbejdere, og i hvilket omfang han har rådgivet Jesper Zwisler. Jesper Brask Fischers og de øvrige involverede embedsmænds forklaringer om de forhold, som ikke kan afdækkes på baggrund af det skriftlige materiale, kan ændre den vurdering og konklusion, som jeg her har nået.

I forhold til de ovenfor anførte kritikpunkter, skal jeg anføre, at jeg finder, at der ved den endelige vurdering og sanktionering foreligger en række formildende omstændigheder, som også er nævnt ovenfor særligt i punkt 5.2, 6.1 og 6.2:

- at ministeriet havde et godt kendskab til kampagnen "Stemmer på Kanten" som havde inspireret til oprettelsen af puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse",
- at det var ministeriets opfattelse, at Huset Zornig ville kunne indsende en ansøgning, der på baggrund af saglige og lovlige kriterier ville kunne berettige til en tildeling af en betydelig størrelse,
- at det ikke kan udelukkes, at den endelige fordeling af puljemidlerne ville være blevet den samme, hvis puljen fra start havde været kr. 2 millioner, og Annette Vilhelmsen ikke var kommet med sin tilkendegivelse den 29. august 2013,
- at ministeriet mente at have etableret en lovlig proces, der kunne tilgodese både "Stemmer på Kanten" og øvrige ansøgere, og i denne forbindelse fastholdte et krav over for "Stemmer på Kanten" om, at deres ansøgning skulle opfylde puljebetingelserne for at kunne modtage støtte, og
- at ministeriet og Jesper Brask Fischer ikke havde forsæt til at handle i strid med puljeregler, inhabilitetsregler m.v., og selvom der i denne sag er tale om kritisabel håndtering af grundlæggende forvaltningsretsprincipper, mener jeg ikke, at de begåede tjenstlige og ansættelsesretlige forsømmelser og handlinger er meget grove.

6.3.3 Henrik Thorning, Kontorchef, Puljekontoret

Henrik Thorning var i væsentligt omfang inddraget i både beslutningerne og sagsbehandlingen vedrørende håndteringen af ministerens tilkendegivelse over for Lisbeth Zornig Andersen.

Henrik Thorning blev inddraget den 30. august 2013 om morgenen, hvor han kl. 8.44, i en mail til Anni Lundqvist, cc Julie Ørnø, gav udtryk for, at budskabet i artikel i Fyens Stiftstidende (vedrørende tildeling af kr. 1 million til Lisbeth Zornig Andersen og kampagnen "Stemmer på Kanten") beroede på en misforståelse (akt 92).

Den 30. august 2013 om eftermiddagen deltog Henrik Thorning angiveligt i drøftelserne med de øvrige embedsmænd (Mikkel Boje Nielsen, Jan Alder og Jesper Zwisler), om at "finde nogle penge" til Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig jf. akt 101. Det præcise indhold af disse drøftelser kan ikke ses af det foreliggende skriftlige materiale, ligesom det ikke kan ses hvilke beslutninger, de involverede overordnede embedsmænd præcis er involveret i.

Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Henrik Thornings nærmeste medarbejder, var om eftermiddagen den 30. august 2013 i kontakt med Huset Zornig vedrørende tilskuddet, jf. akt 120. Det fremgår blandt andet af sms fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen til Lisbeth Zornig Andersen kl. 14.51, at hun vil "snakke praktik i forbindelse med tilskuddet til Stemmer på Kanten, så vi kan få midlerne af sted". Jeg lægger til grund, at der tales om et tilskud af den størrelse, som ministeren og diverse medier havde nævnt, nemlig på kr. 1 million, jf. også den senere sms-korrespondance mellem Anne Katrine Tholstrup Bertelsen og Therese Evald blandt andet kl. 22.54 og 00.17, jf. akt 120.

Henrik Thorning blev i et vist omfang løbende orienteret af Anne Katrine Tholstrup Bertelsen om de konkrete drøftelser og sagsbehandlingsskridt, som sættes i værk fra ministeriets side over for Huset Zornig, jf. eksempelvis akt 105 samt akt 140 vedrørende vejledningsmøder.

Henrik Thorning godkendte indstilling til ministerbeslutning "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" vedrørende forhøjelse af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" på kr. 1 million til kr. 2 millioner (akt 125 og 129.13). Godkendelsen skete den 3. september 2013.

Henrik Thorning godkendte indstillingen på trods af, at han burde have indset, at ministeren og ministeriet var inhabile, og at baggrunden for puljeforhøjelsen var et ønske om at tilgodese tilkendegivelsen over for "Stemmer på Kanten" m.v.

Jeg har i denne forbindelse lagt vægt på, at det af sagsomslaget og den indeholdte indstilling til ministeren om puljeforhøjelse (akt 129.13) direkte fremgår, at der tale om

- a) et "forslag til **udmøntningsmodel** [min fremhævelse] for tilskud til **Stemmer på Kanten**" [min fremhævelse],
- b) at "Ministeren har tilkendegivet et ønske om at støtte Stemmer på Kanten med kr. 1 million i 2013",
- c) at "Stemmer på Kanten er den 30. august 2013 gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen" og,
- d) at "Puljestyling alene håndterer kontakten til Stemmer på Kanten i perioden frem til tilskuddet til kampagnen **officielt er givet** [min fremhævelse].

Udover de anførte citater fra akt 129, har jeg ved min vurdering lagt til grund, at "Notat om udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten" som er en del af akt 129, i væsentligt omfang understreger det forhold, at forhøjelsen af puljen ske på grund af ministerens tilkendegivelse den 29. august 2013 og "at Stemmer på Kanten den 30. august 2013 er gjort bekendt med, at ministeriet påtænker at støtte aktiviteter under kampagnen". Det fremgår af notatet, at der fra ekstern side er rejst spørgsmålstejn ved processen, og samtidig at "der er reserveret 1,0 mio. kr. til initiativet, såfremt der indsendes en ansøgning, som lever op til kriterierne for tildeling", og at det er centralt at ministeriet i processen samarbejder med Stemmer på Kanten, "og at Stemmer på Kanten herigennem betrygges i, at tilskuddet til deres aktiviteter er **sikret** [min fremhævelse]".

Den 19. september 2013 godkendte Henrik Thorning indstillingen vedrørende udmøntning af puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse". I indstillingen, jf. akt 215.5, fremhæves de særlige problemer, der er vedrørende forhøjelsen af puljen, som også blev nævnt i akt 129.13.

Henset til sin stilling, viden og erfaring, herunder på baggrund af sine cirka 20 år i statsadministrationen, herunder de forudgående 6 år i SBIM, burde Henrik Thorning i hvert fald den 3. september 2013, hvor han godkendte puljeforhøjelsen, have indset, at ministeren og ministeriet var inhabile, og at puljeforhøjelsen var baseret på

ønsket om at imødekomme tilkendegivelsen over for Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig. På denne baggrund burde Henrik Thorning inden den endelige beslutning om puljeforhøjelsen, have rådgivet sin nærmeste chef Jesper Brask Fischer, om de væsentlige forvaltningsretlige problemstillinger, som håndteringen af sagen rejste.

Det lægges til grund, at Henrik Thornings godkendelse af puljeforhøjelsen skete på trods af, at Henrik Thorning på dette tidspunkt var bekendt med de forhold, der medførte, at ministeriet ikke lovligt kunne tildele et beløb direkte til "Stemmer på Kanten", jf. akt 129, og at det herefter burde have stået Henrik Thorning klart, at ministeriet heller ikke kunne tildele et på forhånd fastlagt tilskud ved at reservere et beløb i en ansøgningspulje.

Jeg har i ovennævnte vurdering lagt særlig vægt på, at Henrik Thorning i kraft af sin stilling, viden og erfaring burde have været opmærksom på de forvaltningsretlige grundsætninger om habilitet, ligebehandling og saglighed, særligt reglen om ikke at yde direkte tilskud til en aktør på et område, hvor flere aktører agerer.

Da Henrik Thorning er chef for Puljekontoret, er det min vurdering, at Henrik Thorning er ansvarlig for de kritisable forhold vedrørende processen og de dispositioner, der er truffet, også af underordnede medarbejdere i Puljekontoret, også selvom hans nærmeste overordnede Jesper Brask Fischer er involveret i sagen.

Konklusion:

På baggrund af gennemgangen ovenfor vurderer jeg, at der er grundlag for at indlede en ansættelsesretlig sag over for Henrik Thorning.

Jeg lægger på det foreliggende skriftlige materiale til grund, at Henrik Thorning i forhold til de 3 ovenfor oplistede mulige kritikpunkter, har optrådt kritisabelt vedrørende følgende forhold:

- Manglende konstatering og håndtering af inhabilitet.
- Godkendelse af puljeforhøjelsen baseret på ønsket om at give tilskud til "Stemmer på Kanten".
- Udmøntning af puljen på grundlag af ønsket om at imødekomme tilkendegivelsen overfor Huset Zornig.

Det kan ikke på det foreliggende grundlag vurderes med sikkerhed, om Henrik Thorning har ydet utilstrækkelig rådgivning over for Koncerndirektør Jesper Brask Fischer. Henrik Thorning må som Kontorchef i Puljekontoret anses at have et særligt ansvar for puljeområdet. Det er derfor min opfattelse, at Henrik Thorning havde en særlig forpligtelse til at sikre korrekt puljebehandling, særligt i en situation som den foreliggende, der indeholder en række væsentlige udfordringer.

Henrik Thorning bør høres om hans deltagelse i behandlingen af sagen i forbindelse med puljeforhøjelsen og puljeudmøntningen, ligesom jeg finder det relevant, at han får lejlighed til at kommentere i hvilket omfang, han har rådgivet sin nærmeste

overordnede. Henrik Thorning og de øvrige involverede embedsmænds forklaringer om de forhold, som ikke kan afdækkes på skriftligt grundlag, kan ændre den vurdering og konklusion, som jeg her har nået.

I forhold til de ovenfor anførte kritikpunkter, skal jeg anføre, at jeg finder at der ved den endelige vurdering og sanktionering foreligger en række formildende omstændigheder som også er nævnt ovenfor særligt i punkt. 5.2, 6.1 og 6.2:

- at ministeriet havde et godt kendskab til kampagnen "Stemmer på Kanten" som havde inspireret til oprettelsen af puljen til "fremme af udsattes valgdeltagelse",
- at det var ministeriets opfattelse, at Huset Zornig ville kunne indsende en ansøgning, der på baggrund af saglige og lovlige kriterier ville kunne berettige til en tildeling af en betydelig størrelse,
- at det ikke kan udelukkes, at den endelige fordeling af puljemidlerne ville være blevet den samme, hvis puljen fra start havde været kr. 2 millioner, og Annette Vilhelmsen ikke var kommet med sin tilkendegivelse den 29. august 2013,
- at ministeriet mente at have etableret en lovlig proces, der kunne tilgodese både "Stemmer på Kanten" og øvrige ansøgere, og i denne forbindelse fastholdte et krav over for "Stemmer på Kanten" om, at deres ansøgning skulle opfylde puljebetingelserne for at kunne modtage støtte, og
- at ministeriet og Henrik Thorning ikke havde forsæt til at handle i strid med puljeregler, inhabilitetsregler m.v., og selvom der i denne sag er tale om kritisabel håndtering af grundlæggende forvaltningsretsprincipper, mener jeg ikke, at de begåede tjenstlige og ansættelsesretlige forsømmelser og handlinger er meget grove.

6.3.4 Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, Souschef, Puljekontoret

Anne Katrine Tholstrup Bertelsen har været en af de primære embedsmænd i forbindelse med behandlingen af puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse", samt kontakten til Huset Zornig i denne forbindelse. Det betyder, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen deltog i mail- og sms-korrespondance i en væsentlig del af processen og sagsbehandlingen vedrørende puljen "Fremme af udsattes valgdeltagelse", herunder forhøjelsen af puljen.

Anne Katrine Tholstrup Bertelsen medvirkede blandt andet i følgende dele af processen:

1. Udarbejdelse af forskellige notater vedrørende midler til "Stemmer på Kanten" (akt 102 og 129.13).
2. Den direkte kontakt med medarbejdere fra Huset Zornig, jf. akt 104, hvor det fremgår, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen den 30. august 2013 har talt med Huset Zornigs kampagneleder og aftalt en proces for det praktiske ved tilskuddet, akt 105, hvor det blandt andet fremgår, at kampagnelede-

ren var meget ophidset efter en sms fra en medarbejder i ministeriet om, at der ikke var noget tilskud alligevel, akt 116, hvor det fremgår, at kampagnelederen ønsker at fremsende budget med videre til Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, akt 117, hvor det fremgår, at kampagnelederen fra Huset Zornig omtaler den ene million til "Stemmer på Kanten", og den anden pulje som øvrige ansøgere kan ansøge, akt 120, hvoraf fremgår sms af 30. august 2013, hvor Anne Katrine Tholstrup Bertelsen giver udtryk for over for Lisbeth Zornig Andersen, at hun: "Bare vil snakke praktik i forbindelse med tilskuddet til Stemmer på Kanten, så vi kan få midlerne afsted".

3. Deltagelse i de 2 vejledningssmøder den 5. og 10. september 2013, jf. beskrivelse om disse i akt 140 og 206.

Uanset at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen har været inddraget i en væsentlig del af sagen, anses hendes deltagelse for at være foregået på mere underordnet niveau, således at hendes involvering i al væsentlighed primært har bestået i at udføre en række forudsatte opgaver på baggrund af de beslutninger, som de overordnede embedsmænd og ministeren havde truffet, herunder særligt ved beslutningen om puljeforhøjelse den 5. september 2013. Det fremgår også af det skriftlige materiale, at Henrik Thorning, Anne Katrine Tholstrup Bertelsens chef, var direkte involveret i hele processen, herunder blev løbende orienteret af Anne Katrine Tholstrup Bertelsen.

På denne baggrund finder jeg, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen selvstændigt kan kritiseres for hendes involvering og håndtering af de opgaver, som hun fik vedrørende håndtering af pulje til "Fremme af udsattes valgdeltagelse". Det lægges i denne forbindelse til grund, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsens dispositioner, sagsbehandlingskridt m.v. har været omfattet af hendes lydigheds- og loyalitetsforpligtelse, også selvom hun måtte indse, at den af SBIM iværksatte proces kunne indebære en risiko for, at ministeriet og ministeren ville kunne kritiseres for flere forhold. I denne situation lægger jeg til grund, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen må kunne stole på, at de overordnede embedsmænd – hendes nærmeste chef Henrik Thorning, Jesper Zwisler, Jesper Brask Fischer m.fl. – havde ansvaret for, at den proces, der blev besluttet, var lovlig og saglig.

På trods af at Henrik Thorning anses som ansvarlig, også i forhold til Anne Katrine Tholstrup Bertelsens dispositioner, så foreligger der efter min opfattelse mulighed for, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen kan kritiseres for manglende rådgivning af Henrik Thorning, samt for manglende overholdelse af notatpligten, særligt i forbindelse med de 2 vejledningssmøder med Huset Zornig den 5. og 10. september 2013, jf. ovenfor. På grund af usikkerheden om rækkevidden af notatpligten og forholdets mindre alvorlige karakter, er det dog sammenfattende min opfattelse, at der ikke er grundlag for at indlede en ansættelsesretlig sag.

6.3.5 Mikkel Boje Nielsen, Kontorchef, Ministersekretariat

Det fremgår af det modtagne materiale, at Mikkel Boje Nielsen var involveret i en væsentlig del af sagsbehandlingen og beslutningsprocessen vedrørende håndtering af Annette Vilhelmsens tilkendegivelse den 29. august 2013. Mikkel Boje Nielsen var involveret i følgende forhold:

1. Den 30. august 2013 om formiddagen blev han orienteret af Mie Henriette Eriksen om, at der ikke er mulighed for at give tilskud direkte til Lisbeth Zornig Andersen eller kampagnen "Stemmer på Kanten" (akt 96, mail fra Mikkel Boje Nielsen til Mie Henriette Eriksen med angivelse af, at situationen skal vendes med Jan Alder). Samtidig blev han den 30. august 2013 om formiddagen orienteret om, at historien om tildeling til Lisbeth Zornig Andersen og "Stemmer på Kanten" også var på DR Sjællands hjemmeside, hvorfor det skulle prioriteres at få sagen løst hurtigt (mail af 30. august 2013 fra Anni Lundqvist til Mie Henriette Eriksen, Christina Skytte Christensen, Mikkel Boje Nielsen og Jan Alder, akt 96). På dette tidspunkt er det embedsmændenes holdning, at der ikke foreligger en retlig bindende tilkendegivelse, og at det derfor skal meddeles, at der ikke foreligger en tildeling til Huset Zornig.
2. Efter Jan Alder den 30. august 2013 ved frokosttid havde talt med Lisbeth Zornig Andersen, modtog han en sms fra Jan Alder, hvor det fremgår, at "Lisbeth står fast – har bekræftelse på flere medier. Vi må lige vende situationen snarest" (akt 100 og til dels akt 103).
3. Den 30. august 2013 om eftermiddagen deltog han i drøftelser sammen med de øvrige embedsmænd (Henrik Thorning, Jan Alder og Jesper Zwisler) om at "finde nogle penge" til Lisbeth Zornig Andersen og Huset Zornig (akt 101), hvor han giver udtryk for, at det er afgørende, at sagen ikke kommer til pressen.
4. Han modtog sms den 30. august 2013 kl. 00.11 fra Anne Katrine Tholstrup Bertelsen, hvor det fremgår, at Anne Katrine Tholstrup Bertelsen har modtaget en ophidset besked fra "Stemmer på Kantens" kampagneleder om, at der ikke er noget tilskud alligevel, og en efterfølgende sms om, at der var tale om en misforståelse (akt 105).
5. Han modtog den 1. september 2013 mail fra Jan Alder med gengivelse af sms modtaget fra Lisbeth Zornig Andersen, hvor Lisbeth Zornig Andersen bekræftede, at det var godt, at tingene var faldet på plads, og at hun gerne vil mødes "meget snart med Annette og takke og fortælle om projektet" (akt 107).
6. Han gav den 5. september 2013 udtryk for sin bekymring, jf. mail til Christina Skytte Christensen (akt 127).

Det er ikke ud fra det foreliggende skriftlige materiale muligt at vurdere, hvorvidt og i hvilket omfang Mikkel Boje Nielsen har handlet kritisabelt i forhold til de ovenfor i punkt 6.1 anførte 3 kritikpunkter. Det er således ikke muligt med tilstrækkelig sikkerhed at fastslå, at der er grundlag for at kritisere Mikkel Boje Niensens involvering og dispositioner i sagen.

Jeg tillægger det i denne forbindelse vægt, at Mikkel Boje Niensens overordnede, Jesper Zwisler samt Jesper Brask Fischer synes at have deltaget i drøftelserne den 30. august 2013 om at finde penge, ligesom Jesper Zwisler og de to faglige chefer Jesper Brask Fischer og Henrik Thorning deltog i beslutningerne om puljeforhøjelse, herunder at disse tre overordnede embedsmænd alle tre godkendte puljeforhøjelsen, jf. akt 129. Jeg finder på baggrund af det foreliggende skriftlige materiale ikke grundlag for at rejse kritik af Mikkel Boje Nielsen, men yderligere undersøgelser vil eventuelt føre til en anden vurdering.

6.3.6 Jan Alder, Særlig Rådgiver for ministeren

Det lægges til grund, at Jan Alder den 30. august 2013 blev gjort bekendt med situationen om, at Annette Vilhelmsen havde tilkendegivet over for Lisbeth Zornig Andersen, at ministeriet ville støtte kampagnen "Stemmer på Kanten" med kr. 1 million, og at Jan Alder sammen med de øvrige involverede embedsmænd (Jesper Zwisler, Mikkel Boje Nielsen og Henrik Thorning) indgik i drøftelser om at løse den opståede problemstilling ved at finde midler til "Stemmer på Kanten".

Det kan overvejes om Jan Alder, henset til sin stilling, viden og erfaring, herunder hans erfaring fra Udenrigsministeriet og Erhvervs – og Vækstministeriet som særlig rådgiver, den 30. august 2013 eller umiddelbart derefter burde have indset, at ministeren og ministeriet var inhabile vedrørende processen med tildeling af midler til "Stemmer på Kanten", og som følge heraf burde have sørget for sammen med Jesper Zwisler at inddrage Statsministeriet i forbindelse med håndtering af sagen.

Det er min opfattelse, at såvel spørgsmålet om habilitet, ligebehandling og saglighed må anses for at være forvaltningsretlige grundprincipper, som Jan Alder som særlig rådgiver burde være opmærksom på. Det skal dog tilføjes, at Jan Alder havde været meget kort tid i sit job som særlig rådgiver for ministeren (20 dage), da forholdene vedrørende tildelingen til "Stemmer på Kanten" fandt sted. Jan Alder var fra august 2012 til han tiltrådte i SBIM ansat som særlig rådgiver i henholdsvis Udenrigsministeriet og i Erhvervs- og Vækstministeriet. Det betyder, at han må anses at have haft den fornødne faglige kompetence til at vurdere de problemstillinger, som denne sag rejser. Dertil kommer, at det må være en særlig rådgivers medansvar at rådgive ministeren om de relevante konsekvenser af at vælge en håndtering af en sag, som den foreliggende.

Det fremgår ikke tydeligt, hvilken rolle Jan Alder havde i drøftelserne den 30. august 2013 om at finde nogle penge til Huset Zornig. Det fremgår, at han forud for kl. 12.45 havde en telefonsamtale med Lisbeth Zornig Andersen om fejlkommunikationen den 29. august 2013, uden at det klart fremgår, hvad der var det præcise

indhold af samtalen, jf. akt 96 og 100. Det fremgår også af mailkorrespondance fra den 30. august 2013 mellem Mie Henriette Eriksen og Mikkel Boje Nielsen, at Jan Alder "skulle have talt med Thorning, om at han giver Lisbeth et kald og bekræfter pengene. Og at han understreger, at de penge selvfølgelig skal underlægges samme krav som alle andre puljer", og at Jan Alder skulle have fat i Anne Katrine Tholstrup Bertelsen (akt 101). Ligeledes er der den 1. september 2013 en sms-besked fra Lisbeth Zornig Andersen til Jan Alder, hvor Lisbeth Zornig Andersen giver udtryk for, at hun gerne vil mødes med ministeren og takke (akt 103 og 107).

Det ser af det skriftlige materiale ikke ud til, at Jan Alder efter 1. september 2013 indgår i den videre behandling af sagen.

På baggrund af det modtagne skriftlige materiale har jeg ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere Jan Alder for hans involvering og dispositioner i sagen vedrørende de 3 kritikpunkter i punkt 6.1. Det skal i denne forbindelse understreges, at jeg ikke har nok information til at kunne vurdere, om Jan Alder den 30. august 2013 eller i det videre forløb, rådgiver ministeren i tilstrækkeligt omfang. Videre undersøgelser, forklaringer m.v. vil eventuelt kunne afdække dette forhold.

6.3.7 Øvrige medarbejdere

Udover de i dette afsnit særligt behandlede embedsmænd bemærkes, at en lang række yderligere embedsmænd var involveret i puljen til "Fremme af udsattes valgdeltagelse" m.v. I hvert fald én af embedsmændene Maren Sørensen har været væsentligt involveret i stort set alle processer vedrørende puljen og har i væsentligt omfang været i kontakt med medarbejdere i Huset Zornig. Når jeg ikke har medtaget denne medarbejder i rapporten – eller de øvrige medarbejdere som i et mindre omfang har været involveret i en del af processen – skyldes det at jeg har vurderet, at der ikke er grundlag for at rejse kritik af disse embedsmænds arbejde. Det har i min vurdering indgået, at der i alt væsentligt har været tale om at effektuere de beslutninger, som de overordnede embedsmænd har truffet.

6.4 **Det videre forløb over for de embedsmænd, hvor jeg har vurderet, at der er grundlag for at indlede sag om muligt disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar**

Det er min anbefaling, at der før der træffes endelig beslutning om indledning af sager om muligt disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar overfor de tre embedsmænd, som jeg ovenfor har kritiseret, gennemføres en høringsrunde.

De pågældende bør gives mulighed for at gennemgå min redegørelse og ytre sig om de forhold, der har givet anledning til kritik og vedkommendes egen rolle i forbindelse hermed. Når deres svar foreligger, vil der være et bedre grundlag for at vurdere, om og i givet fald hvilken ansættelsesretlig sanktion det vil være relevant at anvende over for den enkelte embedsmand. Jeg har vedlagt udkast til indberetning og høringsbreve i forhold til de tre omhandlede embedsmænd.

7. BILAG

- 7.1 Kommissorium
- 7.2 Endelig indstilling vedrørende "Forslag til udmøntningsmodel for tilskud til Stemmer på Kanten", akt 129
- 7.3 Endelig indstilling vedrørende "Udmøntning af puljen til Fremme af udsattes valgdeltagelse", akt 215

København den 8. maj 2014

Pernille Backhausen